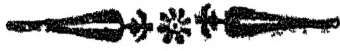

శ్రీ రస్తు

ఓం నమోనీలకణ్ఠే

107
473

శ్రీమదాపస్తంబసూత్రపవిత్రకౌండిన్యమునచక్రవర్తిగోత్ర

సకలసుకవిజనానీకమిత్రదేవనామాత్యకుమార

విషయవివేకవిద్యాలంకారుండగు

కంకరకవిచే

ఓయింపబడిన

హరిశ్చంద్రపాఖ్యానము

పద్యకావ్యము

ఇయ్యది

పండితుడే

బరిష్కరింపబడి.

వంకాయల - పుష్పస్వాశెట్టివారిచే

స్వకీయ

శ్రీరంగవిలాసముద్రాక్షరాలయందు

ముద్రింపించిప్రచురింపజేయె.

మదరాస్.

౧౮౯౨ సం॥

శంకరాచార్యులు

శంకరాచార్యులు

శ్రీరామ

శ్రీ రస్తు

—

త్రిపురసుందరైశ్వరీ

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము-ప్రథమాశ్వాసము

శ్రీవాణీవరవాసవాదివిభుదశేణీశిరోరత్నతో భావిభ్రాజితపాదపంకజా
స్సమాభామామనోభతకా । శీవిశ్వేశ్వరుడిందు శేఖరుడురక్షించున్నహా
హువి । ద్యావధిష్ణునిబాచయప్రభునియెల్లామాత్యమాడామణిక॥
చ॥ జలనిధికన్యకొమ్మెలుగుసంతతకొస్తుభవైజయంతికా విలసితకాంతివా
సవునిష్ణుకృపారసధారవృష్టిగా । నెలమివహించుచుంబొదలుకృష్ణపయో
దముప్రోదిసేయుసత్ఫలితవిభూతులింపెనగబాచయయెల్లనికీర్తిసస్యముకొ
ళా॥ నీరేజప్రభువుండువాక్పతిజగనిర్మాణదత్తుండుజం । భారాతిప్రముఖామ
రార్చితుండువేదార్థప్రభోధక్రియా । పారీణుండువిరించివాసజితదేవత్వా
రుహుండైనయా । డూరెల్లక్షీతిపాలమంత్రినిజిరాయుక్తునింజేయుతక॥
ఉ॥ అల్లదెమాతులుంగఫలమంచునవోదయభానుమండలం బల్లనజూవుదుం
ష్టేషులహస్తమునంగబళింపంగోరువా । గ్వల్లభముఖ్యదేవగణవంద్య పదా
జ్ఞుండుకుంజరాననుం బెల్లనమంత్రిశేఖరునకీర్పితసిద్ధికరుండు గావుతక॥మ॥
కరఫద్దంబులంబు స్రుకంబుశుకముంగంజాతమున్వితెయుం । గరమొప్పంబు
దంబుతోనుపనిషద్ధుంటాపథశేణిహం సరధంబెక్కిచరించు చంద్రముఖిభా
షాదేవిసర్వజ్ఞుడై యురతీశప్రతిమానరూపనిధినీడూరెల్ల సామాత్యునిక॥
ఉ॥ నల్లనివేల్పుజోటిరతినాధునికూరిమితల్లియామినీ వల్లభుతోడబుట్టువుశి
ష్టాపేతురాస్యవధూవయస్యయుత్ఫుల్లసరోజహర్త్యములం బొల్పెనగన్వి
హరించులక్ష్మీనా । యెల్లనమంత్రిశేఖరునియింటవసించుమనోహరాకృతిక॥
ఉ॥ చేటికలేవధూటికిశచీముఖసర్వసుపర్వభామినీ కోటులుసద్దమేకుటిలం
తలకీశ్వరుమేనువువృషే । పాటలగంధికింజికురభారముపైనుడురాటిశోర
మాజోటిభవానిచాలగృహజూచునుబాచయయెల్లధీమణిక॥తే॥ అరగహి
మధామభామసౌమ్యగురుశుక్రతోయజాప్తజరాహుకేతుగ్రహంబు లెలమి
నేకాదశస్థా ఫలముఁతు । రెవుదునీడూరయెల్లమంత్రిశ్వరునకు॥వ॥ అనియి
నాపదేవతాప్రార్థనపూర్వకంబుగా గృతీశ్వరున కాశీర్వచనంబు లానెల్ల

తే॥ సరవిదీపింపనామ్నాయోసరణిఁదఱిసి । పాలునీరునుబోలెనేర్పింపనట్టి ।
యనఘతరమూతిఁగీర్వాణకనచదిష్టు । బాదరామణహంసంబుఁబ్రస్తావితము॥
శా॥తారానాథ మరీచికాచి మృత్యుతోద్యన్నుత్పరంగత్పయః । పారాపా
రవినిమకలోమికపటలీపర్యాణువాఙ్మిమిత । శ్రీరామాయణ కావ్యసృష్టి
కష్ఠితాసిద్ధాంతశుద్ధాంతవి । ద్యౌరాశిక్షణుచవామలూరుభవుఁశతఃప్రజ్ఞా
ణిఁంచెదన్॥ క ॥ ధీరులబాణమయూగుల । భారవులై వెలయుమాఘభా
రవులనుదా । ధారాపాణింధమకవి । తారచనావాసుఁ గాళిదాసుఁ-దల్లె
తున్॥ క॥ విమలకవిత్రణునిమిత । సమధికరసవత్ప్రబంధసాహిత్యకళా । సు
మనస్తటిసీకల్లో । లమలంగ్రీడింతుఁవహ-శంకప్రతిభన్॥ ట॥ పెకొనుకాంతు
దగిలిపల్కరుభీకరలోభిగేహవల్క్వికములందుఁ బాణునియమేయముదోర్ధతద్దు
వహవీంద్రద । ర్వీకరరాజికిన్వివిధవిశ్రుతకావ్యకళావిశేషదీ । కౌకుశలార్య
తంత్రములు గారుడమంత్రములందునారయన్॥ చ ॥ వడియునుబ్రాసమున్వె
దకువాఁడుప్రబంధమృగానియేమిచె । ప్పెడి నగుఁ బాటగున్నకవి బృంద
ముముందటమాటలాడువెం । బడినవితంముదామెనులభస్థితితోనుచితస్థలంబు
లన్॥ బడిబడివచ్చినిల్చిబహుభంగులందోవలబూపకుండినన్॥ వ॥ అనిసకల
సుకవిజననమసాగరంబునునగుకవినికరతిరసాగరంబును గావించి యేనొక
నవీనప్రబంధంబును సంధింపంబూనుసమయంబున॥ సీ॥ తనయశో మహిమ
గంధర్వభామాహస్తవల్లకీసంగీతవణకసంబుతనవదాన్యతయధికజనమనో
రథదానపారీణగీర్వాణపాదపంబు । తనవిలాసంబుదంతావళగామినిదృక్చ
కోరకనిశాధిపమరీచి । తనభుజావిక్రమంబుతారిదుర్త్తంతిదందనూకాచ్యుత
స్యందనంబు॥ తే॥ గాఁగవెలసినచంద్రశేఖరపదారవిందసేవాకళాలబ్ధవిభవ
శౌలిమాన్యుడిడూరియెల్లయామాత్యమాళి । యుల్లమానందమునఁబొంద
నొక్కనాఁడు॥ సీ॥ అలయుగంధరుసాటియగునీతికార్యక్రియాధురంధరుడైన
యాప్రసచివు । లలపరాశరసూతిఁదలపించువేదశాస్త్రాధికవిద్యాధురీతైశ్వర్య
వితతు । లలబాణువొరయుకావ్యక్రియావైఖరిసారస్యనిధులై నసతహషీంద్రు
లైపురందరసూతి గెలువంగ నూహించు విక్రమక్రమధుర్యవీర భటులు॥
తే॥ అప్పరస్త్రీలఁబోలెడునబ్జముఖులు । కలితసంగీతధౌరేయగాయకులను । మ
హిమఁగొలువంగనిజసభామందిరాంత । రమునబేరోలగంబుండిప్రమదలీల॥
మ॥ ననుగొండిన్యమునింద్రగోత్రజునుధాంధస్సిందుకల్లోలతు । ల్యనిరాఘ్న
టవచోధురంధరునిదేవామాత్యసత్పుత్రుబా । వనచారితుశశాంకమాఘి
దేవాల్బసాహిత్యస । ద్రనునిన్న-ధునిధేయశంకరకవిన్ దాక్షిణ్యపుణ్య

కుక్షి॥ శ్రీ॥ మత రావించియర్హాననముననునిచి । తత్త్వరతమీరగంధాక్షతంబు
 లాద్దిక్షకంక్షరూపర తాంబూలకనక భూష । జ్వలంబరంబులుదనియనందంద
 యొసంగి॥ తే॥ సప్తసంతానములలోయశసరగంబు । కృతియెకావుననీవానరిం
 మునట్టి॥ ఇరుపమానహరిశ్చంద్రపవరిత్ర । మంకితము సేయునాపీరననఘచరి
 క్షు వ॥ అనుటయునట్లకాక యనియంగీకరించి సరససంగీతసాహిత్యవిద్యావి
 నోధ్యగోష్ఠీవిహారుండును వసుంధరాభారభరణదక్షదక్షిణ భుజాచక్రుశ్రవో
 ధ్యక్షుండును వార్యతరచతురశౌర్యహర్యక్షుండును మత్తమరాళ గామినీవి
 శాలనయనచకోరసంపూర్ణాపూర్ణి మాచంద్రుండును భోగదేవేంద్రుండును
 పటరిపురుర్మంత్రిజవాఖర్వగర్వపర్వతకులిశాయమానకౌత్సేయకుండునువ
 స్త్రీసుకమనోరధార్థ కాయకుండును శంభుసేవావిశేషలబ్ధవిజృంభమాణ శాశ్వ
 తైశ్వర్యుండును శాండిల్యమునిచక్రవర్తి గోత్రపవర్ధనక్రియాధుర్యుండునున
 గునీడురైల్లయామాత్యువంశావతారంబభివణికంచెద॥ శా॥ కల్యాణాత్మక
 మూర్తిజృంభితపోగాంభీర్యధుర్యాత్మసా॥ కల్యామ్నాయరహస్యవేది బుధ
 లోకస్తుత్యువంభోకభూ॥ తుల్యప్రాభవశాలిబంకరుహబంధుస్వచ్ఛతేజస్వి
 శాండిల్యన్సంయుమిచక్రవర్తి తగువణికంపంగనశ్రాంతము॥ తే॥ ఆమునీశ్వ
 రువంశదుగ్ధాంబునిధికి॥ బూర్ణానిహారిరణుడైవణానీయ॥ మహీమవిలసిల్లె
 సింగనామాత్యవర్యు॥ డనఘమతిబల్లికురువపురాంకుడగుచు॥ క॥ దరలింగ
 ముంత్రితనయులు॥ సరసులుప్రెగడనయుగౌరసచిపుండునుగుణా॥ భరణుండ
 మరణ్యయును॥ స్థిరకీర్తులవెలసిరధికాచింతామణులై॥ చ॥ పెగడనమంత్రిబం
 ధుజవబృందముపేరొకననుండిశాసనుం॥ డగుమతిశాలివీరసచివాగ్రణిపుత్రి
 కదిప్పమాంబికం॥ దగుమహీమన్వివాహమయిధన్యచరిత్రులగాంచెబుత్రు
 లక॥ జగదభివణానీయులవిశాలయశోవిభవాభిరాములక॥ సీ॥ స్వణాదీలహృ
 ర్నికాసందోహావిమలయశస్కరశ్రీశాలిభాస్కరయ్య॥ ధారాధరోమర
 మ్మారుహబ్జారాతివితరణగుణహారివీరశౌరి॥ చేతోభవారాతిసేవాధురీణుం
 ముభూతలాధిపమంత్రిపోతవిభుండు॥ సంగీతసాహిత్యచతురవిద్యాకళాశీలా
 ప్రగల్భుండులింగరాజు॥ తే॥ పెద్దలౌననడనరిన పెద్దవిభుండు॥ మహీమవెలసిరి
 రాజన్యమాన్యులగుచు॥ గల్పతరుపంచకమూర్తికవిజనాధి॥ యూధములకేష్ట
 ఫల్గుమ్ములనొసంగజాలి॥ వ॥ వారిలోన॥ సీ॥ యాచకదారిన్యగ్రహరణకారణగుణ
 శ్రేణియెవ్వానివిశ్రాణనంబు॥ శాతోదరీజనచేతోముదాపాది వణితస్ఫు
 ణ్ణియెవ్వానిమూర్తిక॥ కపటశాత్రవమంత్రిగర్వపాథోరాశిబాడబంబెవ్వాని
 న్నాహులము॥ దిగ్గంతిదంతకాంతిప్రహాసిప్రభావిలసనంబెవ్వానివిమలయశ

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము-ప్రథమాశ్వాసము.

ము॥ తే॥ దండశూకాదిసాధమందాక్షదాయి । రూఢి నెవ్వానిచాటుగన్వృధ
 శయ్యయతఁడు పె. పొందుశోకవిఖ్యాతిబల్లి । కురువ పెద్దనయనుమర్తత్రుంబ
 రుండు॥ డి॥ అద్దివిజాధినాయకునియంతటివాడురువైభవంబునక । గద్దరివైరు
 లంబ్యణముగాగగనుగొనుచుఁగొర్రోరేఖసే । ప్రొద్దునుచాంధవాధికజనప్రోక్షణ
 మేమరఁడెట్టిధన్యుడో । పెద్దనదద్దయుంబ్రబలె విద్వదనీక వసీపకస్తుతీక్షా
 తే॥ ప్రాజ్ఞుడైకీతికగనినట్టిపట్టమెట్టవోత నార్యునిపుత్రినంభోజనేత్ర । బురిణ
 యంబయ్యెఁజికమాంథావదూటి । నింపుసొంపొంద బెద్దమంత్రిశ్వరుండు॥ చ్చ
 విసుతచన్త్రచికమాకు బెద్దమంత్రికాభవాధికు । అనయులుసంభవించిర్చి
 ముదంబుచాచయదండనాథుడు । నృపసింహవాసవాత్సజనమానవిలాసుడుప్రే
 గ్గజయ్యయ । స్వినుతవివేకభూషణుడునీరనయుంజరి తాథులెంతయుక॥ వ॥
 అందగ్రజుండు॥ సీ॥ కాంతాజనస్వాంతసంతోషకరరూప హాసితలతాంతహా
 నొసలుండు । సుకవినందోహసంస్తూయమానాశ్రాంతవిశ్రాణనక్రియావిబు
 ధశాఖి । నిఖిలవిద్యాకలనిరవద్యవై ఖిలీలావివేకనాళికసూతి । భర్తకోటీర
 త్రిమాగకగానకశోర్తిచ్చటానన్నిభస్వచ్ఛకీతిక॥ తే॥ బంధుజాతపయోజా
 తభాసకరుండు । భూరి గాంధీర్యవనయవిధూషణుండు । ప్రబలవాణీశవంశ
 వారాశితుహీన । ధాముడీడూరిబాచప్రధానమాళి॥ డి॥ యాచకలోకరక్షణస
 మించితధూరి దయాగుణక్రియా । భేషరువంశ సావనుమృగీనయనాజన
 పంచభాణువి । ద్యౌవతురాన్య సీశ్వరపదాంబు రుహద్యయ చంచరీక్
 ముం । బావయమంత్రి ప్రంగభుని బ్రస్తుతి జేయుదు రార్యులెప్పుడుక॥
 క॥ ప్రేగడనమంత్రియతోరుచి । నగుదుహీనాచలముబక్షీనాయకకులమున్నగ
 భిద్దంతావలమును । గగనధునీజలముజంద్రకాంతోపలముక॥ చ॥ మకరపతాకు
 శూక్యతిహీమద్యుతినిర్మలకాంతివిష్ణుసా । యకునివిభూతిచాండుతనయాగ్రణి
 ధమకగుణప్రళస్తీహాటకగిఁద్రైవృత్తిగపటప్రతిపత్తుతమోదినేంద్రుబ । ల్లి
 కురువ పెద్దమంత్రిసుతులీలనుతింజెడవీరనార్యునిక॥ వ॥ వీరిలోన॥ చ॥ తే॥
 ఘుడుచులైపూడికొమరాధిపుకూరిమిపుత్రినిద్రినం । దనకెనయయినపద్మనయ
 వరాచెదలింగమబెండెకట్లశా । సనుడగుపర్వతయ్యసుత జంద్రముఖించినలింగ
 మాంబనిం । పెనయవివాహమయ్యెవిభవేంద్రుడుబావయమంత్రియన్నతిక॥
 సీ॥ అవనీసురశ్రేణికివృతాన్నమొసగెడుమెలతలకీయింతిమేలుబంతి । ద్రవుని
 యానితియొక్కలవయలఁఘింపనిసఖియలకీభామజన్మసీమ । పరమహాత్మవత్స్య
 గరిమంబునొండెడుతాటాకవతులకీమేటిజోటి । ధన్యులబుతరత్నములగాంచి
 నచఘాతతులకీకారయత ల్లితల్లి॥ తే॥ పువ్యములప్రోగుగాంధీర్యమున॥

శైలపుష్పహితసౌభాగ్యగుణములమందిరంబు విభ్రకలావణ్యలక్ష్మీ కేసునికియన
గతేవిలసిల్లెబాచయలింగమాంబ॥చ॥ పతితనపాలిదైవమనిభావనసేయపు
రంధ్రీబంధుసంతతులకుసంతతంబునుసుదామధురాన్నములన్నప్రాణాయా
త్మబిరుతుష్టిగానొసగునింపెనగంబినలింగమాంబకి॥క్షీతిబ్రతసేయలేదుసీ
హలోచనలెన్నిచూచినక॥ సీ ॥ అనభవతఃకడుదాచయ మంత్రివర్యుని
దుహరిణాక్షిపెదలింగమాంబవలన॥ నిర్ధతేజోసిధినెల్లయామాత్యునహే
ప్రసమధీరుసోమఘనుని॥ బినలింగమాంబికావనరుఘననయందురసికశేఖరుబె
గరామవిధుని॥ బినరామధీమణిబియవచోవైఖరిబ్రతిభాసమగునిబర్వతమ్యు॥
క॥ గనియెవారలునంశమాకందవాటి॥ కావసంతులుహరిదంతకరటిదంత॥
శాంతినివహినుకారినితాంతకీతి॥ రుచివిభూషణులధాధిభవరపతులు॥
ఉ॥ రామధుజాబలాధ్యునిబురందరవైభవధుశ్శుభాంధవా॥ రామవసంతమూ
తికనమరద్రుమపుష్పగళన్తరందథా॥ రామధురోక్తివైభవధురంధరునెన్న
దవీరమంత్రిశ్రీ॥ రామనదండనాయకునిరాజసభాభవనాంతరంబునక॥శా॥
ఈడూరీకృతసాదురీరికలనావృద్ధ్యానవద్యంబులీ॥ యీడులెల్లనమంత్రిశేఖ
రువచోహేవాకముల్తాండవ॥ క్రీడాకౌతుకజ్యంభమాణఘణిరాజేంద్రయూర
తోటిరగం॥ గాడోలాయితనిమఁలోమిఁపటలీగాఢధ్వనిప్రాధికిక॥సీ॥ గాంగే
యవిస్ఫూతికగాంగేయవిస్ఫూతికనమరదేహప్రభావిమలమతుల॥ బంచాననా
వృతిబంచాననాకృతిగొలుపొందెశౌర్యవిభూతులందు॥ నాగేంద్రవైఖరినా
గేంద్రవైఖరివిలవిల్లెబలవచోవిభవములను॥ హరిజ్యంభంబున హరిజ్యంభ
ంబునబొదలెలక్ష్మీయోగభోగమహిమ॥ తే॥ నతడుకరహటచాటకదోట
యవన॥ కుంతలావంతిన్మపసభాభ్యంతరాశ॥ నుకవిగాయకలోకసంస్తుత్యక్తి
తి॥ నిత్యుడిడూరిసోమనామాత్యమాళి॥ మ॥ పెదరామయ్యనుబాచయంత్రి
నునుగాంభీర్యాంబుధింగామినీ॥ మదనుంబేరొకనవచ్చురాజసభలన్తందాకినీ
జందన॥ త్రిదశత్వైరుహతారహారనిభకీర్తిస్ఫూతికసంప్రాణాన॥ ర్వది
శౌభాగునీమేరుశైలధృతిగీర్వాణాధిపప్రాభవుక॥క॥ వనరాశిఘనగభీరుని॥ బి
నరామనమంత్రివర్యుభేరొకనగదగుం॥ దనరారువేడకయాచక॥ జనరాధాత
నయబాచసచివాత్తజునిక॥ క॥ పర్వతమంత్రిని హిమవ॥ త్వర్వతఘ
నదైర్యఘర్యభామాజనదృక్పర్వతనూసౌందర్యును॥ పర్వతరుత్యాగశీలు
బ్రణుతియొనర్తుక॥క॥ అందగ్రజండులోకా॥ నందకరుండొప్పునింద్రనందన
భువరాజ్మందనలక్ష్మీనందన॥ సౌందర్యస్ఫూతికయెల్లసచివుడుధాతిక॥సీ॥

భూరిసుదర్శనస్ఫూర్తికృష్ణనియందుదనయందుగలుగంగదనరినాడు । చతు
 రాననప్రాధిజలజాసనునియందుదనయందుగలుగంగదనరినాడు । ప్రజలభో
 గోన్నతిఫణివల్లభునియందుదనయందుగలుగంగదనరినాడు॥ తే॥ మతివితరీక
 పగేవలమంత్రిమాత్రు । డేధనంజయబాహుశౌర్యాధికుండు । సత్యవర్ష
 దూరిశాసనుండు । హితవచోహరిబాచయయెల్లకౌరి॥ వ॥ అమంత్రనిధాన్
 బుసకునిజస్థానంబు॥ మ॥ అరవిందాసనవాసవాద్యమరలోకారాధ్యకరోగట
 కే । శ్వరకారుణ్యసదాభిరక్షితముభాస్వదీప్తిమద్భూమిరో । తరనిత్యక్ష్మ
 తిపాతనిస్వనముదాత్తశ్రీనిజస్రంబుని । ధరణింబేరోగననాప్పుగారోగలన్
 గోదావర్యుప్రాంతంబునక॥ సీ॥ ప్రాలేయశైలేంద్రబహుశృంగసంగతస్త్వ
 కోపలప్రభాపటలములకు । జంద్రోదయారంభసంతోషితాంమృతాంభు
 ధానతరంగఫేనములకు । వాసంతసమయగీర్వాణసర్వంసహజాతశాఖానుమ
 వ్రాతములకు । వారిజాసనవధూవత్సోజపాటీర జంబాలచర్పమచచిక
 కలకు॥ తే॥ విందులీడూరియెల్లపృథ్వీకళత్ర । దండనాథయశఃకాంతి మండ
 లములు । దిక్పరోజాతలోచనాదీఘకర్ణ । కోణముక్తాఫలభ్రాజికుండలములు ।
 శా॥ వేదార్థప్రతిపాదనప్రకటచిద్విద్యాధురీణుండుసా । యదధేకండుకళావ
 తంనుడుసమగ్రప్రాభవాఘ్యండునై । కేదారేశగురుతిడుసతకృపగటాక్షిం
 పంగవధీల్లుని । త్యోదారప్రతిభాగుణాభరణుడిదూరెల్లనాద్యుండీలక॥
 శా॥ చూడండన్యనుధాంశుబింబవదనాస్తోమంబుదానెట్టిచో । నాడంజాల
 డసత్యవాక్యములుగర్వాయత్తులన్తత్తులం । గూడండెన్నడుఁబూణకచంద్ర
 ముమనఃకోదండరూపాధికుం । డీదూరెల్లనమంత్రెంబోలగలరేయెవ్వారునిద్దా
 ర్తుణి॥ చ॥ సరసజనాగ్రగణ్యుండునుసత్యవచోచనాధురీణతా । భరణుండు
 నయినయట్టిఘనుబాచయయెల్లనికీతికామినీ । కరతలమల్లికాప్రసవకందుక
 మంబురుహాభియాతిత । త్పరిమళలోలషట్చరణపంక్తియెలాంఛనమెన్నిచూచి
 నక॥ గీ ॥ సరససారసదినరాజుసత్తిరాజు । లింగయామాతృప్రతినాళిక
 నేత్ర । రూపగుణశీలనుతభవాసిపురంధ్రీ । నెలమివరియించెనీడూరియెల్లమరీ
 త్రీ॥ సీ ॥ పరమపాతివత్యగరిమనరుంధతీసంపూర్ణ పూణికిమాచంద్రవదన ।
 సదమలసత్యభాషావిశేషంబుల రాజీవగర్భమరాశయాన । యపరిమితంబైన
 యట్టితాలిమికల్పిధాత్రీసరోజాతపత్రనేత్ర । శాశ్వతైశ్వర్యవిస్తాళవిసుభ
 ర్తులనమృతపాథోరాశియాడుబిడ్డ॥ తే॥ బాంధవాశితధూనురప్రకరసంత ।
 తాన్నవిశ్రాణనంబుననన్నపూణక । యనంగనీడూరియెల్లనాద్యునిపురంధ్రీ
 మనిగారికొకనాచిపావనవర్ణితు॥ తే॥ బావజగూపవిచారిమవిబాసితుడెలన

9)

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము-ప్రథమాశ్వాసము.

మంత్రీకేభవా! నీవరవణినివణికిమకలకీర్తులుగల్గి రాత్తజుల్ కోవిదవ
ర్ణనియుటతికోమలమూర్తులబ. ధులోకసం । భావనదత్తులెంతయునుబా
చయ్యంగఁజకేంతమంత్రయుక్॥క॥ ఈదృగ్విధమహిమాయతి । కాదిత్యాపర్య
భేదరాదిత్యగవీ । సాదృశ్యవితరణశీ । మోచితవిభుదేంద్రతతికి ముఖ్యస్థితికి॥

షష్ఠ్యంతములు.

క॥ ఆరాధితశంభునకును । సారబలాన్వితఘనభుజా స్తంభునకు॥ దూరీకృత
త్తంభునకుదయారచచాబంధురక్షణారంభునకు॥క॥ సతతాన్నదానసంరక్ష
తనానాధరణిలోకగీర్వాణునకు॥ జతురవచోరచేరాతీ । ప్రతిభానుకపిత్యత
త్త్యపారీణునకు॥క॥ గురుచరణయుగళసేవా । గురుతాత్పర్యునకుమంత్రకుల
త్త్యునకు॥ గురుతరమతికి॥ గౌరీ గురుసన్నిభదృతికివినుతకోవిదతతికి॥ క॥
మానిజవవంద్యగౌరీ । జానిపదాంభోజయుగళసదమలసతత । ధ్యానవిలీనస్వ
చ్ఛమ । నోనాశీకునకుసతతనుతలోకునకు॥ క॥ పాటీరహీరహిమకర । కోటీర
తుషారహారగోక్షీరమరుద్ధోటకహాటకగర్భవ । ధూటీసమవిమలకీతిదుర్యో
న్నితికి॥క॥ నిరుపమనృపకార్యధురం । ధరునకుశాండిల్యగోత్రునకుబాచమహీ
వరమంత్రితసూభవునకు । హరిహాయవిభవునకునెల్లనామాత్యునకు॥ వ॥ ఆ
భ్యుదయపరంపరాభివృద్ధిగానాయొనర్పంగడంగినహరిశ్చంద్రచరిత్రంబనుమ
హాప్రబంధంబునకుగధాక్రమంబిట్టిదన॥ఉ॥ శ్రీతరుణీమనోహరవిరించినమా
నిమహాతపోధన । వ్రాతనివాసయోగ్యమమరద్రుమతుల్యసమస్తపుణ్యభూ । జా
తలతానికేతనవసత్పికముఖ్యశకుంతమెంతయు॥ ద్వైతవనంబుపొల్చువసుధా
ర్షణీహరినీలభూషయై॥ చ॥ మదనవిరోధి । దాపససమాజముపూజయొనర్చు
దాకష । ట్పదములుపుష్పగుచ్ఛములపైభ్రమరింపవుచంద్రశేఖరు॥ మదమున
జుజ్జనంబుమునిముఖ్యులు సేయకమున్నహంసము । ల్గదియఁగఁబోవుతామరికొ
లంకులకవిపినాంతరింబుల॥సీ॥ విక్రసితకుముదారవిందసౌగంధికవిస్ఫురజ్వా
సనావిలసితంబు । చంచరీకమరాళవక్రవాక్త్రాంచబకసంచయారావభాసు
లంబు । తీరద్రుసుమగుచ్ఛవారనిర్భన్తకరన్దసమేతాంబురాజితంబు । మత్స్యకచ్ఛ
పమహామకరాదిజలజంతుసంతానసంచారసలలితంబు॥ తే॥ సతతకేళీవనాస
క్తసంయమీంద్ర । బాలికాకుచకాశ్చీరపంకసురభి । రంగదుల్లాలకల్లాలసంగ
తంబుధూచిరమైపొల్చునొక్కసరోవరంబు॥ తే॥ అసరోవరతటముననమరవిటా
పికరణినుడివోనిపల్లవోతరలతాంత । చయశలాటుపలాలులజాలవిట్ట । వీగు
న్యాకరసాలపృథ్వీరుహంబు॥ శా॥ ఆమాకందముక్తిందధమకజుండరణ్యావా
ససంశీలుడై । భీమాదున్నిజసోదరుల్పలువురు । గేమంబుతోఁగొలఁగా । బా

మారత్నము దేరిద్రౌపదిమృత్యుభక్తిస్సజింపంగనా । నామాసీందకధాప్రస్థ
గములచానందంబుతోనుండంగ॥ ప॥ ఆసమయంబున॥ శా॥ గండూపీకృతవేద
శాస్త్రనిఖిలగ్రంథార్థసారుండుమా॥ ర్తాండానూనతనుప్రభాంచీతుడుసుత్రా
మాదిగిర్వాణసే॥ వ్యుడంహంకరిసిస్తాబోతముబుషిపూహగ్రగణ్యుడుమా
రగండేయుండు॥ ప్రేమబాలశశిరేఖాశేఖగుండియులక॥ సీ॥ భసితత్రపు ద్రావి
కఫాలభాగముతోడరుద్రాక్షమాలికారుచులతోడ॥ బల్లవారుణజటాపటల
భారంబుతోడనవ్యపలాశదండంబుతోడ॥ నుత్తమవ్యాఘ్రాజినోత్తరీయముత్త
డిరమణీయదర్పాంకురంబుతోడ॥ నతనిర్మలస్ఫటికాక్షసూత్రముతోడధవళయ
జ్ఞోపవీతములతోడ॥ తే॥ బుగ్యాకల్లోలవత్సంబుపూర్ణఘనక॥ మండలముతోడని
నయసంపదలుపొదల॥ గదిసిభజియించువరిశిష్యగణముతోడ॥ గరిమనేతెంచె
బాండవాగ్రజునికడకు॥ సీ॥ అరుగుదెంచుటయుఁదానల్లంతదవ్యులఁబాడగాంచి
యెదురుగాఁబోయిభక్తిననుజనమేతుడైయందందపెకుటవదనములొనర్చి
తోడొకనుచువచ్చి॥ పావనసలిలార్ఘ్యపాద్యావిధులఁబూజించికుశాసనా
సీనుఁజేసి॥ మాస్తాబ్జములుమోడ్చియంతరంగంబునప్రేమముప్పిగొనసేమమడి
గి॥ తే॥ సమమసమచితవృదువాక్యసరణివెలయ॥ గోరిసుఖగోష్ఠినడపుమఁ
గొంతప్రార్థుజరిపికు॥ తీసుతాగ్రణిసంయమిండు॥ బ॥ కె॥ ట్లనివినయసంపదలు
పొదల॥ శా॥ అర్కభ్రాజితలేజకల్మషసమూహంభోజహేమంతదు॥ స్తరాక
తీతమతిప్రభావసుమనస్సందోహకోటిరసం॥ పరాకానేకమణిప్రభాళివిలస
త్పదాంబుజద్వంద్వయో॥ మారగండేయమునీంద్రశక్యమెభవన్తాహత్త్యము
త్పేరొకనక॥ క॥ వినులతపఃపరిపోషితకమలాసనకమలనాభకమలారికిరీ॥ ట
మహానుభావనినుబో॥ లమహాత్ములుముజ్జగంబులనులేరరయ॥ మత్తకోకిల॥ ఆల
పోతునుజింకయొకగరళాంకమున్గజచర్మము॥ శూలముంజదశేటిదామర
చూలిఘోరికపాలము॥ ఫాలనేత్రముబూపచందు॥ బాపపేరునుడాపుచుకొ
హేలమైజరియించుదేవుడవీవుకేవలమానివే॥ క॥ ఇత్తాపసపుంగవులకు॥ ముత్తా
తవునీవుగావెముజ్జగములమీ॥ చిత్రములకెఱుకపడనిన్పొత్తమవృత్తములుగఁ
వెయూహింపంగ॥ ఉ॥ కావునదొల్లిమీరరిసికా॥ నయట్టిన్యపాలకోటిలో॥
నీవసుధాస్థలిందొలుతనేమఱిరాజ్యముగోలుపోయిమో॥ దావహలీలగ్రమ్మఱి
బ్రజాభినుతిన్ధరనేలినట్టిధా॥ త్రివరునానతీవలయుడేటపడంగృపతోముక్తివ్వరా
క॥ అనియివ్విధముననడిగిన॥ వినిమారగండేయమానివృషభుడుకుతీ॥ తనయా
గ్రజునకునిట్లచు॥ ఘనకరుణాపాంగదృగ్వికాసములడరిక॥ క॥ మనుజేశకసివున్నచు॥
వైడినమాటకుడేటపడగడెందంబుముదంబునుబొందసరుతరమగు॥ ॥ నుమొ

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము - ప్రథమశ్వాసము.

శ్రీమద్భీమకథానివేకస్మరణం॥ సీ॥ ఆకాశవాహినీకాశపర్యంతభూకసరియూ
నదీభాసురంబు॥ పవనభుగ్భూమినివాథోవిహారియోగ్యానేకపరఘాజితార్ణ
వంబు సౌభశ్యంగన్యస్తజలజరాగప్రభాపాటలీకృతదిజ్జుభస్మలంబు॥ నీకటలీ
లారామవికచనానావిధప్రసంసౌభ్యవిభ్రాజితంబు॥ తే॥ కరముకొనియాడద
గునహంకారవైరి॥ ధారుణీధరజలదసమీరణంబు॥ ప్రబలవిభవాకరమువీరభట
నికాంబు॥ కేసరిక్షోణిధరముసాకేతపురము॥ తే॥ ముక్తిదములైనపురములుమ్మా
జుసర్వార్థు॥ వానిలోనగ్రగణ్యమైపసుధమీద బరగధనమునిపురికనుప్రాసమగుచు
నఖిలసిద్ధజరాగాధ్యుగునయోగ్యక ఆపంకజసేంభవునకు॥ నాపవనభుగీశ్వ
రునకు నాగుహునకునో భూపాలపొగడదరమే॥ యాపట్టణమహిమ మోడశాం
క్షులైక॥ శా॥ ఆకాశస్పృగనేకభూరిశిఖరవ్యాసక్తవైమానికా॥ నీకంబప్పరి
వప్రమొప్పెసగుపణింపంగనిర్దా॥ లీలాకళీరసిజక్రవాళగిబోలన్నేగుసం
దిల్లభా॥ పాకాంతు డుస్సజ్జినిశ్చినమహానైలంబుచందంబునక॥ శా॥ సాల
స్థూలమనోజ్ఞశృంగఘటితస్వగ్ధాతలీలప్రభా॥ జాలంబుల్లలయంగనంబరము
నకసాందంబుగాబ్ధిపం॥ గాళిందీనామేళిగన్గొనెడివేడకన్వచ్చెనోకాక
యం॥ బాలోకిపునున శయింతునుసుధాహారేందుబింబాననల్॥ తే॥ నల్లగలువ
లుదొగలుకెందామగలును॥ నీలచణిశుక్తివిద్రువలీలదనగ॥ శీకరంబులుమాక్తిక
శ్రీవహింప బరగుగత్పాకరముబోలెబురముపరిఘ॥ ఉ॥ శ్రీవిలసిల్లునప్పరివిచిత్ర
పుసార్త్యతలంబులంబుంబుం॥ బావరసిప్రసంగములబల్లూజోక్తిశ్రమంబుజెం
దురా॥ బీపదశానుతేక్షణలచెకులఘర్తపయఃకణాపళు॥ లోవగజేయున
భ్రానదిలోపలిమెల్లనిచల్చుదెచ్చెరిల్ క॥ సురశిఖరిశిఖసమవి॥ స్ఫురగున్నశశృం
గఘటితశుంభన్త్రణికుం॥ భరుచిపరిపూరితాఖిల॥ హరిదంతరములపురంబుహ
రిహరగృహముల్॥ తే॥ గగనగంగాంతరంగీణికనకకచల॥ హరణగమనార్థజెన
కన్పితాతహృద్యనిమలశశికాంశసోపానవితతులనగ॥ బాలుచుగలధోతగోపు
రములుపురమున॥ తే॥ దానచారిప్రశస్తిసంతయునువెలసి॥ భూరిపద్మాభిరమ్యవి
స్ఫురణగలిగి॥ ధేనుకాహితమతివసుదేవసుతుని॥ బోలునప్పరిభద్రశుండాలశతు
లు॥ క॥ నాకస్వామితురంగము॥ కోకనదప్రియునిరథముగజ్జంబులునే మోకాని
యితరతురంగము॥ లాకటకములోనగలుగుహారులకునెనయె॥ తే॥ తత్పురిస్యం
దనములయందములుహృదయ॥ వీధివిడుకొనిమఱిసుమీవిశ్వకమక॥ కమలవస
బాంధవునిశతాంగముగుబేరుపుష్పకంబునుస్సృజియించెబాలుప్రదొలక॥ క॥ గు
ణులుశ్రుతశాస్త్రపారాయణులుతనూదీప్తివైభవాధరితనభో॥ మణులువచ
శ్రేష్ఠునిహాసణులప్పరనరములోనిబాహులులెలక॥ క॥ చాపాదాయుదని

ద్యా పైతృ : గాంగేయులన్ని వరాధేయ ల్పాపములు రావురమున భూపతి
 మాంధుజావిమానికుమారులొక భిక్షుటకుడగుశివతో బక్షంబై మైమోక్ష
 వ్రడుబాదుండయి యక్షేష్వర హహాసింపుదురిక్షీణైశ్వర్యధుర్యులపర్వవై
 శ్యుల ఊభద్రపీణిక సంపదల బస్తుక గాంచినయట్టి నూత్నకల్పదులుబాహు
 సత్వబలభద్రులు సంతతవిప్రభక్తివి యీక్షులు సర్గభీతి గుణిజితదగ్ధసము
 క్తులార్యతాత్ముదులు తత్పురింగలంగ శూద్రుల ధైర్యసురాదులెన్నగ్గక
 చతులరంగవీధి నటులుచు దారాతివీరనవజయలక్ష్మి విటులభయంకర
 శౌర్యోద్భటులుపురింగలుగొప్ప బటులవలంపక ఊకిరికిరభాషలునుగే
 సోపద్యములు బ్రతుల్లపం కెనుమా పత్రనేత్రములు గెంపులనీ నెడుతయ్యమో
 వులుక వారిణరాజ యనములువన్నెలుగానివిధూషణావళు త్వరవిలాపనీ
 తతికిబల్లటువన్నెలుగావుచాడగక ఊక్తివైనగట్టినిబ్బరపుగుబ్బచనుంగవ
 లున్యగంబులక నవ్వవిశాలలోలనయనంబులుంబున్న మచందమామపై జి
 వ్వకుండాలు దవ్వనునజిన్ని మొగంబులుంగల్గి మవ్వపుంబువ్వలయెత్తులమ్ముదు
 రుపొందుగనప్పరిబుప్పలావికల్ సీ దాడిమీఫలములందద్దీజవితతులదట్టించు
 గుచమలుద్ధంతములును ధారాధరంబులంద త్తటిదవ్వులులనదలించుగురులును
 సింగములును దామరసంబులందన్యతౌళంబులనాసియించు మొగలుహస్తము
 లును నంబువిచికలంద దావతకకంబులనగువళిత్రయములుచాభితతులు తేక
 లనపువ్వలదత్తరాగములగెల్పు వాలుంగన్నులుతనువులవాసనలును గలిగి
 యొప్పుదురిప్పురాంగణములందులలితగతులైనవారవిలాసవతులు ఊపార
 సతంబిసిజనులపయ్యెదలా య్యనతూటిపీనవ యోరహలిప్తసంకుమదకుంకుమ
 చ దంపంకవింభర త్వరభముల్లనోజగతసా రెకుగ్రోహటిరభూమిభృ
 న్నామతమప్పునైలగుమాంద్యముజల్లందనంబుజూపుచుక క ఏతాదృశమ
 హిమంబుల భూతలమనజలచేతబాగడ్డొందినసా కేతమునకునిధినివహని
 కేతనమనకధిపులమితకీకసూపుతుల్ ఊమానుగ తేపునుంబగలుమావుచి
 తామహమన్తధర్మిష ద్దానవవైరిమూతులను దారగతినిహరించువేల్పుతే
 జోసిధివంశకతయైసూర్యుండుషేలాసగంగనిత్యలక్ష్మీనుతవైభవస్ఫురణజెం
 దినదానక శౌధురంధరుల్ సీవాసవనిభుడువైవస్వతుండునువికుక్షీయునుని
 త్వోకున్మ కేసరియును బాణుడుననరణ్యపాధికపుండునువైస్వదుంధుమారు
 లుపరిపంధిజయులు యువవాశ్వమాంధాతృకువలయేళులుపురుకుత్సాహ్వా
 యుండుకాకుత్స్థవిభుండు నంబరీషుడుత్రింశకావనీరమణుండుసారపుణ్యుడు
 మారిశందవిభుడు తే పాణుతజెందిరిజలజాతబంధువంశ చూతవనచేతుల

శోభనభవతి తు లహిత శైత్రులు సకలలోకై కష్టాతు | లబ్ధివలయుత సర్వం
 సమధిపతులు || డ. వారిలోఁ. సీ. నిత్య సత్యవ్రతస్తుత్యచారితుడై గౌరీమనోనా
 ధుక్కుణవడసీ | సనాచకావ్రవలోక జగుర మాకాంతుడై రాజసూయమహి
 ద్వరఁబాచెన్ | ధారవరత్యాఁ ఛా రేయుడై వనీపకులదారిద్ర్యంబుబాణుజే
 నె | భుజగవానుకతుల్యహరివోద్ధంబుడై వసుమతీభరము స్వరమువహించె ||
 తే నకనిలోబ కుర్వామహాయుగములు | పూజ్యసామాజ్యపదవివిభూతి నెడ
 డై సకలకకుబంతరాళ సశస్త్రీర్తి | చంద్రమూర్తిహరిశ్చంద్రచక్రవర్తి || డ ||
 వీనుకులన్త ముంబులమ్మ గేతులన్త నిసూషణంబులం | గానుకలిచ్చి కొలురతి
 కౌతుకలీలించి తలంబునం | భోనిధివేషిత షీతివిభుత్వముజెందిన రాజులెల్ల నా |
 భోనుకులాగ్రణింగనిభ స్తటినిభ కేళకపుణ్యుని || డ || కేళిదలిర్పనా షీతిపకే
 సరిబాహుపగాక్రమంబునం | గోలుమసంగివైరిగజకుంభవిపాటనమాచరింప
 గా | వ్రాలినముత్యములక దనరంగమునంగనుపట్టువీరల | స్త్రీలలనాకరగ్రహణ
 సీమరచించినముగ్గులోయన || క || ఆతనిబాహుదండము | వాతాశనరాజసప్త
 వసుధాధరది | జ్ఞాతంగకమతకిటులకు | నాతతవిశ్రాంతియొసగునశ్రాంతం
 బు || సీ || సమధికబాహుపీతమున సర్వంసహాయాననంబుననమ్మ త్థాకరుండు |
 భూరిప్రతాపవిస్ఫురణహవ్యవహుండు తేజోవిభూతినంభోజహితుడు | నయ
 నారవిందకోణంబునందిరవణితసూన్యతవాణివాణి | ప్రచురవైభవకళా
 ప్రాధిజంభారాతిసౌందర్యరేఖితస్వర్వజుండు || తే || దారుజవసత్త్వవి
 స్ఫూర్తిమారుతంబురవ్యవితరణసంపత్తిరాజగాజు | సతతమునునుండగాద
 నసర్వదేవ | తామయత్వంబుదెలుపుచాధరణివిభుడు || క || కవిదారిద్ర్యమహం
 ధకారమడై గంగలెస్సుహృద్బంధుకై | రవకల్వారవరప్రతానములకున్రవ్యత్వ
 ముబ్బెన్విలా | సవతీనేత్రచకోరికాతతిహరిశ్చంద్రుండుదిక్పూర్ణకీ | తివికా
 సోజ్జ్వలకౌముదీపటలకాంతింజాలదీపించిన || తే || శసవిషాణంబుబ్రాహ్మణ
 స్వాపతేయ | హరణబుద్ధీభంపుష్పమన్యతవాక్య | సరిణివివరించిచూడనర్థరణి
 పతికిహటకగ్రావసమనిరాఘాటధృతికి || క || ఇంద్రనిభుండైనహరిశ్చంద్రమ
 హీరమణుగృహిణిసాధ్వీనణిని | స్తంద్రమతిచంద్రమతియను | చంద్రాననచెప్ప
 నొప్పశచికింబ్రతియై || క || ఆదంపతులకునొకకాత | నూజుడుశశిబింబనిభమనో
 హరతనువి | భ్రాజితుడులోహితాస్కుడు | భూజనసతిభాజనైకపుణ్యుండర
 య || చ || గిరిసుతయుంపినాకియును గేకిపవాహనుచేతలక్ష్మీయు || సరసిజనా
 భుడుంగునుమసాయకుచేతబులోమజాపురం | దగులుజనుంతుచేతప్రమదంబు
 కుజెందినరీతిధారుణిణి | శరరుడునుసాధ్యయుంగనిరవారితసౌఖ్యములోహితా

స్య శ్చేకాశ్చపతిహితమతిగలసచివప్రతతులలో మన ప్రభురణే బలుతింపగన్లు
 న్నతిగన్నచుంజొరత్నముకృపపూజ్యుడుగలదుసత్యకీర్తియనంగన్లు॥ క॥ దేవే
 ద్రునకుబృహస్పతికై వడిదగుమంత్రయయ్యెగమనీయయశః శ్రీవెలయహరి
 శ్చంద్రావరునకుసత్యకీర్తిచాలగహితుడై॥ క॥ జనినియుజవకుండును నైదు
 నుజేంద్రుడుభూప్రజాసమాజంబులనత్యచుకంపనుపొచ్చుచునిం పెన గుమహి
 శ్చక్రమెల్లనేలుచునుండెన్॥ వ॥ తతాకాలంబున॥ ఉ॥ శ్రీకరవైభవాధ్యుడుహరి
 తృతియఖ్యునుసర్వదేవతానీకశిరఃకిరీటవాణినిర్మలపాదసరోజుడర్జునా నేక
 పవాహనుండుపవినిర్దళితాద్రిశచికళత్రుడా నాకమునందు నేడకనొకనాడు
 మహామహిమాభిరాముడై॥ సీ॥ ప్రవిమలచంద్రికాధవళదుకూలాంబరముప్ర
 దుగాగటిరమణగట్టి నవరత్నమయభూషణవాతములుగళశ్రవణహస్తా
 లసరవిదాల్చి మంజులవాసనాపుంజరంజితమైనచందనంబును దేహమందలం
 తుమైకగమికివిందులు సేయుమందారకుసుమదామముహాలిగుదురుకొల్పి॥ తే॥
 పృథులచింతామణిభద్రపీఠికాగ్ర మునహుతాశనసమవర్తిదనుజవరుణగం
 ధవాహకుబేరశంకరులుగొలువగరిమవిలసిల్లెదేరోలగముననుండి॥ వ॥ నితాం
 తసంతోషంబుజెందితానందనందనుండు కరారవిందాంగులీనఖిఖాంకురం
 బులగరంబుసంగీతప్రపంచపారంగతుండైవిపంచివాయించుచుం గర్జపుటంబు
 లకుఁ దీర్ణసౌఖ్యంబుసంపాదింపనత్యంతసంరంభంబునరంభాదినిలింప వధూ
 పరంపరలునానావిధమృదంగడిండిమాదిధ్వానానుకారితాళ కాహలవేణ్మ
 ప్రముఖనిస్వనంబులంగలసిచరణసరోజనూపురారావంబులు చెలంగననేకవి
 ధనృత్యవిశేషంబులు చూపుచు నయనోత్సవక్రియాకలాపంబులొనర్పబృందా
 రక్రసందోహంబులు సేవాంజలిపుటంబులు ఫాలభాగంబులంగీలించికై వారం
 బులుసంఘటింపబ్రయంబునంగదిసి సుపర్వవితంబిసేజనంబులు కరపంకజసం
 కలితకంకణఝర్యుణతాకరంబులుశోరంబులై విజృంభింపంబూనిచామరంబు
 లిడదదీయకోమలపవమానప్రకంపిత రోలంబునీల కుంతలుండైయామఖవం
 తుండువసిష్ట వామదేవ వ్యాస వార్హికి పులస్త్యగస్త్యజైమినిజాబాలిజమ
 దగ్నికణ్వకౌశిక కపిలకశ్యపకౌండిన్యశౌండిల్యగౌతమాదితపోధనవ్రాతంబు
 లతోగూడివినోదగోష్ఠిదగిలియున్నయెడనంమహామునులంబూచి యింద్రుండే
 ట్లనియె॥ ఆ॥ మౌనులారస్వర్గమర్త్యపాతాళలోకములయందుమీరుగన్లు
 ననిన్మ పాలురెందులేరుపరికింపగావున వలయునడుగనొక్కపలుకుమిము
 క॥ త్రిభువనములయందునుభూతభవిష్యద్వర్తమానధరణీశులలో నభియత
 మానుషవాచానిగవనుగుండుగలదెనివరింపంగన్లు॥ తే॥ అతితాజనున

తల్లివలెనానాన్యః దిశ్యపలుకులచాకానతియ్యవలయు। మీరలాండొరుల
తల్లివలెనానానామతులనరసితిలపోసికృతసిశ్చయాత్తులగుచు॥వ॥అనియిత్తెఱంగున
బుల్లూనుజాభతకపటకిననవాక్యకృంబులాకణిఁచియునాకణిఁపనియట్లయూ
శ్చశ్చననుకుతైశ్చయింపలేక॥ డి ఊరకమూగలోనునగనుండిరగస్యపు
శ్చస్యగౌతముల్లాదుజేనాయుచుండెడమదగ్గిపరాశరమానియేమియు॥నో
రుమెలబ్బడవ్యేజ్యవసుండుపిచారముసిగ్గుబర్చిగా॥ నేరకయుండెమాఱ్ఱుకు
నింగిగనుంగొనుచుండెనత్రయింక॥ సీకశ్యపునదనంబుగఁగొనెజాబాలియత
టువారదునిదేహంబుగోకె॥ నతడుకొడిల్చిననురేంద్రుమాటకునుత్తరంబి
మ్మలయిత్తిపలికె॥ నతడుభరద్వాజునల్లనయంగుళీసంజ్ఞనుబలుమాటుసన్నజే
సినెనతడుమాండవ్యమహామనిప్రవచునిగనుగీటెనీవెటుంగవెలుటంచు॥ తే॥ని
వ్వీనంబుంసకలముసీశ్వపలునునీవునీవనిప్రతివాక్యనిణయంబు॥ గానకన్యో
న్యవదనపకజసమిత్తుణములుసేయుచునుండిరిభ్రమినిట్లు॥ వ॥ అప్పుడనుప
మానవిపులతపోగరిష్ఠుండునుసకలమునిజనశ్రేష్ఠుండునుభూతభవిష్యద్వతక
మానవిదుండునునగునవ్వశిగుండుసభాసదులకలకలంబువారించినునాసీరునిం
గనుంగొనిమహాద్భుతంబుగానిట్లునెమ్మ॥ డి॥ ఆకర్ణింపుముపాకశాసననుపర్యా
సికసంసేవ్యభూలోకాధీశుడగద్యాపుణ్యుడుకృపాలోలాత్తకుండధికర॥ తొ
కల్పద్రునుమద్రిధీబుడుహరిశ్చంద్రాభిధానుండుధా॥ త్రీకాంతుండొకడొప్పు
సూర్యువచశ్చివైభవోపేతుడై॥క॥మధ్యమలోకాధీశుడయోధ్యాపురభతక
గర్వతోగారన్యపాసాధ్యుండుసకలసుజనా॥ రాధ్యుండహిమాంశుంవంశర
త్నుబరణుక॥క॥ శరణాగతరత్నోషణి॥కరుదౌగుణధన్యుడగ్రగణ్యుడినుము॥
వ్యునిసార్వభౌములకునధ్వరకృత్యసమగ్రవిమలతరఫల్యాడిలక॥ క॥గంభీర
నోఃప్రతాపవిద్యంభిశుకైవధీలందుసేడింటజయ॥ స్త్రుభబులుబహుయూపె
స్తంభంబునీపెనతడుజంభవిరోధీ॥తే॥అపృపాలాగ్రగణ్యుజిహ్వగ్రరంగ॥ సీ
మనటియించువాణికుశేశయాత్రీయతడయీరేడుజగములనరసిజూడ॥నాడిత
చ్చునిత్యసత్యవ్రతుండు॥తే॥అననగ్గాధిసుతుండుకోధాన్తుడగుచు॥ ఘోరజే
మూతపటలసిఘ్నాపమునకు॥గనలిప్రతిరవమిచ్చుసింగంబుపగదినిష్ఠగోకుల
బలికెనసింహుజూచి॥ క॥దేవసభామధ్యంబున॥ నీవిధముననీకుగల్గలేటికనాడక॥
భూవల్లభులకునెపుడుమ్మహావాక్యములాడుటయొసజంబరయంగ॥ డి॥ బత్తు
గమాంసమున్నడుగుటోగిరముకృష్ణుశశరగరాదులుం॥గుత్తుకబంటిగామెనగ
క్రొవ్వివధూతతంత్రలీలక॥మత్తిలదేహముల్లఱచిమాటికిబొంకున్యపాలికో
టికిక॥సత్తువలంపనెకరాడిదిసంయుమినికీటువలరాబాడియే॥క॥భూపతులెకడ

సత్యా లాపములెక్కడవసిష్టలజ్జింపకయీ! తాపసులువినగనుటకశచీపతితో
 మించియాడజెల్లునెసికున్ || తే|| జగత్పైగల్గుభానువంశజులకెల్లిదలుచుగానబు
 రోహితత్వంబుసేయు| కారణంబునబెక్కుమార్గములనుటక| యేసగనుతియ్యిం
 చెదవునీవునచటనతని|| ఉ|| అందఁగిట్టివాడుగలదాయనసూరికకల్లప్రజ్ఞలన్|
 ముందటియత్తెరుంగకసమున్నతభంగినహంకరించి| సంక్రందునితోడరాడికివి,
 ఓమ్మయిబ్రదుడునిన్నబిచ్చిసి| విందులకుత్తరంబుదగనిమ్మనిపలేకనెసికునేటికిన్
 కి|| నీనుడివెమవాక్యంబులు పీఠలకుబురదరునకువినసింపైనన్| గానిమ్మమాకు
 జూడమిహానిండ్యములనుచితంబులాకణింపన్|| క|| నావుడువశిష్ఠసంయమి|
 యావిశ్వామిత్రమానికలుకజనింపన్| గావీక్షించుచునిట్లను| జేవేంద్రప్రముఖులై
 నాతదశులువినగన్|| సీ ఓయివిశ్వామిత్రయూహింకీరీతిబ్రల్లదంబులుపలకన్|
 బాకియగునె| యబ్ధిలంఘించినహనుమంతుముందటగణననెక్కునెక్కుప్పిగంతు
 లెల్ల| నాదుసన్నిధిసాగిరాదువేయెననుసేదుప్రోడతనంబువాదులేల| యలవైన
 తేయుతోసలబిచ్చుకలనెల్లసరిచేసియెన్నికరణిసివు|| తే|| సాంద్రకీకహరిశ్చం
 ద్రచక్రవర్తిక| సమముగానెన్నెదవున్పాధములనెల్ల| నతనిసత్యంబులోసహ
 న్నాంశమైనగలదెతక్కినధారుణీకాంతులకును|| ఉ|| ధన్యునిభానుమతులను
 ధాజలరాశిశశాంకునిన్జగ| న్నాన్యఃసూన్యతోక్తిషణిమండసమున్గణధాము
 రాజసామాన్యనిగాదలంచియెసమస్తసుపర్వతతున్ద్వీపంగబ| ర్జన్యసభాంత
 రింబుననుసారెకునిందయొనర్చెదెంతయున్|| ఉ|| కొంచకనీవుగర్వమునగూరత
 యుంబొదలంగమంచిసిన్| దించినశుంతమాత్రముననేతదసూనయతోగుణప్ర
 భావాచితనిత్యసత్యమహిమాధికధైర్యగభీర్యశౌర్యముల్| కొంచములయ్యెనే
 యకటకోపమెకానియెరుంగవేమియున్|| తే|| అహరిశ్చంద్రసార్వభౌమాగ్ర
 గణ్యు| దొడరిదూషించెదవువినదోషమనుచు| గణాపుటములబాడిపంకరు
 హాయుగము| జేర్చిశివశివయనియెవసిష్టమాని|| క|| అప్పుడుపిశ్వామిత్రుడు| ము
 ప్పటిగానునట్టికోపమునంగన్గొనలన్| నిప్పులురాలంగనమ్మని| దప్పకవీక్షించిప
 లకెదారుణభంగిన్|| ఉ|| ఏటికినోవసిష్ఠతగదీక్రియసారెకువట్టివాదము| ల్లాటికి
 మాటికింబెనచిమచ్చరికంబునవాడనికునా| హటకగర్భవిష్ణుశుమాయుధ
 వైగులతోడనైనదా| నొటమిబొందునేకలహమొందినగౌశికుడెట్టివేళలన్||
 సీ ఒకన్యపాధమునిమదోన్మత్తుజంచలునన్యతథాపాశీలునధికజడున్| బూని
 యెంతోమేటింబోలెబేర్కొనియెదుమాటికినాతోడమచ్చరమున| లజమాత్ర
 మైననాయవనిబాలునియందుబొడమనిసూన్యతస్ఫురణమగుల| బ్రకటించివు
 చ్చకాయకుడేవదెచ్చుచుగీతాంచెదవువందీక్రియజెలంగి|| తే|| నీవకానిహరి
 శ్చంద్రుడనాకానివిగవచ్చును| ఇందుగలదనివరింపందా||

శ్చంద్రునే నలుంగనె। యాతఁడేయూరుసత్యవాక్యప్రశస్తా। గరియేయూ
రుసేమాటగట్టిపెట్టు। వాక్పరిశ్రాంతిబాంధంగవలగునీకు॥ నీ॥ నెవ్వాడువిం
ధ్యాచలేంద్రబుగర్వంబుసర్వంబువడచెనిర్జరలుమెచ్చ। నెవ్వాడుసక్తోధహే
తువీక్షిగానింద్రునొడలెల్లగన్నలైయుండజేసె। నెవ్వాడువేదంబులేర్పాటుగా
వించియన్నియుగ్రమమొప్పనచ్చుకట్టె। నెవ్వాడుపైమవతీతుతోనెదిరించిగ
ర్విందియరకాలగన్నజూపె॥ తే॥ నట్టికుంభజగౌతమవ్యాసభృగువు। లండఁబ
స్త్రీధవించియఖండగరిమదనరునేనుండవెండియుదకినట్టి। యిమ్మునీశ్వరు
లుండనీకేలపెనగ। క। ఈమాసులకంటెనునీ। వేమీటనధికుండవరయనెఱిగింపు
మును। త్రామునితోడనుమునుకొనియేమిటికాశీతివిగర్వమిటులుందగునే॥ తే॥
వేయునేటికిచార్వతీనిభునియాన। గండగంధర్వయక్షరాక్షససుపర్వ। దంద
గూకావళులలోనిమందునకును। సూన్యతాలాపనియతులెచ్చోటలేరు॥వ॥అ
నుటయునేవంశ్యకోపాటోపంబుననరుంధతీమనోహరుండిట్లనియె॥క॥ మఱిబ
రికింపగనాత్మ। స్తుతియునుబరనిందయునువిశుద్ధాత్ములుదా। మతికలషమం
ద్రుతగదాద్యుతమొదవగనన్నునేనెపొగడుకొనంగ॥తే॥ పంకరుహబాంధ
వుండుచుబాపతేడు। కలశజాతుండునెలుగంగగమలసూతి। మనతపశ్శక్తితా
రతవ్యంబులెల్ల। నిశ్చయింపడెయంతయునేర్చుమెఱసి॥ తే॥ అయ్యడడిగినపలు
కులకాక్షణంబయచితభంగులనొసగుబ్రహ్మత్తరంబు। నెట్టుకొనినీవునాతో
డవట్టిజగడ। మనకునేటికిబూనెదుచూడవృత్తి॥డే॥ చంద్రకళావతంసుడుభు
జంగమభర్తయునైననాహరి। శ్చంద్రనరేంద్రుప్రాభవముసన్నతసేయగశ
క్తులేశర।చ్చంద్రపురందరద్విరదచందనకుందమరాళమల్లికా। చంద్రమృగేం
ద్రులకగెలువజాలుతదీయశోవిలాసముల్॥ శా॥ సత్యశ్రీనిధిరాజమాత్రుడె
హరిశ్చంద్రుండహంకారవ। త్ప్రత్యర్థిప్రీతిపాలనైవ్యతిమిరప్రాభాతమిత్రా
యమా। నాత్యంతోగ్రభుజాకృపాబాజనితోద్యతీర్తిగంగానదీ। నిత్యతౌళిత
సర్వలోకదురితానికుండువీక్షింపగ॥ క॥ పరిహాసమునకునైనమమరికలలో
నైనగాకమఱపుననైన॥ ధరణిపయిహరిశ్చంద్రుడు। హరహరపరికింపనన్య
తమాడెడువాడేమ॥ మదిరాపానసమంబుగాదలచునంమార్తాండవంశోత్త
ముం। దుదయాంభోనిధిపలికబొంకుటలుదుష్టుంగూడివర్తించుటల్। తుదిజం
దాలునీనీతోడిసంగతిగజేతోవీధిభావించుస। ర్వదిగంతస్ఫుటకీర్తికమూలధనమై
వర్తించునత్యున్నతి॥క॥ పరశాతోదరులుసహెమా। దరులందల్లులునుభూత
రయమెల్లపుడు। గరముల్లసిల్లుమిత్రమవరధర్మముదలచిచూడవర్తమతనికి॥
తే॥ అంతకంతకురోషంబులలమప్రియము। దక్కినీబకటనగనేనొకటనగ।వ॥

మాటలనిమిజాని బెట్టకలఁజేసెనును కొంత యొక పల్లవిశదముగను సీ అపరది
టనునదపనుండువాడిచిన గాంగేయశైల బగుంగబడిన । సొరిదినభోధు
ల్యుషీక భవించినదమిచూలివరంబువప్పించిన । జంభారిదఁబోళిసరణి దాగె
టినధరణి యండల నాదిదిదిగిన । హవ్యవాహనుడు శైశ్యంబువహించినబ్ర
హ్మాండభాండంబుపఱి కలయును॥ తే ॥ నాహరిశ్చంద్రమును శేంద్రుడనృడమా
డోడినిననమ్మనవరునిశ్చయార్థమునకు । గనలివెండియునిట్లును గౌళికుండు । ఘన
తరాంగారములుకన్నుగవన్ను వెడల॥ తే॥ బావురేసిదుపలుకులకీపుగంద । రాది
బ్బువారకులును సంతాములు మెచ్చిరింక జాలిపుమలసితివెంతగేపు । హక్పరి
శాంతిబొందగవచ్చుకుక॥ పలుమరుసీరీశివృధా । కలహంబులకేమిఫలముగ
లిగెనుసీమాటలు మేమువిశ్వసింపము । తెలియంగావలయువానిదృఢసూత్ర
ముల్॥ ఉ॥ ఏవిధి నైవట్టికొనయే జలపట్టిశ్రీశకుపట్టినా । నావిధలిలలంగపట
నాటకముల్పచరించెధ్యైల । స్త్రీవిభవంబుమాపిచలచిత్తునిజేసియసత్యవాక్య
ముల్ । కేవలదుర్మనీషబలికించిన బన్నిదమేమిచెప్పమా॥ ఉ॥ ఎంతకుజాలినలెచ్చద
వ్రహ్మానతనాకెదిరించినీవునీ । పంతముచూపుమాధరణి పాలునిపాకికిబోయిఈ
తెఱంగిగంశయు జెప్పిదైవమహిమాన్విత శేయుము నానరుంధతీ । కాంతుడున
వ్వియిట్లునియె గాధితనూనితోడగ్రోధియె ఆ॥ ఇపుడునాకు జేయవేటికినామ
హీ । కాంతునధికధైర్యవంతుగానొనర్చినాడుమున్నచా శీకగర్భండు॥ మాటు
లేఁదృశిహిమాద్రియతడు॥ క॥ కష్టరమపుట్టుతోడనె యొప్పులపరిమళముగూర్చ
డనుదయించినయా । చొప్పుననతడుజనింపగ । నప్పుడెసత్యవ్రతంబునంకురిమ
య్యె॥ తే॥ ఆనరేంద్రునిసత్యమేనరసిచూడ కనిమిషాధిపుతోడనేనాడనింత । వె
డగనేసికునిట్లుగర్వించినన్ను । జనునెయొకసకెరములునల్ల సములువలుక॥ ఉ॥
నీవుచనిన్నుబోలెడుమునిప్రవరుల్పదివేలుగూడిమా । యావనరాశిముంచిహృ
దయంబుగలంచిమహూగ్రదుఃఖసం । భావితుగాగజేసిననుభావములోనను
మాత్రమైవనాభూవరవంశవర్ధనుడుబొంకమికెంతటికైనజాలెదక॥ మ॥ తన
సామాజ్యమువాసినంగులవధూ త్రంసంబువర్జించినందనయుండిగ్గినహీనకృ
త్యములచేతన్దుష్టశంబూదిసె॥ వనటంగుండినచానరేంద్రుడుమనోవాక్కా
యకమకంబులందవృతంబాడిననాప్రతిజ్ఞవినుపిశ్వామితచిత్రంబుగ॥ సీ॥ ప
లుమాటుననునీవుపరిహాసమునరింపమేటివిప్రత్వంబువీటింబుచ్చితపమునుజప
మంత్రతంత్రముల్లిగనాడివేదశాస్త్రాభ్యాసవిధులుడిచి । సుధ్యాద్యనుష్ఠాన
సత్కరియల్పకార్చికటినారచీరలుకట్టుటుడిగి । బోడినైజన్నిదంబులుచెంచిపో
కైచియనుచువిజయగుబూదినలదిమేన॥ తే॥ వారుణీపూర్ణమునుజకపాలపాణి

న్నగుచుఖరవాహనుండ నైయావ్యుశకు! నభిముఖంబుగగమసీంతునఖిలజనులు
 రోసి తొలగంగ విభత్సరూపమునను॥ ౪॥ అనియివ్విధంబున నవ్వశిష్టమునిశ్రే
 ష్టులను పలుకునొకరప్రతిజ్ఞావచనంబులు విని రెండవకుసుమకోదండవైరియగు
 నక్కొశికుండు హాసికాపుటంబులవర మహిమాతకటక్రోధమానసుండై యధ
 గ్ధారంభవజితంబగుసుధర్తామవ్యంబున లేచి నిలుచుండెపురందరాదిబృందా
 రకబృందంబులుతాపసజననంకోహంబులనుదీనుప్రతిజ్ఞ వినుండని ప్రచంకు
 రవంబునఁట్లుఁయె॥ తే॥ చలముదళముగ హరిశ్చంద్రుఁడే॥ భూరికోపాగ్ని
 కింధచంబుగనొనర్చి॥ పెక్కుమామయలవన్నగాంభీష్టదైత్య॥ హీనుఁగావించి
 బొంకితుఁబూనియేను॥ సీ॥ బొంకింపలేకున్ననుజగకంకణుఁగూర్చియనిలజ
 లాహరినగుచుదొల్లి॥ హీనువన్నగంబునన మితహంస ములుతపము చేసినను
 కృతంబులొన॥ నేర్థాంశ మొసంగిలోకైకవిఖ్యాతిగాదగఁజతుర్దశమహాయుగ
 ములవఁగ॥ బూజ్యసామ్రాజ్యవిస్ఫూర్తు బొడిచిచిరదనంతరంబయితిరివ
 మునను॥ తే॥ రమణంబునాల్గుమన్వంతరములదాక॥ నముచిసూదనునగ్ధాన
 నంబునందు॥ నీరజారాతికోటిఁ నీరజాక్ష॥ నీరజాసనులెఱుంగంగనిలువువా॥ ౬॥
 ౪॥ అనియివ్విధంబున నమ్మునికుంజరంబులనోవ్యభీకరక్రోధాతిభేకంబులం బ
 తిజ్ఞులపలుకుటయు॥ ౬॥ కుంభిఁదిద్దిరందిరిగెగుమ్మరిసారెవిధంబునన్దిశా॥ కుం
 భులమొగ్గె పేరుగిరిగుంగెనిరించిమతిజలిచెవి॥ శ్వంభరుఁడెంతయునృపరె
 సాగరముల్లలంగంగఁబాఁతెసం॥ సంభిత శేషుడయ్యెగవితారలురాలెమహా
 ద్భుతంబుగ॥ తే॥ తలలువేయునుముడిచెఁబ్బరాఖునిభుండు॥ మానకదరంగఁ
 జొచ్చెనంబరతలంబుదికులన్నియునొకటవ్రకటలయ్యె॥ బెల్లుబలిమంది
 రంబుఘూణిల్లదొడంగె ౪॥ అప్పుడుకుచాశీరుండుప్రకంపితశరీరుండునువి
 న్యస్తభయచేతనుండునువిస్రస్తహస్తశతకోటియునై పేగోలగంబుచాచింఁచె
 బృందారకబృందంబులు డెదంబులనమందంబులగు భయంబులంబొందివికల
 తంబెగడుగుడుచుచు నొక్కరుండుచున తెరువునంగదసి వేటొక్కరుండుచ
 నకనలుదికులకుంబులవదొడంగిరి మునిజనంబులనోవ్యముఖావలోకనంబు
 లుసేయుచు నాహాకారంబులుచెలంగజటాభారంబులవీడి నేలదాకఁదూలి
 యాడనొడొరులఁగడవనాలగ్యంబుదక్కిపదంపడి వసిష్ఠకౌశికులభీషణ ర్శో
 వపావకవిస్ఫులింగంబులభంగంబులై చతుర్దశభువనంబులకు దుగ్ధాంతతాపం
 బుచాపాదించుననియొగ్గడంపుచు దిగ్గవఁజాశ్రమంబులకుజరిరివశిష్ఠకౌశికులు
 నంతరంగంబులఁ గోపంబులు గాఢ్రురంబుండవమతమనివాసంబులకుఁబోయి
 రంత॥ ౭॥ ప్రసవితఃశుక్రపముఖపాదపజాలముపాధులొకముననసపరితా

పకారణమునందితకోకిలిశ్రీశారికా! భసలముచందనాచలనభస్వదుదారము
వచ్చెఁజైత్రము! య్యసమశరప్రతాపముమహాభ్యుదయంబునఁబొందుచుండ
గఁ||వ|| ఇట్టిచైత్రారంభంబున|| తే|| మహితబహుయజ్ఞదీప్తాసమగ్ధుడైన|| యా
హరిశ్చంద్రోపతిసాంగనియతి! వెలయనొకయజ్ఞ మొనరించివిప్రతతికి! భూ
రిదానంబువెట్టెనవారితముగ|| వ|| పెట్టుటయుఁదత్సందేశంబుఁ నియానందిం
చికపటకృత్యనిత్యతానిపుణుండగునగ్ధాధీనఁదచుండు|| క|| నాతలఁపునకనకూ
లంబైతనరఁగమిషముగల్గెహసూన్యతవా! కృతుర్యహరిశ్చంద్ర! త్నాతలపతి
కడకునివృక్షచయెదవేగఁ|| తే|| చనిప్రియంబుననాశీర్వచనములొసంగి! ప్రితి
భుక్తిచియజ్ఞంబుపేరుచెప్పియగణితంబైనస్వాపతేయంబువేడి! తివిరిబొం
కింతుమదిలోనిధృతిగలంచి|| వ|| అనికృతనిశ్చయుండయి|| డ|| బుధ్యరవిందసూతి
మునిపుంగవుండప్పడయేగెదేవతా! రాధ్యకుగర్వవత్సకలరాక్షసవల్లభకైతవ
క్రియా! సాధ్యకునిర్జరీజవలసత్తనుమధ్యకుసర్వవస్తుసాన్నిధ్యకయోధ్యకుఁవీమ
లసీరమహాసరియుఁప్రభోధ్యకుఁ|| వ|| చనియప్పురంబుగనుఁగొనిప్రవేశించిరా
జమందిరద్వారంబుచేరిమహావైభవంబునఁజేరోలగంబున్నహరిశ్చంద్ర నరేం
ద్రుంగనుఁగొనుటయు నతండత్యంతసంభ్రమంబున నెదుర్కొనివినయపూ
ర్వకంబుగానమసాకరంబులొనర్చి|| తే|| విమలమతినర్థ్యపాద్యాదివిఁధుల
ఋజులొసంగియద్వాసనంబుపైనునిచికేలు! దామరలుమాళిఁజేచి|| ముదంబు
పొదల! మునిశిఖాణియిచ్చుదీవనలుగాంచి|| క|| దురితాంధకారనవభా! సుక
వి. బక్యపాపిధేయగాధేయమహాపరమతపోధననీసరి! పరికింపఁగలేరుమును
లుప్రాభవచరితా|| తే|| బ్రహ్మతోడనునహమించిప్రాభవమున! మించిప్రతిస్ప
ష్టిచేసిబ్రహ్మభవించి! విమలతరకీర్తిఁగాంచినవేదమూతి|| వగుచుఁబొగడొం
దితివితాపసాగ్రగణ్య|| డ|| కౌశికమానివర్యకడకన్ననుధన్యునిజేయఁగోరివేం!
చేసితిరేఁగ్యతాథమతిఁజెందితిసాంగమహాధ్వరక్రియా! కౌశలపుణ్యసంపద
లుగాంచితిమించితిరాజకోటిలో! వాసికినెక్కిరిందగినవాంఛితమెయ్యెదివేం
డుండిచ్చెదఁ|| వ|| అనినవిశ్వంభరాకశత్రునకువిశ్వామిత్రుండిట్లునియె|| క|| నరవ
రరూపముఁదాల్చిన! పురహూతమహీరుహమపురుడెంపఁగనీ! సరిలేరువన
ధిపరివృత! ధరణీచక్రంబులోవదాన్యులుధన్యుల్|| క|| వేలుపుటావునుగుమ్మెడు!
పాలడిగెదురీతిధరణిపాలయశశ్శ్రీలోకయొకయల్పదాశము! వాలాయము
గాఁగనడుగవచ్చితినిన్ను|| క|| సితకరమాళికీఁబియముగ! గ్రతువొక్కటియా
చరింపగడఁగితినివాక్రతుతంత్రముసాంగంబుగ! హితమతినీడేర్పవలయునిన్న
కులతిలకా|| క|| జనుఁడుకిరినెక్కిరేహం! బనయమునికిఁగించిరత్నమంబరమున్న.

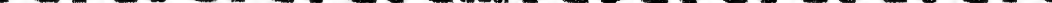
చవవిడిచినంతప్రోవిడుధనమిచ్చినయధర్వయుథావిధినడచుక॥వ॥అను
టయునారాజన్యండతీధన్యండనైతినన్నమీరడిగిన విత్తంబుచిత్తంబురంజిల్ల
ద్వరితంబయిచ్చెదగొనుండఁన నగ్గాధిపందనుండు శిరఃకంపంబుచేసిమహాశ్చ
ర్యంబునుబొంది యాహాయిస్తుహానుభావునియనూనదానప్రభావంబింతయొ
ప్పునేయనివకాకాణించుచునమ్మహీవల్లభునకిట్లనియె॥తే॥ త్రోణినాయకనీచున
శ్చుద్ధిఁదెలియ । వలసియడిగితఁగాకనీవఁజిదాత । నిండువేడకబ్రసన్నుడై
యండమాకునిట్టినమయంబులచుధనంబేయబ్రాత॥తే॥ చాలనకకామయొదవి
నవేళవచ్చిపుచ్చుకొనియెదఁపుడునీవిచ్చుచిత్త । మీంకమాటుత్తరంబునీవేమిప
లికాననుసదాశివునానభూనాథతలక॥వ॥ నీకుఁజిరాయుర్నిరామయంబులు
నభిరామక్షేమంబులగుఁబోయి వచ్చెదననియచ్చోట మహాతామత్రంబు
నుండడయకనిజోశ్రమంబునకుంజనియెనంత నమ్మహీవల్లభుండునుల్లంబువఁబె
ల్లువితర్కించి॥తే॥విత్తమిప్పుడుగొనిచన్నఁజిత్తమునవి । షారదూరుండనైకడు
సమ్మదముననుండఁగాఁగల్గునప్పుపైనునిచెనతఁడు । క్రోధమతినెట్టితఱివేడు
నోధనంబుక॥వనరుహగర్భునకైనను । వనరుహలోచనునకైనవనరుహాపు
జాటునకైనదరముగావమ్మునివరుకోపాగ్నికెదిరిమొనకట్టంగ॥వ॥ అనిమ
నంబునందలంకుచునిరంతరపరిపాలితమహీమండలుండైయుండెనంతనకకాడ
నితాంతకపటక్రియాధౌరేయుండగు నగ్గాధేయుండు వెండియునొక్కకపట
మతంబువిచారించియతిత్వరితంబున॥క॥నూతనజవసత్వంబుల । నూతనతనువ
ణములనునూతనగతులక॥నూతనభంగులనొప్పెడి । కైతవమృగఖగచయం
బుగల్పించెన్మహా॥వ॥ ఇట్లనల్పకుహానాచాతుర్యంబునంగల్పించిపంచిననమ్మ
గఖగవ్రాతంబులుగణనాతీతంబులైయెక్కడజూచినందామయొ యుక్కుమి
గిలియొక్కమొగింబిక్కటిల్లి పెక్కుదెలుగులనత్యంతభయంకరకృత్యంబులం
జెలంగిఫలితంబులగు కలమాదిస్థస్యంబులుమేసి పడద్రోసిమట్టిమల్లాడియునా
రామంబులనిత్తుదండంబులు ఖండంబులుగావించియు గదళీతరుషండంబులువి
దళించియు మల్లికామాధవీద్రాక్షోదిలతావితానంబులు త్రెంచియుగొమ్ముల
గోరాడితటాకంబులుపటాపంచలుగావించియు గ్రమ్మియందందకెందమ్మి
లంకులగలంచికాఱియెట్టియుగోష్ఠంబుల గోవత్సనికాయంబులనపాయం
బునొందించుచుజనపదంబులనుష్యులబొందివిచదిపియు బహువిధంబులగో
లాహలంబుసేయుటయుహాలాహలవిషజ్వాలంబులచేత దేవదానవానీకంబు
లుంబోలెననేకంబులుమహీప్రజాసంఘంబులహీనభయంబుల మొఱివిడుచుం
జనిహరిశ్చంద్రునరేంద్రునింగనుంగొనినర్వాంగసంగతోర్వినుండలంబులగుదం

డప్రణామంబులచరించి యు సత్య సహస్థారవిందులై యుట్లరిరి॥ సీసదయ్యే
డవై నేటితుద వాకమనునీచ్రమెపుకీపింపబాలిపుచుండ । సీరీణబాధలనెన్న
డుపొందకనీచల్లదఁ ముచుండు వేడగదల్లిదండ్రులయొద్దితనయులగతినాకుమ
టుకుపించెలకీతనెఱివహించిభవనంబులనువెడిపైకియదడబడగుఱిలేనిపా
డియుగూడుగలిగి॥ తే॥ క్రీడమైనెండకన్నునునీడకన్నునెఱుగకన్నలదమ్ములహి
శులసుతుల॥ గూడెఁకుఱున్నవాతముకోరుకలొదవ॥ సత్యసల్లాపయోహారి
శ్చంద్రభూప॥ ఉ॥ జారులఁజోరులున్విషలసత్యవిదూరులఁకూరులున్దురా
చారులులేరుయాచకులుసాధులబాధలొనర్చుభీకరా॥ కారులులేరులేరుమఱిక
ల్పవచిత్తులుమత్తులన్ధరి॥ తీరమణాగ్రగణ్యవివరింపభవత్పరిపాలితావని॥
క॥ క్షీతినకలసస్యవతియైయతిసాంద్రంబుగఘలించునపమృత్యువుతె॥ ట్టితఱిం
బ్రభవింపవుకడు॥ హితముగ నెలమూడువానలెలమింగురియై॥ చ॥ చిరతర
దేవతాగృహపిశేషమహూత్సవకృత్యముల్పరం॥ పరలుగసాగునెల్లపుడుబ
ల్లవపుష్పశలాటుసత్ఫల॥ తరములఁబొల్పుపాదసనికాయములింకవునిమక
లాంబువుత్॥ సరసులనేఱులంబిదుకుఁజాలఁగగోవులుదుగ్ధపూరముత్॥ సీ॥ ఇట్లు
వణింపంగనిప్పుడుకొన్నాళ్లగోతెధరింపంగఁగొలఁదిగాక॥ బ్రహ్మకై ననుగ
ణింపఁగరానిపెకుకవన్నెలమెకంబులునుబుల్లులును నేల॥ యీనినయట్లుకోటా
నకోటులుగూడివారుణతరనివాదములుచెలగఁ॥ జెఱువులుతోటలుచేలుగా
లువలును నేపెల్లఁదూలఁగరూపుమాపి॥ తే॥ యాతమందలఁగొందలఁబందఁజే
సి॥ జనపదంబులమనుజులఁజపుచుండఁ॥ గదలమెలంగశంకించికాపురములు॥
విడిచివచ్చితిమోపృథివీకళత్ర॥ క॥ ఈమృగబాధలుమాన్పిద॥ యామతిమముఁ
బ్రోవవలయుహాలహాలాగ్నిస్తోమభయమాడిపియమరులఁ॥ బ్రేమనక్షీంచినట్టి
మృదునివిధమున॥ చ॥ అనినఁగృపారసంబుహృదయాంబురుహంబునసంజనిం
పన॥ య్యలకులరత్నమిట్లనునహీప్రజలందన్నియంగఁజూచిమి॥ కనయమునింత
మాత్రమునకైభయమందుచుచుండనేలయీ॥ ఘనమృగభీతిమాన్వేదసుఖస్థితి
మీకొడఁగూడునట్లుగ॥ చ॥ అనియభయప్రదానంబొసంగియమ్మహీప్రజా
సందోహంబులవీడ్కొలిపెచంత॥ ఉ॥ పంకజగర్భసీమధుపంబులువృక్షము
లందుబక్షులు॥ బంకరుహక్షులందురతిభతకయుఁజేరివసింపనొప్పెచ॥ పృం
కరుహక్షుండస్తగిరిపైఁగడుమందములైనరత్నలక్॥ మంకెనపువ్వుగుత్తికియ
మండలమంతయుఁగెంపులీ॥ గ॥ చ॥ తరుణవయసుకడైపహిమధామినిమీఁ
దమనంబునిల్పియ॥ బరసతిదన్నవృద్ధుచుమానందలంచినఁజాలసిగ్గుచం॥ ద్వర్తి
తగతియనింగినవిధంబుఁబుష్పిమవాధిఁగ్రుంకెభా॥ సకరుండుగుమువ్వతీతజిన

గంగవికాసకళావిషంబునకొక అనుపమతేజోనధియగు దినచాధునిమహిమ
 రాశిదేరినిచందంబునసాంధ్యరాగదీధిగనుపట్టెచీవీనకింశుకప్రసవరుచిక॥
 క॥ హేలాగతివిరహులమై నోలినతివల్లంఘముపయోగించుమహా నీలోత్పల
 శరణాలము విలికిదిమిరంబుశలంబారిబాంబులైకొక॥ మృగచాభీపరిపూ
 రితనగభిన్నణిపేటికరిణినలినభవాండంబుగనుగొనంగనబట్టెను మిగులం
 దమస్యముదయంబుమెండుకొనంగక॥ తే॥ యామినిచంద్రవదనవియత్నురై
 డనీలమణిపాత్రలోపలనించినట్టి విమలఘనసారశకలసంఘములసంగంబు
 బలెనక్షత్రవితతులంబరమునందు॥వ॥అంత॥ ఉ॥ శృంగరమాళిభూషణముసార
 సమిత్రుతోడిజోడుమీ నాంకునిమేనమామకలశాంబుధికూరిమిపట్టియామి
 నీపంకరుహాయతాక్షిప్రియభతకవియద్యహమధ్యదీపమే తాంకుడుగాన
 నయ్యెనుదయాద్రిపయింపిమిరేభసింహమైక॥ నిండాంకుశలహిమకరుమం
 డలమొప్పారెనయనమహమొదవంగనాఖండలదిక్పతిమాక్తిక కుండలమనవి
 మలకాంతికొమరుదలిర్పక॥శా॥ కాశాకాశధునీతరంగచయనీకాశద్యున్దట్ట
 మై కాసెంగముదిచక్కంగాసకలదిగ్భాగంబులన్నన్నధుండేసెంబాధజన
 ప్రజంబులపయికృజ్యంభించిలీలాధను రైవశారద్యమునివ్వటిల్లంబ్రసవాస్త్ర
 శ్రేణులంబెల్లుక॥ ఉ॥ వారణలేకయొక్కమొగివాంఛబుదీరంగసాంద్రచంద్రి
 కా పారణసేయుచుంబొదలెంచాయనివేడకంజకోరవారమల్ కైరవబాం
 ధునోపలనికాయములోలిప్రవించెనేటులై జారులుచోరులుంగడువిచారము
 నొందిరిపొంగెవారిధుల్॥వ॥ ఆసమయంబునహరిశ్చంద్రునివల్లభుండుత
 తాలోచితకృత్యంబులునిర్వతికంచినిద్రింపందొడంగెనంత॥ తే॥ కాముకేళి
 పరిశ్రాంతిగన్నుమోడ్చి వేడకనిద్రించువీటనిటీవితతిబెదరక గుక్కుటంబులు
 కొక్కురొకోయటంచుగూయజొచ్చెంగలోంగిగ్ఘోషణముల॥ సీ॥ చంద్రుం
 డద్దపుబిళ్లచందానంబుశ్చిచదిశనిల్చెగాంతిమందీధవించి యొక్కటాకటాటచి
 కైకంజుక్కలాకసముననాడకాడకుంగడునల్పరుచుల విటనిటీతతులపైవిష
 మాయుధుండురోషమెడలిబాణాసనమెక్కుడించెవనములసింధుజీవనములం
 జెలరేగెంగలఘంగబహుపక్షికలకలములు॥తే॥ కా తులుడివోయెగృహదీ
 పకళికలెల్లంజక్రదంపతులలరెనిర్వక్రలీలనంబుజంబులువిరిసిరోలంబములకు
 విందులొనరించెంచాభాతవేళయందు॥మ॥ధరణీర్జరరాజిమొక్కశతపత్రం
 బుల్విజ్యంభించిషట్పురణశ్రేణులకెల్లనామెతలుపెట్టంజక్రవాకావళుల్ పర
 మానందముబొందబింబరుచిబింబశ్రీవిడంబింపనం బరరత్నంబుదయించె
 జంభరిపుహర్ష్యస్వణకృంభాకృతక॥వ॥ అనినవినికొంతేయాగ్రజుండటమీ

నివృత్తాంశం జెఱింగింపుమనటయు॥మ॥ అమరానోకహదానదానవవిషత్నో
స్త్రాంఘ్రిసేవాకళా । కేమనీయస్థిరభావభావభవరాకాచంద్రనీకేశహా
శమరాశిప్రతిమాననిమలయశస్సౌభాగ్యభాగ్యప్రభా! వమురారాతిసమా
నమానవిభవవ్యాపారపాథోన్దీ॥క॥ మందారదానగుణసం! క్రందననమవ
తివరుణకౌటేరదిశా, సౌందర్యయువతివిలసిత! చందనచర్చాయమానసదమ
లక్ష్మీరీ॥చామరము॥ వసుంధరాధర్భేంద్రధైర్యవారిజాననామనో జనర్వభూత
లేశమాన్యచారువతకనానటత్ । ప్రసూనపాణవైరిమాళిభాగవిస్ఫురత్సుప!
ర్వసింధువీచిజాలతుల్యవాగ్వినిగ్భరార్చితీ॥

గద్య॥ ఇది శ్రీమదాపస్తంబసూత్రపవిత్రకౌండివ్యమునిచక్రవర్తిగోత్రస
కలసుకవిజచానీకమిత్రదేచనామాత్యకుమార వినయవివేకవిద్యాలంకారశం
కరికవినామధేనుప్రణీతంబయినహరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబగు మహాప్రంబం
ధంబునందుఁడ్రుథమాశ్వాసము॥

క్రొ. సు.

శ్రీకృతాయనమః.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము - ద్వితీయః శ్వాసము.

శ్రీలలితలోచనాబ్జని శాలయశోరుచినికాయగదమలనుమనః | పాశ్చి
సంవాసితదిగ్బలాధమ్నిల్లమంత్రబాచయయెల్లా॥వ॥ ఆకణికంపుముపాండ
వాగ్రజునకుమారకండేయుండిట్లనియెనట్లుభానుమంతుండుప్రథమసానుమం
తంబునఁ గనుపట్టుటయునటమున్నమేలకని యవ్వసుంధరా వల్లభుండుసం
ధ్యాద్యుష్టానంబులునిర్వృత్తికంచిచ్చగయావిహారంబునకుంజనువాడై పురం
బునంజాటంబంచిన॥ తే॥ వేటనూణిక్యముపకావెండిగుండు | వాయువేగంబు
వెఱిపుచ్చకాయగరుడఁడడవిపోతలరాజుచిత్రాగ్రీవిబొండు | మల్లెయననొప్పు
పెకుకనామమలవాసి॥మ॥ బలుకోఱుత్తనురధ్యముల్లహదురోభాగంబులుం
బెద్దయూతలునుంగల్గిమ్మగేద్రడింభమలకుందుల్యంబులై నట్టిజాగిలపుంగు
క్కలహేమశృంఖమలన్గిలించిక్తోటానకో | టులవేగంగొనివచ్చిరాటవికులా
టోపంబుపాటిల్లఁగ॥చ॥ గొలుసులఁబట్టిబుద్ధకులకుఁతితశక్తిగదించిసిల్పఁ
గా | బలువిడినంఘ్రులన్మయలుపల్లఱుదవ్వుచువీకమైన | భస్మలిగబళింపబాటో

(౪)

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము-ద్వితీయశ్వాసము.

౨౫

విధంబుల మోరలు మీదికె త్రికు। కరలు ఘనభౌంకియాధ్వనుల గాఢతతోద్ధత
 నెంచెదిక్కులక॥ సీ॥ కలుకులై నట్టిజంబులు వెండ్రుకలు నిర్లుగవియు మేనులు కెం
 పుగన్నుగవయు। గులువ శేవులు హుల్లుకురువిందపూస పేరులు నొంటియట్టచె
 ప్పుచునుగలిగి। వలలును బెట్టుక్రోవులు బెద్దయునులు చుడెలును బోనులు దీమము
 లును। వసులుగనులు పోగువాలు వెండ్రుకత్రాళ్లు బలువిండ్లునమ్ములు బల్లెములును॥
 తే బందివాటుబడికటెబబట్టెసముల। బట్టకోలలు నాదిగా బహువిధముల్।
 సాధనమ్ములు ధరియించి శబరపతులు। వచ్చి రాభేటకక్రియావ్యసనరతులు॥ సీ॥
 వ్యాఘ్రంబునైనను శీఘ్ర। బతరమిడిపొడిచెదమిటెలపూపుచెడక। శరభంబునై
 నను సరభసంబుచడాసిపదములెన్నిదియుండ్రుంచెదముపొదివి। సింగంబునైనను
 భంగంబునొందించెజీవంబుతోనతెచ్చెదముపట్టి। భేరుండమును నైననోరెండన
 యుకనలిచేసెదముచాలబిమివెలయు॥ తే। సాహసంబునమత్తగజంబునైనచ। గ
 రులితోండంబుతెగనటికెదముదేవ। నేడుచూడుముమావేటనేర్పులెల్ల। ననుచు
 బంతంబులూకకోండతొడిరపుడు॥ మ॥ తలచుట్టకజడసొల్లియంబులును నీల్దట్టిలు
 జేకట్టుదండలువాకట్టులుముప్పిడులైకములన్దాకొల్పువశ్యంపుషం। దులును
 జోచుడుగోలబుంగులువచేదుడ్లున్నుగ్రంబులై। చెలువారన్నట్టకోటివచ్చె
 మృగయాశ్యంగారమేపారంక॥ వ॥ ఇవిధంబుననపరిమితకిరాతవ్రాతంబులు
 సముద్భటభటానీకంబులుంజనుదేరనమ్మానవాధీశ్వరుండుదానునుమృగయావి
 హారసముచితశ్యంగారవేషంబంగీకరించిపుత్రకళత్రామాత్యసమేతుండై॥ ఉ॥
 ధనదునిపుష్పకంబునకుదానెనవచ్చునటంచులోకముల్। నుతియొనర్పబొల్పె
 సంగివిద్రుమమాక్తికవజ్రనీలకాం। చనమయమున్నవేగహయసంఘటితంబును
 నైనతేరుసొం। పొనరంకనెక్కిమిక్కిలిసముత్సుకతంబురబాహ్యసీమలక॥ క॥
 మాతలిదలంపింపంగల। సూతుడుదనరథముగడవుచోబహుగతులం। జాతు
 ర్యంబులుచూడంక॥ నాతనినేర్పులకుంజాలహాషకమువొదలక॥ వ॥ కొదేరచిశ్వా
 ముఖుండైకొంతదవ్వచనియంతట॥ మ॥ కనియెన్నూతలచాధుండాటవికరాకా
 చంద్రబింబాననా। జననిత్యోచితపుండరీకగవయస్తంబేరమాభేటముక॥ ఘన
 శ్యంగాటమువమ్మదోమి॥ పటలిగజశ్చిశాపేటముక॥ వినుతానేకనికుంజగూ
 టముమహావింధ్యాటవీవాటముక॥ ఉ॥ మూరుతపూణకీవకసమాజరవంబులు
 వమ్మదానదీనీరజభృంగగానమ్మదునిస్వనవైఖరితోడంగూడియిం। పారంకన
 క్వనీననివహంబులకుకౌశవణోత్సవక్రియా। గౌరవముల్లుటించునొడికంబుగ
 నిధ్యవనాంతరంబులక॥ వ॥ వెండియుంబుండరీకశుండాలగవయగండభేరుండ
 కంఠీరవసారంగభూదారభల్లూకలులాయప్రముఖనిఖిలమృగనికాయభయం

క రానూచిధ్వానబధిరితకఘబంతదంతావళకణకుహరాంతరాళంబును ద్వి
 త్రిణీ తమాలతాళవటకుటజకపిత్తాశ్వత్థకోవిదారసిందువార మందారపేచు
 మందచందనమాకందమాతులుంగలవంగజంబుజ - బీరవకుళక్రముకపనస ఇద
 రీమధూకమాధవీకింశుకశింశు పాశోకాదిచానావిధపాదపశాఖాశిఖావిహార
 మాణమయూరకోకిలకీరశారికాకలవింకకపోతఖంజరీటకాకఘూకాద్యనేకశ
 కుంతసంతతిప్రబలనివాద మేదురంబును నైయరుణగభ స్తికిరణ పరంపరలకుం
 బ్రవేశింపఁదరంబుగాకకరంబుసాంద్రంబైయిసుకచల్లినంగ్రిందరాలకయిరులు
 గవియుచుంబసరుడాలువింధ్యవసుంధరాధరపరిసరాఞ్శ్యంబుదరిసిమృగంబు
 లుమెలంగుపట్లరసిముల్లుతారువేయించిప్రోగువారించివలలు యదెరలునెత్తిం
 చిబోనులుదీమంబులునొడ్డించి॥ మ॥ ఘనబాణాసనమెక్కు వెట్టిపటుదోగ్ధర్వం
 బఖర్వంబుగావనధిధ్వానముకంటెమించుగుణనిస్వానంబుగోవించియుబృన్
 నేసెన్లునభీకరాశుగతతుల్పుఁఖానుపుంఖంబుగావనజాతాప్తకులాగ్రగణ్య
 డుమృగత్రాతంబులంగూలఁగన్॥ వ॥ ఇవ్వీధంబుననత్సంతభయంకరంబులగు శ
 రంబులఁబఱపినంగరంబుభీతిల్లియెల్లమృగంబులుతల్లడిల్లిపెల్లాఱఁగెనట్టియెడ॥
 తే॥ మేదినినాథశరహతమృగసమూహా ఘనక శేఖరజరితరక్తప్రవాహావితతి
 ప్రవహించెన్దైర్యకక్షీధరేంద్రసానుసంఘాతస్థిర్జవయముఁబోలె॥ క॥ అంత
 టమృగయాకేలినిరంతరపరితృప్తివొందియవసీశుండతి॥ శ్రాంతుండైసెలవిచ్చి
 నఁబంతమునఁగిరాతపతుభటసంతతులన్॥ క॥ ఉపవడిఁబెల్లార్చుచుఁగే॥ స
 రిశాబకసదృశరూపజయసత్వభయంకరములగువేటకుకలఁబయిడిచిన
 సవివధిఁబెబహుమృగతతులన్॥ వ'తదంతరఁబవారుచబదచిహ్నంబులవె
 బడిజ'నికుంజంబుబుదూఱిపొంచియున్నమెకంబులంద్రుఁచియువిశాలంబుల
 గుజాలంబులంబడఁజోపితగుల్ఫఱిచికొనియుదీమంబులనొడ్డియేమఱుపాటు
 నంబొదివియుందనివిసనకమఱియును॥ తే॥ స్థాశువముగిడ్డులగుడువేసడముకుగు
 జుబాబుజలకట్టెజాలియపైలయఱుబునోరణంబునునాదిగాఁబేరువడిన॥ వేట
 డేగలగిఱికోనవిడిచికడిమి॥ తే॥ గ్రద్దయునుగాకికొఁజునుగక్కెరయును॥ గూబ
 పార్వంబుబెగ్గురుకొక్కెరయును॥ గొంగలాపుకయాడేలుగువ్వపెలిచిపొట్టిపి
 ట్టయుననఁగల్గుపులుఁగుగముల॥ క॥ తూలిదివిపినమెల్లఁబాళించితదస్త్రవా
 ర్ధిగ్రవ్యచయంబుల్॥ దేలించితనిసివేటలు॥ బాలించినరేశ్వరునకుసమృదమొద
 వన్॥ క॥ చమరీపాలములుగురం॥ గమదములుగజదంతములుగురికిటిసంజాత
 ములగుముక్తాఫలములు॥ నమితంబుగఁదెచ్చియిచ్చిరతవినయమునన్॥ వ॥ ఇచ్చిన్
 కనిగూనియుగఁగొని॥ పియంబునంజం॥ దమతికిసమర్పించియవేటకాటులకుం

శుభదనంబొసంగియబ్బిసరుహు పకులుండు సరసవివేకరతుండు నత్యంతహి
 తుండునునగుసత్యకీర్తికంగనుంగొని॥ తే॥ అనఘవతకనవినుమృగయావిహార
 కారణంబునరూరమేతేరవలసె॥ మనకునీరాకసఫలమామార్గ మొకటి॥ తెలియ
 జెప్పెదసమృద్ధస్థితిఘటిల్లలయగ్రాహి॥ ౨౭॥ దెసదాగతినటల్లహరిదైత్యరిపుభ
 ల్లమకుటప్రసవవల్లసముద్యుత్పల్లకుముదాబ్జనవహల్లకవసద్భ్రమరముల్ల
 మునఁగొతుకమువెల్లిగొనఁగన్నుల్॥ చల్లగఁబయోధిప్రియవల్లభఁగనుంగొన్న
 ముకొల్లలుగముక్తిరమనెల్లపుమమజ్జ॥ తస్మిన్లలితచిత్తులకుఁబెల్లొసఁగుజహ్ను
 ముసిత్తల్లజసుతోరుతటినల్లచదలేటిక॥ శా॥ తత్త్రింబునగిష్ఠమైదపముదాత్ర
 ప్రీతిగావించుభా॥ స్వత్రేజోరమణీయునంబుకుహభూసంకాశునంహకిప
 యోభృప్రశ్వసనుంబ్రసన్నగుణగంభీరుస్వశిష్ఠుకదయాయత్రస్వాంతున
 రుంధతీవిభుసపయోకాక్షఁజూడందగుక॥ క॥ అనిన్యపతిదంశనాధుని॥ య
 నుమతముననరిగికాంచెననురాగమునెమ్మనమునఁబెనఁగొనుచుండఁగ॥ ననుప
 మమువసిష్ఠమానియాశ్రమమెదురక॥ వ॥ కనితత్ప్రదేశంబున॥ మహాస్త్రుగ్ధర॥
 వరరుద్రాక్షప్రభూషావ్రజకుచిరతనున్వ్యాసుచర్మోత్తరీయుం॥ బరమధ్యా
 నాంతరంగప్రణిహితశివునికబద్ధపద్మాసనస్థుక॥ గరవిన్యస్తాక్షదామంగనద
 రుణజటాకల్పభస్మాంగరాగుక॥ జిరకాలోపార్జితాతిస్థిరవిపులీతపశ్చిగరి
 ష్ఠన్వసిష్ఠుక॥ వ॥ కనుంగొనిప్రముఃఖితస్వాంతుండైయమ్మహీకాంతుండునజకిరీ
 టకోటిసంఘటితహరినీలరోలంబంబులుతదీయచరణారవిందంబులుచుంబింపన
 ర్వాంగాలింగితమహీమండలుండై దండప్రణామంబులచరించికరకమలంబు
 లుమొగిడ్చినంగనుంగొనియమ్మనివల్లఘండేట్లనియె॥ చ॥ అపగతబుద్ధినింతమృగ
 యావ్యసనంబునఁగేళిసల్పఁగా॥ నృపులకునీతిగాదుధరణీశ్వరభార్యయునీవుభీ
 కరా॥ తపసమయంబునన్బహువిధంబులదుష్టశృంగంబులున్నయి॥ స్వీపినములం
 జించుటవివేకమెయాత్మదలంచిచూచినక॥ క॥ సప్తోపాయధూరీణశ॥ సప్తవ్య
 సనములువదలిసదమలబుద్ధిక॥ సప్తాంగరక్షణుండయి॥ సప్తాశ్వకులేంద్రమెలరీ
 గఁజనునరపతికిక॥ క॥ మునిజనవినుతంబగున॥ మృనువంశంబునజించిమఱవంద
 గునే॥ మనుజేశస్థితిమాగకము॥ వినునీతిజ్ఞునకురాజ్యనిభవమవోదలుక॥ తే॥ ఇచ
 టరాలస్యముకిగినివిపుడపురికిఁబొమ్మువేగంబయింకొక్కబుద్ధివినుము॥ మఱచిత
 ప్రియుఁగొనికమానియాశ్రమంబుపొంతకుఁబోవకుమనుజహధ॥ క॥ పుడమిం
 గ్రోధులకానతి॥ వడిఁబెట్టినవాఁడతండుపరికింపంగాఁ॥ గడుఁగుటిలవతకనుం
 డెన్నఁడునాతనిపేరికూరనంజకుమున్మపా॥ క॥ పరరంధ్రాన్వేషియుని॥ మృరచ
 రితుండునరయగాధిపతుండతనివనం॥ బహుశాంశువంశనాటిపై॥ తెగువైనము

వలనుచూరఁగఁగీరవిచారా॥వ॥ అనియుపదేశించివీడ్కొల్పుటయునావృత్తాంత
 తంబంతయుండెలిసివిశ్వాహత్రుండుహరిశ్చంద్రునిపీఠశత్రునిదనయాశ్రమం
 బునకురప్పించునుపాఠం బంతరంగంబునఁజింఁగించి యసల్పకపటికొశలంబు
 ననొకఁఁగాఁచుచున్నగంబునుగల్పించిననదియును॥ సీ॥ నవ ఘోరచినవృద్ధవ
 తాననంబునునల్లఁగల్వలగెల్చినయనములునుబద్ధరాగప్రభంబగటుకర్ణంబు
 ల్మృకాంచనదీధిఃమించుతనవు । మృక్తికకాంతులమఱపించుచాఱులుతుహీనం
 బుతోడుతదొరయుకడుపుమరః తపీపులంబురడించుఖురములుపవనంబుదలఁ
 కించుపటుజవంబు॥ తే॥ గలిగీలీలావిహారంబుకారణముగనవఁజరియించుపం
 కరుహారియంక॥మృగముగతినుండుటయుసంఘమీశ్వరుండు॥ దానిఁగనుఁగొ
 నీకడుసమ్మదమునఁబొంది॥వ॥ హరిశ్చంద్రధరిత్రీవల్లభునల్లనయెలయించిమదీ
 యాశ్రమంబునకుండెమ్మనిపంచిన॥ క॥ తనతనుకాంతులుదిక్కుల॥ మునుకొని
 యెల్లెడలఁబగ్గమురియుచుఁజనియా॥ ఘనచిత్రమృగముచయ్యనఁబనిపడిధూ
 వరునిదృష్టిపథముననిల్చె॥చ॥ నిలిచినభానువంశజుడునివ్వెఱగందితదీయవిభ్ర
 మంబులుపలుమాఱుచూచుచునపూర్వమృగంబిదిదీనిమేనుచి॥ ట్టలయరయంబు
 నందఱమియల్లనప్రాణముతోనపట్టినినిర్తలమతియైనలోహితకుమారునకిచ్చె
 దఁగేలిసల్పఁగ॥వ॥ అనిసారధిఁగనుఁగొని॥ఉ॥ అల్లదెఱ్ఱెడియిట్టిముదమారఁ
 గఁబూదుముదాఁగూడనీ । వెల్లవిధంబులన్రథచహీనజవంబునఁదోలుమన్న
 భూవల్లభురాజు సూతుఁడనివార్యగతిందగఁదోలెవాయువే॥ గోల్లసితాశ్వ
 యుక్తచయియొప్పగుసయ్యరదంబుచయ్యన॥వ॥ ఇద్విధంబునరథంబుదోలిం
 చిమహీరాయకుండుడాచుంబోవుటయునమ్మాయాకురంగంబు నిరాయాసం
 బున॥ సీ॥ బాధనంబెడలిభూభాగంబుఁజేరియిచ్చాలీలవిహరించుగాలియిట్టి
 కుండేటితోఁబూతుగూడకవచ్చినయదురాజుబింబంబునడిమియిట్టి॥ వీరభద్రు
 నికృపవెండియునద్భుతమైదత్తమఖంబులోనయిట్టి॥ కుధరనందనవెండికొ
 నీవిసర్జించినచేతోభవారాతచేతియిట్టి॥ తే॥ ననుకరించుచుమిగులఁబెంపగ్గలిం
 ప॥మంచిమురువు॥ బరువుతుమదముమదము । పొదలఁగనుఁగొనువారికిఁపులు
 ఘటిల్ల॥నల్లనల్లననడయాడెఁభినవముగ॥ సీ॥ చేయికకుప్పించిచివ్వునదాటు
 చుగొమ్మలఁజేబయిచ్చింముకొనుచు॥ బిత్తరంబులుగాగబేదెముల్పారుచుమరిగిన
 కైవడిమలసికొనుచు । గసవుపోచలుకసిగాట్లుగాగొఱుకుచువివృతాస్యము
 నజారివిడుచుకొనుచు । రిక్కురిక్కున దోక ద్రిప్పిజూడించుచుఖురపుటంబు
 లదలగోఁకుగొనుచు॥ తే॥ నిగిడిపాటుచునంతంతనిలువబడుచు । నొడలికం
 డూతికైచెట్లనొరసికొనుచు । నుదరియొక్కడమిన్నకబెదరిపడుచు । గువ

అయ్యేశ్వరు నెలయుంచికొనుచునరిగె॥ వ॥ ఇట్లుగివిశ్వామిత్రునియాశ్రమంబు
ప్రవేశించి మొఱంగిచనంజూచుదానితెఱంగెఱింగిరోషించికనుంగవఁగె. పుజని
యొక నాత్రేశంకునందనుండువిశంకటభుజాబలంబున శరాసనంబెక్కు వెట్టి
మార్వీరవంబొనర్చిదర్శికరభీకరంబగుశరంబుదొడిగి తెగఁజండ్దిగించిదృష్టిము
ష్టిధౌరేయుండైయేయుటయునయ్యేటునందూలకవాతూలజవంబున నెక్కు
రంగంబుకొశికుసమ్ముఖంబునకుఁజనియదృశ్యంబయ్యె విశ్వంభరావల్లభుండు
శాయిజ్ఞిపసలంబడివెట్టితనంబుననవ్వనంబెల్లంద్రిమ్మరినవాఁడుగావుననితాంత
నిబిడాతేపాక్రాంతుండునుత్సుప్తిపాసావంతుండును నైమందశ్రమంబునంబొం
దిశీతజలాన్వేషణాభిలాషియైచనిచనిముందట సీమందారజంబీరమాతులుం
గలవంగకేతకీచంపకకింశుకముల । మాకందచందనమాలూరఖజూకారకోవి
దారమధూకకురువకముల । జంబూవటాశ్వత్థనిఁబరీపకపిత్థతాలతమాలహిం
తాలములను । దింత్రణిపాటలతిలకామలకదేవదారుపున్నాగకర్పూరములను॥
తే॥ మఱియుఁదకినపావనత్తైరుహముల । బహువిధంబులవూఁదీఁగెపందిరుల
ను । బ్రబలివిలసిల్లుకొశికాశ్రమముఁగాఁచె । నుల్లమలరంగమేదిసీవల్లభుండు॥ తే॥
మానవాధీశయాపుణ్యకాననమునఁ । దోయదశ్యామమునిహోమామధూమవితతి ।
'యంబరంబుననభినవంబైననల్ల । పట్టుజగజంపుగొడుగువిభ్రమమువొనఁగు॥ ఉ॥
పంకజసూతికై నఁదలఁపంగడునద్భుతమావహిల్లనే । ణంకకులాగ్రగణ్యవిను
మ్రాగమశాస్త్రపురాణముల్నిరా । తంకమునంబరించునెడఁదాపసపుత్రులకుం
గవుల్లోగి॥ వంకలుదీర్చిచెప్పగొరవంకలుఁజిలకఁబునవ్వనంబునక॥ సీ॥ కడుఁట్రీ
తిఁజన్నిచ్చుబడిఁదప్పితిరిగెడులేడిపిల్లలకుబాలెంతపులులు । కంఠీరవంబులుగంధ
సింధురములతోడమాటికిఁజెఱలాడుచుండుఁ । జిట్టెలకఁగములతోఁజెలుములు
వాటించుఁబ్రియమునబావురుఁబిల్లిగములు । నీలకంఠంబులులాలనంబొదవబా
టించుగుంభీనసడింభకముల॥ తే॥ గొండగొట్టియపిండునుగ్రోఁతిగమియు । మం
తనములుండుఁబొరపొచ్చెమింతలేక । సాళువంబులుఁబట్టులుఁగేలినల్పు । గాధి
పుత్రుతపోవనవీధియందు॥ వ॥ ఇట్టివిచిత్రంబులకుబాత్రంబగునవ్విశ్వామిత్రుత
పోవనక్షేత్రంబునిరీక్షించితదభ్యంతరంబున॥ సీ॥ సంపుల్లహల్లకజలజాతమకరం
దపానలోలానినీగానరవము । వీచిడోలాకేళివిశ్రాంతవిలసితచక్రవాకమరాశ
సముదయంబు । సతతకేళీసక్తసంయమిబాలికాస్తనకుంకుమారుణస్వచ్ఛజల
ము । ప్రవిమలశశికాంతపాషాణకన్పితసోపానమాగఁసఁశోభితంబు॥ తే॥ పవ
నకంపితతీరభూభాగవిటపిపుష్పగుచ్ఛపరాగవిభూషితంబు । మకరకచ్ఛపజల
జంతునికరయతము । ధూవిభుండుగాఁచెనొక్కసరోవరంబు॥ తే॥ కాంచినూ

నవనాథుడొకనయసుతుడు | దానుద త్తీరభూమిరథంబుడిగ్గి | దండచాధుడు
కరముకై వండయొసంగ | సరసిదటికివినిమకలజలముగ్రోలి || వ || కృతావగాహ
మండైతత్సమీప్రదేశంబున బదీపించు శ్రష్టితమాధవీలతామంటపాంతరం
బునగిసలయతల్పంబునజంద్రమతీసతీలలామంబుచూడూరపీతంబుపధానంబు
గాశయించిచాలరసాలపల్లవప్రకల్పితతాళవృంతంబునశీతలమందవాతూలం
బుసోకకగదిసివిసరుడండనాయకుపదనారవిందంబవలోకించి || క || సడమలబ
హుపుష్పలతాసదనవసద్భసలగానర్థుకారములక | ముదమొదవించుచును
న్నది | యిదియేమనియాశ్రమబొయ్యెఱుగంగవలయుక || తే || అనుచుబలుకు
చుచుండంగనచటికపుడు | కుశసమిత్పణఁ ఫలములుగోయనొకకాఁబుషికుమా
రుండువచ్చిమహేశుతోడఁజెప్పెనిదికొశికునివనక్షేత్రమనుచు || ఉ || చెప్పినమేది
నీరమణశేఖరుడుల్లమునందునెంతయుక | ముప్పిరిగొన్నభీతియునిమఱ్ఱుడుగొ
శికుండేమిసేయునో | యప్పురమేశుండేయెఱుంగునంతయునికకాడఁచాసివేగనే
చొప్పునఁబోదమింకమనసుద్దియెఱుంగకయుండనాతఁడుక || క || ఎక్కడిహేమ
శురంగం | బెక్కడిమృగయావిహారమెక్కడివిపినంబిక్కడికేటికివచ్చితిమక్క
టమిక్కిలిప్రమాదమయ్యెన్ననకుక || తే || నవవిరించియరుంధతీనాయకుండు | మ
ఱచితప్పియుగాధికుమారువనము | చొరకుమీవనిచెప్పెవిశుద్ధబుద్ధి | గోరినామీ
దివాత్సల్యగుణముపొదల || క || ఇచ్చోటదడయవలవదు | చెచ్చెరఁబురికేగుమను
చుండెప్పిననేలా | వచ్చితినిమృగమువెంబడి | వచ్చునెపిధిఁగడవనెంతవారలకై
నక || తే || ఏమిసేయువారమెక్కడికేగుద | మేదికార్యచింతయింకమనకు | మిగుల
మోసమయ్యెమృగయావిహారైక | కారణముననేమిగాఁగంగలదొ || ఉ || ఆముని
సార్వభౌమునిదృగంతములించుకబేపురించినక | హేమగిరింద్రమైనధృతిసేవతో
బిట్టుచలిచుమొగ్గుది | క్షామజయూధమైననుడుసంఘములైననురాలునాసు
ధా | ధామదినేళులైనఁగడుదల్లడమందుదురేమిచెప్పగక || తే || శర్వరీశకళా
మాళిగర్వమైన | నడచుకొశికమానికేనఁగనెంత | యబ్ధిలంఘింపనోపెనయల
ఘుచాహు బలునికతిదుష్కరమెచొటిపడియదాట || చ || మలయజైత్యయు
క్తములుమానసమువ్వెలయోష్ణభానుచుం | డలకిరణాతిశ్ఠిక్షుములునాలుకలెప్పు
డుమానికోటికిం | దలఁపనసుగ్రహించినఁబితామహుఁడేయుదురల్పనైనఁబే
రలుకవహించిరేనికడునల్పునిజేయుదురప్పితామహుక || ఉ || ఇప్పుడువోయియ
మ్మనికులేశ్వరుండల్లకమున్నెచేరివా | తప్పుకనుస్తుతించుచుఁబడఁబులకుంబు
మిల్లియుదమో | చప్పుడుసేయకీర్తనమసత్వరవృత్తిదొలంగిపోదమో | యి
ప్పుటికేదికార్యమదియిద్దమతిందగునాచంద్రపంగక || వ || అనివిచారణతోల్లాడోర్చి

తనూనసుండైయున్నయివ్వానవేంద్రునింగనుఁగొనియమాత్యశేఖరుఁడగు స
త్యకీర్తికవిశుద్ధబుద్ధిక్రియాపాటవంబుదేటపడవినయాలాపంబులనిట్లునియె॥క॥ఓ
కమల్పాప్తకులాగ్రణి మీకేటికినింతచింతమిన్నకవినుఁడ స్రోకమణినివివరంబుగ
నాకుండెలిసినతేజంగునన్నిఁపింతు॥ శా॥భూపగ్రావణినిధికల్పకమహాం
భోరాశిగాంధీర్యరేఖాపారీణుఁడవద్రిధీరుఁడవులోకస్తుత్యసత్యవ్రతాలాప
శ్రీనిభవోజ్జ్వలుండువిదియేలాచితతరికించిను॥ నీపైనలెమవారలుంగలతె
యోనిత్యవ్రతాపోదయా॥అదియునుంగాక॥తే॥శత్రుఁడత్రత్వములురెండుసమ
ముగాఁగఁజూచినిందాప్రశంసలస్రుక్కఁబడకయుబ్బునొందకయడవులనొం
టించిరుగుమానులకునేలన్మవులతోమచ్చరంబుచ॥జనవరసికుఁగొళికుడెసన్బ
యమేటికినింతయాత్మలోనునువఁగనామునిప్రవరుఁడుల్లమునంగృపపికఁటల్లి
మీజవకుఁడ్రెశంకునూవరువిశంకటశౌర్యనిబొందితోడనే॥యనుపఁడదేవ
తాపురికిసారసిచూడమహాద్భుతంబుగ॥క॥విశ్వామిత్రుఁడమీఁదన॥విశ్వాసం
బేనీకువివరింపంగా॥విశ్వాథకదాయకుండువు॥విశ్వంభరంగలుగుమానివిత
శులకెల్ల॥తే॥సారవతకనయూదుర్విచారతమము॥వరవివేకకళాదివాకరుని
చేత॥నడచియొకింతసేపుసౌఖ్యాన్వితముగ॥నిద్రఁబొందుమునిర్దపాయము
ద్రఁజెంది॥వ॥అనిపలుకప్రధానాగ్రగణ్యసమగ్రమనీషానిశేషభాషణంబులా
కణిఁంచియమ్మహీకాంతుండుచింతావివజితస్వాంతుండై సంతాపంబుడిగి
స్తేతకమలంబుబుముకుళించిముహూకమాత్రంబునిదించివాక్రువ్వవాకర్ణిం
పఁదరంబుగానిభయంకరంబగుదుస్వప్నంబుగాంచిబిట్టుబుట్టిపడకలవరించు
చుధైర్యంబవలంబింపలేకనలుదిక్కులుచూచుచుబాష్పజలపూరితనేత్రుండును
బ్రకంపితగాత్రుండునునైయొండెఱుంగకయున్నయన్నరేంద్రుంగనుఁగొనిచం
ద్రమతియతిత్వరితంబువ॥క॥కెంజాయలనీనెడుకర॥కంజంబునఁగంకణములుఘ
లుఘలుమనభూ॥మింజయునివెన్నుచుచుచు॥నంజకభ్రమయెల్లఁదెలిపేనతిశ
యధృతియై॥తే॥ఘటితనిమకలధూరిముక్తాఫలప్ర॥కాండసౌభాగ్యనిజితగ
గనసింధు॥కంకణంబైననిజహస్తకంకణంబు॥కడకనూడిచిరక్షగాబడిసివైచి॥
సీ॥పాణేశయేమఱుపాటంబూర్వంబిట్లుబిట్లుమేలఁనియేలనిట్టిపడెదు॥శర
ణాగతారాతిజనపాలభయహరణాతిదత్తుండువుసమగ్రమతివి॥దుర్వారమద
భూరిగర్వాంధపరిపఁథిబాహుబలారణ్యపావకుండువు॥సప్తపారావారసంవే
ష్టితక్షమాచక్రసంరక్షావిచక్షణుండువు॥తే॥నిత్యసత్యవ్రతస్తుత్యనిరుపమాన॥
సారగంధీరవాచావిశారదుండువు॥ప్రబలధైర్యసుపర్వపర్వతమవీవు॥భ్రాంతిఁ
బొందంగఁదగునెనీకింతలోన॥క॥అనితనభ్రమఁదెలిపెడుసతి॥గనిదుసర్వం

బుగంటిఁగమలాసననే! వినిపింతుఁడత్ప్రకారము! వినిమీవనితెలియధరణివిభేద
 డీట్లునియెక! సీ॥ నణిమయఁ బగుసభామఁటపంబునవైభవోన్నతిసేఁగోలుపున్న
 చేళ! కోమారుణేక్షుఁడైరుచిరార్చితేజుండుధరణీనురుండొక్కఁడరుగుదెంచి!
 యదలించిధరణిపైనస్తతిరీటంబుపడఁదన్నిషణితలఁబట్టితిగిచి! కరమణిదఁ
 యువృత్తిఁబరమువెల్వడఁదోలబహువిధాపత్నరంపరలఁజెంది॥ తే॥ యీశ్వరా
 మృగహంబున సేచిపిదఁ బూజ్యసామ్రాజ్యవైభవస్ఫురణఁగంటి! ననుచుదు
 స్వప్నపద్ధతిమనుజవిభుఁడు! సర్వమున జుద్రమతితోడ సరవిఁజెప్పె॥ ఉ॥ చెప్పిన
 సంతయున్వసికు శేతయలోచనకౌతుకంబుపె । ల్లాప్తమి నెంతయున్భయము
 నొందియునొందనియట్టులాత్మలోఁ! గుప్తఁగొన్నధైర్యమునఁగొంకకభూరి
 వివేకశక్తివా! తప్పకపత్రఁ జేరివసుధావగుతోడఁబయోక్తివైఖరి॥ క॥ ఏత
 న్నాత్రంబునకో! భూతలపు సహూతయింతపాలుపఱిమతిలో! భీతిల్ల నేలచెప్పె
 దఁ! గౌతుక మొదవంగవినుడుకల తెఱఁగెల్ల॥ చ॥ అలుకజనించివచ్చినధరా
 మరవర్కుఁడు గాధిపుత్రుఁడు! జ్వలచుకుటంబుదన్నుటలుచయ్యనరాజ్యవిభూ
 తిఁబాయుటల్! పలుషటుఁదన్నిమి త్తమునఁబాప్తములౌనుబహుప్రయాసము
 ల్! గలుగుశశాంకమాళిక్యపఁగమ్మఱరాజ్యరమావిశేషముల్॥ వ॥ అనిచంద్రమ
 తిహరిశ్చంద్రుమనస్తాపంబుమాన్వియూరడించుచుండెనంతనచ్చట॥ క॥ కోపం
 బున వెండియుఁగపటోపాయంబొకటియొక్కనూహించుచుమా! యాపారీణ
 తమీఱఁగ! దాపసవర్కుండు గాధితనయుఁడువేగ॥ క॥ మాతంగకుంభకుచము
 లు! మాతంగకరోపమానమహితోగువులు॥ మాతంగయానములుగల! మా
 తంగవధూయగంబుమహిమస్సజ్జించె॥ క॥ అన్నలినాక్షులవాలుం! గన్నలకె
 దిరింపలేకతమునఁగాదే! పన్నినభయమునజేడిస! లెన్నఁడుజలదుగఁభూమ్య
 లేమఱవెఱచు॥ చ॥ శివశివయావిలాసినులచిక్కనిచక్కనిగుబ్బచన్నులు॥ ధ
 వళమరీచిబింబమునదల్చు మొగంబుఁగెల్పుమోవులుం! గువలయకాంతిసంప
 దలకుంగుదురైవవెడందకన్న॥ యువజనధైర్యమూలములనొక్కటఁబెల్ల
 గిలంగఁజేయవేసీ! కొదమతేటులఁదెచ్చివిదియచందురుఁదెచ్చివిషమాస్తు
 సింగిణివిండుదెచ్చి! కలువపూవులుదెచ్చిఘనచుపకముదెచ్చిదాడిమీబీజసంత
 తులుదెచ్చి! జలజరాగముదెచ్చిశుభ్రశీతలుదెచ్చిధవళతాంబూలపత్రములు
 దెచ్చి! శంఖంబుదెచ్చిబిసంబుబుదెచ్చినిర్భరశాతకుంభకుంభములుదెచ్చి॥ తే॥
 పుష్కరోర్ధ్వలునావతఁపులినములును! గదళికాస్తంభములుశాలిగర్భములు
 ను! జిగురులునుదెచ్చికానిస్సజింపరాదు! కమలజునకైననాహంసగామినులను॥
 క॥ అసీలవేణులకుఁగల! గానకళానైపుణంబుగంధర్వస్వరో! జాననలకులేదింత

యః! వీనుల పండువులు సేయు విశదస్వరముల్ || క || చండాలశ్వముదక్కఁ గఁగఁ నొం
 డేముయు వెలికి లేసయొప్పులకుప్పల్ | గుండలిపతియును జాలడఁ ఖండమతిందద్విలా
 సగరిమనుతింపఁ || వ || ఇవిధంబునంగను పట్టుచండాల బాలికాయుగంబుస్సజి
 యించిమానిశుండాలంబానిల వేణులకీట్లనయె|| సీ || పాటించి నుడునా పలుకులు
 దెలియంగగంధసింధుర రాజగమనలారఁ బిత్తరివ న్నెలు పెట్టిమీ రెంతయునొస
 పరిబాగులంబొసంగనరిగి జలజాప్తకుల వార్ధిచంద్రుహా శ్చంద్రుసద్భక్తిదర్శిం
 చి సంస్తుతించి సంగీతవిద్యాప్రసంగముల్పచరించి మృదుమధురోక్తి సంపదలు నె
 టపి || తే || వివిధలాస్యక్రియక శావిధులు చూపి చేరి సంతోషిత స్వాంతు జేసియత
 ని నడుగ రాని పదార్థ బులతీగి ధైర్యః! హీను గావిం బొంకి చియెగు దెండు || వ ||
 అమటయువల్లేయనియప్పల్లవాధరిల మ్ముని ల్ల భునకు బ్రణమిల్లి వీడ్చొసముల్లా
 సంబునఁ సీ || చైతన్యమొందిన శాతమన్యవశిలానికురుంబసాలభంజికలనంగఁ స
 పూర్ణ పూర్ణి మాచంద్రాస్యలై సంపంచునీలోత్పలశ్రీలనంగఁ జంగమత్వము
 గాంచి సౌభాగ్యవిస్ఫులికనుతిగన్న తాఁకింఛలతకలనంగఁ బాలుపుదీపింపగ బ్రా
 దిగావించిన మకర కేతనుని ధేనుకలనంగఁ || తే || బదతులాకోటినినద సంపదలంగ
 దిసి గిలుకు మెట్టెలచప్పుళ్లుగులుకరింపగ లికి రాయంచకొదమలగతులసొబగు
 వేలునొసపరినడక్త నేగు దెంచి || క || చండాలికల సమా యుధఁ శుండాలికలూరు
 విజితసురుచిరకదళీ కాండాలికలమృతాకరఁ ఖండాలికలాన్య పాలుంగనుగొని
 వేడఁ || వ || అనుపమానవినయపూర్వకంబునంబ్రణౌమంబులానర్చికరకరమ
 లంబులు మొగిడ్చి || మ || జయమార్తాండకులావతంసవిమతత్త్వా నాథనానాచసమా
 చయపాథోఽధికుంభసంభవసమస్తద్వీపవిన్యస్తభూఁ రియశస్తంభవిజృంభ
 సూరిమతివర్ణింపన్సమర్థుండెయ్యఁ వ్యయమైయొప్పుభవన్తహామహేమయవా
 తాశనాధీశుండఁ || డ || నీరమణీయవైభమునిర్జరవల్లభుగెల్పునీమహేమా దార
 తపారిజాతవసుధారుహామంబ్రహాసించునీశుభాఁ కారమచంద్రమండలిమండ
 గైకొనకుండు నటంచుమాటికి || సూరిజనుల్పుతింప సినఁజూడంగవచ్చితి
 మయ్య వేడుక || గీ || విపులధవళాతపత్రితవిమలకీర్తి మండలుండవుమహితలా
 ఖండలుండవు నిన్నుంగనంగొనంగంటిమిన్మపవరేణ్యః మత్పురాకృతపుణ్యకర్త
 ములకతన || క || వీణెలు వాయుంపంగలబ | వీణత్వముగలదుమాకువిసిపించెదమ
 వీణతరగానవిద్యల జాణలుగానలును మెచ్చి సస్తుతి సేయ || వ || అనితదీయ
 హృదయానుకూలభావంబెఱిగి యాలీలావతులుగంధర్వనితంబవతులకుంబ్ర
 తిబింబంబులై యత్యంతవిడంబుబున || సీ || వీణెలగవు సెనల్వెడలించిచెఱుగులమె
 టుంగురాఁగాయలమీదుదుడిచి | కుచకుంభములమోవికొని తానములకును

జకరగాఁబవడంపుసారెలొత్తి||శ్రుతిగూడఁద్రులుసుడిగోల్లమీఁటుచుజీహ్వా
 శీపట్టించిచెలఁగురత్న! ంకణవ్యమలతోఁగరపల్లవాంగుళులల్లార్చుచుచువేత్తు
 లెల్లమెఱసి||తే||మొనసిశ్రుతులేడుముయ్యేడుమూర్ఛనలను! గలుగుముప్పదిరెం
 దురాగములవాని! మిత్రములశుద్ధసారంగమేళనముల! మంద్రమధ్యమతారక
 మానసరణి|| శా|| గాణత్యైచ్చఁగఁబాడింపుదొలకంగఁదాశమానఁబులక!
 ఖోణీరాధజయాంకసంకలితముల్కుశాదిగీతావళుల్ | వాణీపాణిసరోరు
 హంగుళినఖవ్యాపారలీలారణ! ద్వితాసంచితపంచమక్వణకశావిఖ్యాతకంఠ
 ధ్వనిక||తే||ఆనవీసవివేషగానామృతమునఁబొదలియెంతయునాశ్చర్యమొదవ
 నపుడు! వల్లకిదండములఁబుట్టెఁబల్లవములు! హరిమణిపత్తికరఁగిసిరయిన
 వించె||వ||ఇన్విధంబునఁబాడినవ్వలివాడచేడియలనిరుపమానగానవిశేషం
 బులకుబరితోషంబునొందిహరిశ్చంద్రధరిత్రీవల్లభుండుల్లంబునసంతసిల్లి వార
 లకనేకమణిమయాభరణంబులుకురంగమదకర్పూరకాశ్చీరగంధసారతుషార
 నీరాదిసారభద్రవ్యంబులుఁబ్రయంబెసంగనొసంగి వీడొకలుపుటయుఁజూచి
 మందహాసంబుచేసియగ్గోసంగిపడంతులమ్మహీకాంతునకిట్లనిరి|| గీ || పదార్థం
 బులేలధాత్రీశమాకు! వివిధభావజ్ఞమతకశావేదివీవు! బడలితిమిచాలనిబిడత
 పంబుచేత! నీసితచ్ఛత్రమొసఁగిమన్నింపవలయు|| చ|| ధరణితలేశనీగొడుగుడు
 కరఁగఁదక్కినవస్తువుల్పరం! పరలుగనెవ్వయిచ్చిననుబర్వినతాపముపాయనే
 ర్చునే! పొరిఁబొరిఁగాయునెండఁగడుఁబాకె! శరీరమువేడఁగాయెడ! గర్భ
 ణవహింపఁగాఁదగునఖండితదానకశాధురీణతక|| క|| అనుటయునామాలెత
 లం! గనుఁగొనియుత్సాహముడిగిఘనకోపముతో! మనుజాధీశ్వరుండెట్లనుఁగను
 గ్రేవలయందుఁగెంపుగడలుకొనఁగక|| క|| పుడమిపయిఁదొల్లియీగతి! నడిగిన్
 యాచకులుగలరెయనుచితమతిమీ! యెడదలనిబ్బరికింపక! గొడుగుడుగుటయె
 ట్లుకండక్రొవ్వననన్నుక|| క|| ప్రేమంబునయాచకులకుఁ | గామితవస్తువులనొ
 సఁగుకాలమునందుక|| భూమీశులకిడరాసివి! చామరయుగళంబుగొడుగుచు
 ర్చింపంగక|| చ|| కడునభిలాషమీరునడుగంగఁదలంచినచామరంబులుక|| గొడు
 గునుదక్కిఁదక్కినవిగోరుఁడువస్తువులెవ్వయైననే! నెడపకయిత్తునాపుడుసహీ
 నకుతూహలముప్పతిల్లన! పుడఁతులుపలికరిట్లనుచుభానుకులోద్భవుతోడఁజ
 య్యెనక|| ఉ|| శీతలవస్తుసంతతులచేతనడంపఁగవచ్చుఁగొంతయీ! యాతపతా
 పభేదముధరాధిపమన్తభాణఘాతసం! జాతవియోగతాపమునఁజాలఁగృశ
 త్వమునొందుమమ్మున | తొకతుకలీలసీబిగువుకొంగిటఁజేర్చురతిప్రసంగతిక||
 చ|| అనుటయుఁగర్జువుటంబులంగరంబులుచేర్చియివ్వమలచరిత్రుడుశివస్తరణం

బుచ్చే నీప్రచండరోషంబునఁజుండాలదాచికంజూచిమీరలధిఁముద్రాధారిణుల
 నితరసాగ్రంబుసేయసేరకయూరకున్ననింగితంబెటుంగక మదిరాపానవికా
 రంబునశరీరవిస్మృతింబొంది విప్రలాపంబులు పల్కెదరని వెండియుఁజెల్లనియె||
 తే||దర్శనస్పృశ్యములకుఁదగరుమీరు|మీకుఁగౌఁగిలియిమ్మనమెలఁతలార| పలుక
 నాలుకలెట్లాదెభయములేక| తెలియమీజాతయెంతబుద్ధియునునంత||క|| చూచి
 నమీయందిప్పుడు|యాచకముద్రావిశేషమణ్ణమాత్రంబు|| దోచదుమీరెక్క
 డిమా|యాచండాలాంగసలొమహాచ్ఛతమరయన్||క|| ఆయతకారుణ్యంబున
 నీయపరాధంబులునుసహించితెగకన|న్యాయోక్తులేమిపలికనఁ | గోయుదు
 నాలుకలుమిమ్ముఁగొంకకయలుకన్||చ|| అనుటయువాసరోహహదశాక్షులొ
 కింతయుశక్తలేకయు| బృహదగర్వముల్పాదలభూపతిడగ్గటిపెకుటభంగు
 లం| గనుఁగవలాన్యమన్వివిధకామవికారవిధానకృష్యముల్లాసకొనిచూపుచు
 న్నటియుఁగోరియకారణహాస్యలీలలన్||సీ|| పొరిఁబొఁగింజలకపు జంబులెగ
 యఁగేళీసరోజాతముల్లిప్రికొనుచుఁగడకంటిచూపులబెడఁగొందువీనులతో
 డవులొయ్యనచక్కఁద్రోచికొనుచు| దోర్నాలరోచులుద్రుళుగింశలువెట్టదివు
 టమైదుఱుములుదిద్దుకొనుచు| నొసపరిబాగుగానొసలఁగసూరికాతిలకంబు
 లొయ్యనతీర్చికొనుచు||తే|| వలుదనునుగుబ్బచనుదోయివెలికిదోషఁ| జీలుఁగు
 వలిపెంపుబయ్యెదబెఱఁగులాత్రిప్రాసఁగలేజెమటారంగవిసరికొనుచు| మస
 లుచుండిరిశృంగారమహిమబెలఁగన్||క|| ముద్దులుగురియుచుమురియుచు|నిద్దపుట
 ద్దములలోననీడలయొప్పుల్| పెద్దయుఁజూచుచుఁబైకొని| గద్దతితనమునవిలాస
 కళలుదొలంకన్||ఉ||విందులుగాఁగఁగఁగఁపుటవీధులకుఁబికనాదలక్ష్మికిం|బొం
 దులుగాఁగఁబల్లవికపుంగవమోదకశౌభివృద్ధికిన్ | మందులుగాఁగఁజొక్కు
 చునుమందమనోహరవిభ్రమంబులం | జిందులువాఱుచుఁజిరుగుచేతులఁదాశ
 ములొత్తియాడుచున్||తే|| ధరణిపతిడాసినరవాలతెఱకుఁదామ | తివిరిమో
 హించివచ్చినయువతిజనులరతులఁజేల్పకపూనితిరసగరించు| టరసిచూచినఁ
 గారాదుపురుషులకును||ఉ|| కావునమమ్ముఁజేమమునఁగౌఁగిటఁజేర్చిరతిప్రసం
 గలీలావిభవంబునన్మహుకశానిపుగాత్వముమీఱనన్యధా| భావములుజ్జగించిని
 రపాయసుఖస్థితిఁబొందురూపరే| ఖావిధుబిఁబమన్తధునిగర్వముసర్వమఁబా
 యునట్లుగన్||క||అంభోజముకుళిసమకుచ | కుంభంబులురాయిడింపఁగోరిక
 లలరన్|బుంభావరతులనినుఁగడు| సంభావించెదముమాకుఁజనువీవలయున్||
 తే||మానవాధీశయాలతామందిరంబు | రవ్యమైయున్నదిచ్చోటురతివిహార|
 యోగ్గమీరీతిఁదడయంగనుచితమగునె|రమ్మవిరహానలమునకోర్వంగలేము||వ||

వాడిన మోము దామరలును గడునొప్పి పొందిన కాయములును। గొళ్ళలు వీడి చి
కుక్కులు పడ్డ కురులును వీత రాగములైన వా తెలులును। జఘనమండలమున జాతిన
చీకలు ఘనరక్తసంసిక్తకంచుకములు। కరగినయంగ రాగములును మిగుల ఖండ
ములైన కగ్గతాటంకములును॥ తే॥ బాష్పధారలందోగిన పయ్యెదలును। ప్రీతిము
క్తాఫలంబులు రాలు సరులు। కలసినాదంబులెడలినకంఠములును। గవిగీయత్యంత
దైన్యంబు కందుకొనఁగ॥ క॥ శ్రీజగత్పవిత్రునవప॥ కజనే తుండపో విశిష్టగాత్రు
సముద్యున్నిజతను తేజోవైభవ విజితప్రాభాతమిత్రువిశ్వామిత్రుక॥ చ॥ కని
మునిచందయాధరణికాంతుండు మమ్ము మహిమగ్రకోపియై। కినుకమనంబులో
మిగులఁగి లోకసందోతుల మొత్తుకై వడిం। గొనకొని మొత్తైన మైటలఁగొంక కని
ర్దయవృత్తిఁజేసి మొత్తినఁగడునొచ్చి వచ్చితిమిది కుదలంపఁగ నీవు నావుడు॥
శా॥ ఏమేమీ మిముఘావరాధముండు దానెంతేనహంకారియై భీమస్ఫుటిఁగ
శాభిఘాతములచేబిట్టలకొనొప్పించెనే। యేమాడికన్ధరియించువాఁడొయిక
నూహింపంగఁగల్పంతవే। శామృత్యుంజయ ఫాలనేత్రశిఖిలీలంబర్వమతోక
పము॥ వ॥ అని శ్రీపురాసురవీరుల పయింగవియు ఫాలలోచనుండునుంబోలె
నాభీలగోషావేశంబునంగరకమలాక్షమాలిక నేలంబడవైచి కనతకపిలాంగ
రశంకనంకురింపంజేయుద్యగంతంబులంతంతకుంగెఱులీనుచుండ సమీపవాసు
లగుతాపసజనంబులమనంబులు తల్లడిల్లఁబ్రచండదండంబు కేలంబూని జటాభా
మంబుదూలియాడఁగటిమండలంబునవలకలాంబగంబులువీడం బండ్లుగొఱుకు
చుం బదంబులు దాటించుచుం జనుదెంచునవ్వేశ్వామిత్రుంగనుంగొని హరిశ్చం
ద్రుండు మృగేంద్రంబుఁగనుంగొనినకరికలభంబుచందంబునన త్యంతభయంబు
నఁబొంది॥ ఉ॥ మనసామాజ్యవిఘాతులెల్లనిక నిష్కానీంద్రుచేజాలనాశనముం
బొందకయుండు నేయనిమనస్తాపంబుదీపింపనొ। య్యనభార్యాయుతుండైయె
ద్దురొకనుచు సాష్టాంగంబుదండంబు పెట్టినఁగోపంబునఁదన్నె భూరమణుకో
టిరంబుబీరంబున॥ ఉ॥ తన్నినమానసాబ్జమున ధైర్యమొకింతయజాతినీకయి।
త్యన్నతభక్తితోవినయముబ్బఁగ వెండియు మ్రొకితెల్విమైనన్నర నాథపుంగ
వుండు హస్తసరోజయగంబు మోడ్చియుద్యన్నవభాను తేజుడగుతాపసకుం
జరుఁజూచి యిట్లును॥ చ॥ అనఘచరిత్రమీమృదుపదాబ్జముమామకరత్నయుక్త
కాంచనమకుటంబుతో నొరసిచాలఁగ నొప్పివహించెనేనొన। ర్చినయపరాధ
మేమియిటు సేయఁగ నానతియిండు నావుడు॥ మునికులముఖ్యుడెట్లనియె మో
మరుదాంబుజకాంతినీనఁగ॥ శా॥ ఓరీరాజకులార్థమాన్యపులులేరోవేటరా
రోమద॥ కూరాభీలము గాదులందునుమరోమోరాటవలేనొమా। యాగా

మంబుఁగలంచిజంతుతతిమానుంజేసియస్తతుమా. రీరత్నంబులువేడవచ్చి
 ననువారిన్తోడి నావేమిరా॥క॥ ఒక పాదమనఁగజేటికి సకలాంగంబులును నోచె
 సాహసవృత్తి॥ మొక మోడకనీచేసిన సకులటికృత్యములుమాకుజన్మింపంగ
 క॥ ధరణీకచంకదుడ్డుచ॥ శరణార్థియని నెడుమాటసరివచ్చెమునీ॥ శ్వరచాధ
 కమగునీదు శ్చరితము పరికింపమిగుల సాహసీవరయ॥ చ॥ ఇలఁగల రాజులెల్ల
 భజియింపమిహూన్నతిజక్రవర్తివై॥ యలరుటయెల్ల నాపసజచాశ్రమభూ
 ములకెగ్గు సేతకే॥ తులువభవద్వివేకమతిదుర్మయమారయనివ్విధంబున॥ మె
 లఁగఁగనికునెవ్వఁడు సమిద్ధమతి॥ సెలవిచ్చె జెప్పుమా॥ ఆ॥ అసిమిలోనిదొకటి
 యమ్మెడిదొకటినీచాత్ర మిల్లనేడు తెలియ॥ వచ్చెమాకుఁగపటవతకానుడ
 వునీవు॥ చేనిన్నువిశ్వసింపజనునె॥ చ॥ నృపతులుతొంటివారలువిజృంభణలీలఁ
 జయూసమేతులై॥ వివినములన్వివోదగతివేటమెయింజరియించుచుండరే॥ తపసు
 లయాశ్రమంబులకుఁదద్దయునీవలెవిష్ణురక్రియం॥ గృహహృదయంబులోవదలికీ
 డుదలంపరుగాకయెన్నడు॥ క॥ మాయాశ్రమసారఁగముఁ॥ బాయక వెనువెం
 టఁదగిలిబడలించుచుగ॥ ర్వాయ త్తచిత్తమదమున॥ న్యాయంబానీకుమద్వనంబు
 చూరంగ॥ చ॥ అలరులు రాల్పుచుందలిరుటాకులుద్రుంచుచుఁబక్వమైనస॥ త్ఫల
 ములుగోయుచున్వివిధపాదపశాఖలుపట్టియూచిప॥ త్ఫల బెదరంగఁదోలుచు
 విశుద్ధసరోవరవారిపూరముల్ గలచుచు గానీసేయుపలుగాకులమాన్పవునీదు
 భృత్యుల॥ వ॥ అదియునుంగాక॥ మ॥ మరినాపెపు మకూతులై వెలయునీమ
 తంగవామాత్మలం॥ గరిణీయానలంబల్లవాధరలరాకాచంద్రబింబాస్యల॥ సర
 సాలాపకళావిలాసనిధులన్సంగీతచాతుర్యలం॥ గరుడాహీనతఁబట్టినమ్మెటలప్త
 లఁగొట్టగాఁబాడియే॥ తే॥ ఆశనధింపవచ్చినయట్టివారికిఁపి తాథాంబులి
 చ్చుటయెల్లమాని॥ నెట్టుకొనిబిట్టువాపోవఁగొట్టుటెట్లు॥ రాజ్యమదముననన్నుఁ
 దిరసఁగించి॥ క॥ వికసితశిరీషకోరక॥ సుకుమారశరీరసారశోభాన్వితల॥ మొ
 క మోటమింతగలుగక॥ యకటామోదంగఁజేతులాడెనెనీకు॥ ఉ॥ . మామక
 రోషవహ్నిపలుమాటునునుబ్బఁదొడంగెబేసి॥ వేమెయినింకనాయెదురనె
 క్కడికేగుదుదుమ॥ హంధయా॥ హైమవతీమనోరమణుడజ్జయనిల్చిననిల్చసం
 దియం॥ బేమియులేదుపూనినినునిప్పుడెప్రాభవహీనుఁజేసెద॥ వ॥ అనిననమ్మ
 హీపతిసంవత॥ సమయసమవతియంబోలే మహాగ్రమూర్తియైయున్న
 యమ్మచక్రవర్తింగనుంగొనితదీయతనుప్రభాపటలంబు మిటుమిట్లుగొలుప
 భయభ్రాంతుండైయేమియుంబళుక నేరకనివ్వెటపడియూరకయున్ననాభూ
 యును॥

కవచియగునత్యకీర్తియిటనియె॥ నీమనుజేశనీవుచూఢునిరీతినిల్లెలమిన్నక
 భ్రమఁబొందియున్నవాఁడ। వాడప్రాపించునప్పుడు దైర్యంబువిడువకమిగుల
 వివేకబుద్ధిఁజెలివిమైమెలఁగఁగవలయుమానుషమున దైవికమటమీఁదఁదప్పదె
 పుడు॥ గావుననిష్ఠానికంఠీరవముఁజేరిప్రాధికంపుమేనపరాధిననుచు॥ తే॥ గా
 లకూటవిషాగులఁగడచునితని। భీషణంబైనదుర్వారరోషవహ్నియితనిపే
 ర్విన్నదలఁకుదురేమిచెప్ప। హరివిరించిపురందరాద్యమరులైన॥ క॥ తానుప
 యిందూచిచూచిన। వాసుకీకంకణుకెత్తువచ్చునితఁడో। వాసరవల్లభవంశ
 జియీసంయమిఁబోలఁగలరెయెచ్చోడపసుల్॥ మ॥ కరుణాపాఁగఁగిరీక్షణ
 స్ఫురణనీగాధేయుఁడొక్కొంతయా। దరవృత్తిఁగనుఁగొన్నయంతటనమోదం
 బారుఁగల్యాణముల్। దొరకుమానవలోకసంతతికినస్తోకప్రభావుండుభూ।
 వరయాపుణ్యఁథునగ్రగణ్యఁడరయన్వాచండుమశ్రేణికి॥ ఉ॥ నావుడుఁదె
 ల్విఁబొందిననాథశిఖామణిపేమహస్తరా। జీవయుగంబుమోడ్చిమునిశేఖ
 రుఁగన్గొనియోమహత్తనక॥ గావఁగదయ్యనావలనఁగన్గిననేరములెల్లమాటి
 కి॥ భావములోఁదలంపకయపారకృపారసమాననుండవై॥ క॥ మీకినుకకెది
 రినిల్వఁగ। నాకుఁదరంబగునెత్రిభువనసుతశశిరే। ఖాకల్పశేషతల్పులు। నాకం
 పమునొందిభయమునందుదురనినక॥ తే॥ తనయుఁడజ్ఞానియైచేయుతప్పులె
 ల్లఁగన్నతండ్రికిలోఁగొనికరుణఁగావఁ। జనదెయటుతూఁటికూరకుఁజంద్ర
 హాస। మెత్తుదురెయేలనామీఁదనింతకినుక॥ తే॥ చూఢమఠిఁజెందియపరాధము
 టుగడంగి। నేనొనర్చితఁజాలనజ్ఞానిననుచు। వానినన్నిటిలోఁగొనివత్సలతన। ను
 గ్రహింపుముమానిజనాగ్రగణ్య॥ శా॥ మీగోపంబునుశేషపన్నగమునామీఁదన్వ
 డెనాగ్రనో। కారుణ్యాత్మకనేమహాభయమునంగంపించుచున్నాడనక॥ శేరన్న
 మ్మనిబలికతలమైజేచేర్చియూరార్చినా। నేరంబుల్పదయఁబులోనిడకమ
 న్నింపంగదేమొకెదక॥ తే॥ పూనిశరణంబువేఁడెడువానినెట్టి। దుష్టశాత్ర
 వైనెనోశిష్టవర్య। యెగ్గులెన్నకమతిభయంబెల్లనుడిపి। ప్రోచుటయయుత్తమం
 బుకాదుజ్యమతిని॥ తే॥ తాపసోత్తరునీదుచిత్తంబునాదు। భాగ్యమింద్రాదిదేవ
 తాప్రణతిఁగన్న। నిన్నుశరణంబువేఁడెదనీళ్లముంపు। పాలముంపుమువేయును
 బలకనేల॥ వ॥ అనిహరిశ్చంద్రుండు సుతసతీసమేతుండైమహీతలంబునఁజాగి
 లిదండ్రపణామంబులతిప్రేమంగావించి లేవకదీనిభాషణంబులనన్యథాశరణం
 నాస్తి తమేవశరణంమమయనుచుబ్రార్థింపగొంతసేపునకునమ్మిదంతావశబా
 క్తింతదయనిజస్వాంతంబునంగీలుకొల్పిశాంతభావంబువహించుచునారాజశేఖ
 రుమనుహాభావంబుమదిలోమెచ్చుచునతనిశరంబుకరంబున నెత్తిలేలెప్పునిల్లనియె॥

తే॥ నీవు చేసినదోషమునీకయుండె దీఁకురోషంబుమాకునిం లేసీయేల | మొగ
మునందున్నో దైవ్యముద్రంజూచి | కరుణజనియింజెం గాచితధరణి నాథ॥ ౧౫
ఘనుడవగుక తననీచేసినదుండగ ములుసహించి చేపట్టితి నే | మనుజేశయిం.
కనాచెప్పినవాక్యంబొకటి సేయుప్రియముదలిర్పక॥ ఉ॥ తోణితలేశ నాయను
గుఁగుఁతులవణాన సేయనొప్పున | ప్పాణసివువ్వబోడులనుబల్ల వ పాణులం
జ్ఞారునైకత | శ్రోణులగీర పాణులమరున్న ణి వేణుల సర్వలోకకల్యాణులనీకుని
చేదంబియంబువ వారింబరిగ్రహించుమా॥ క॥ నాపలుకుల్లంఘింపక | భూపా
లకవారింబ్రీతిభోగినులనుగాఁ | జేపట్టిమమత నేలింన | గాపట్యములేకనిన్నుగా
చెదనెపుడు॥ తే॥ సూర్యకులవర్యనీమనస్థయిర్చ్య మెఱుంగ | వలగీయూరకపలి
కింపలుకు గాదు | మాకు నానంద మొదవనమ్మానవతుల | నాదరక్రియదగఁబెం
డ్లియాడవలయు॥ వ॥ అనియివ్విధంబునంబుల కునమ్మునీంద్రువాక్యంబులమ్మలైక
ణాంపుటంబులకు నసహ్యంబులగుటయు నమ్మహీవల్లభుండుల్లంబునందల్లడిల్లి
డిల్లపడియెల్ల విధంబులఁగ పటకృత్యంబులుగల్పించి యిక్కల్లరితపసీ సేయును
పద్రవంబులాసాదంపక యిన్నెలపుదొలంగి పోవనీయండే గాంచినదుస్స్వ
ప్నుభలంబుమిన్నకతొలంగు నేయనికొళికునింగనుగొని॥ తే॥ త్మత్రియత్వంబు
వజ్జించిసంయమింద్రాతగు నెనాకిష్పడిమా లేతలవరింప | నంటఁగా రానియ
న్వయంబకటయెట్లు | తెలియకీమాటమీరానతిచ్చితిరిటాసీ॥ అనినవిశ్వామిత్రుఁ
డవనీకళత్రునిగినుక జనింపవీక్షించిపలికె | వివరించిచూడభూవిభులకుఁదప్పవు
ఘనతరనిరయదుఃఖములుధరణి | నాథరాజ్యాంతానినర కాణీయనిపలుకసల
లితస్మృతివాక్యసరణివిసవె | కావుననాయాజ్ఞనీవెలివాడఁజిగురాకుబోడుల
దగవరించి॥ తే॥ పూజ్యసామ్రాజ్యసౌఖ్యసంభోగమహిమ | చెందుటయబుద్ధిదో
నీకింజితయేల | నెమ్మింబరలోకసౌఖ్యంబునమ్మి నేండు | దొరికులాభంబువిడుచు
వేండుఱుగలఁడె॥ ఉ॥ నేరపుసౌఖ్యమొందధరణీపయజీణాముఁబొందునంచు
నాహారముమాని పెల్లాదవునాకటిచేగృశమైచరించుటల్ | సారవివేక మేతల్
పంజయ్యననీయెలదీఁగెబోడులక | గౌరవలీలఁగైకొనుముకాదుసుమీమతీసం
శయింపఁగ॥ తే॥ పసిడిమేడలలోనబూచాన్పులందు | బొసగనీయిందువద
నలబొందితేని | బొందితోడ నెజంభారిపురికిననుతు | ననఘవతానుడగుభవ
జ్జనకునట్ల॥ తే॥ అనినమనుజేంద్రుడిట్లనుమునివ రేణ్యమతుకలాచార మెడలియా
మానవతులఁ గూడియుండుటవివరింపనోడవిడిచి | వదరుపట్టినయట్లపోత్రిదశ
వంద్య॥ తే॥ కులముదిగదాచియీమా లేతలవరించి | కాంచుగీర్వాణలోకసౌ
ఖ్యంబులొల్ల | బంధమున రాజ్యమైనవజ్జింతుగాని | చలముకొనియెన్నిచెప్పినర

గులమువిడువ॥ సీ ॥ అనినభూవర గుట్ల గుగుఁ గాకనీవింకఁదిరుగ వాడినమహా
దేవువానే నీసగ్ధ గాజ్యంబునేఁటితోవజ్జింఁచితడ గుక మాకిన్తు ధార వోసి సా
హజ్యసంభోగ సౌఖ్య-బుమాకోర్కి నీకారణంబున నేఁడ దొరకె గరిష్ఠఁదో
రణములఁగట్టకకి తేవాసిజనుఁ బంప-లయుసంతసమన తే వసుధప్రజలకుఁ
దగ వానవాలు గఁగఁ నెలమినీయఁ గుళీయకమిచ్చి పనపు నాయుఁడైశ్వర్యపు
త్రపాత్రాభివృద్ధిఁ బొందుమాచంద్ర తారకస్ఫుంఁణవెలయ॥ వా అనటయునా
శ్వశ్వానిశ్రువుకునిశ్వభ రాకళ శ్రుంగిట్లయె॥ మితగమీయానతి సేయుకం
టెను బశస్త్ర-బైసపుఁబలి జగతింగల్గినెచాకుబంధురతపస్సా మాజ్యసిం
హాసనంబుగు సుప్రాభవలీల నెక్కిమిగులంబొల్పా ది బహుషిఁవై దిగధీశ
స్తుకీతిఁ గాంచినమహాతేజస్వీవీచారయక॥క మీకోర్కి నలుపఁగఁగుట శ్రీ
కరబహువుగ్యగగ్గిచిరతరలక్షిఁ జేకొనట గాదెమునివర యాకల్పముగాన
నేఁగృతాధుఁడనైతి॥ ఉ॥ శ్రీదలిర్చుచుండముని శేఖర మొన్నటిదాకము
న్నమీ రేలివభూమి గాదెయియిమ్మనన్నన నేలక్రమ్మట బాలనమాచరింప
మఱిబాచుక వాంఛజరించె నేసిభా మాలలనామనోరమణస్సభగైకొనుఁడె
ల్లగాజ్యము॥ తే॥ తెల్లముగమన్ననశ్శుద్ధిఁదెలియఁగోరి పలికెదగు నాకమీకేమి
బ్రాతయిన్దీ రంబులైనట్టియీవ హీరాజ్యసుఖము అనినధరణీశుఁజూచియమ్మ
నివరుండు॥మ॥ సెలవింబాటఁగనవ్వుచుఁబో కెవా డేపించియీ నేర్పుమాటలు
వహమందట సాగి రావు పెఱచోటం గానిభూపాలరా జులలోనన్నిను సశ్యవా
జ్ఞీ గుతుండంచుండెప్పఁగామాజ్యగం బులయందున్విస చుందుమప్పలుకు దాఁ
బొంక మ్రోసిపట్టునక॥సీ ఇనవంశ మున్నునీవిచ్చెదననిపలిక జాఱవాడఁగనీకుఁ
జను నెయిపుడు మిన్నకచననియ్యనిన్నుని ధ్యాలాశీల తారతుఁగఁగఁజేసి
కానివృషలుపలికితివా న్నిమీరేకఁడనిననుబోయెదమాటలువేయునేల యని
పలికచుండంగ వావేళఁజంద్రునతీక్ఠాంతభూకాంతుదిక్కుచూచి॥ తే॥తపసి
గావించుక పటకృశ్యంబుల నెడియదులఁదగిలితిమింక నేలయొండు తలపు లేమి
పలుకంగఁజూచినభూమిరమణ బొంక దొరయనిదైవ్య బుపూనవలయు॥క॥
మీరింక నేమియుఁబలుకక ధానుణి చుంతయును గాధిత్తనయునకిచటక ధారా
పూర్వకముగనని వారితమతి వానమిందువనుధాధీశా॥క మితభాషణుండుసం
భృత వితతాథ-చయుండునగుటవివరింపఁగనూన్యతసంపదయునువితరణ
చతురతయునుగోరికాదెసజ్జుఁడెదుక॥చ॥మనుధరియో చన్నసృపమఃఖ్యు
లనేకుటచచ్చ చేసినక॥జనవర వారిలోనవిలసన్న శిపారగులెవ్వరైన సొంపునఁ
దెను వెంటముంటిమొన మోపఁగఁజూచినయంత మీరయుం గొనిచనిరేధరాతతి

ముకోఁకకుమీయిలదానమిచ్చుచో॥క॥భూమితలమెల్లమాయా! వామనవ
టుయూతి॥యెవనజాతుచకుం॥బ్రేషంబునబియ్యెసఁగఁడె॥యామరతతువి
తరణక్రియాదీపితుండై॥ఉ॥ధీధియైనపునకతిప్రియలీలధరితియొక్కెడ॥శే
నెఁడుమేరయిచ్చినఁబ్రసిద్ధయశస్థితవాఁడుపూనియం॥భో॥ధివేష్టితక్షితవిభుత్వ
ముమీరఁగఁదానయేలుభూ॥దానమఁబోలలేవుమఱిదానములెవ్వయుమానవే
శ్వరా॥క॥దశదానంబులలోపలపితదాధికమహిమనొప్పువేల్పులలోన०బతు
పతిగతిభూదానము॥వశమేతత్ఫలముతెలిసివణింపంక॥క॥వసుధేశపా
త్రదానం॥బొఁసగంగఁగల్గేమీకునర్వీచక్రం॥బసదృశవితరణమహిమరి॥బెసఁ
గంగఁగఁధారఁబోయుండెలపిదలర్ప॥ప॥అని॥జహ్నుదయానుకూలంబునునభి
లభువనభవితయశోమూలంబునునిత్యసత్యాలవాలంబునుగాఁబలుకునన్నీలవే
ణివాక్యంబులాకణింబియిచ్చుహీకాంతుండుసంతోషితస్వాంతుండై॥క॥ఆ
హియీసతివిహిత॥వ్యాహరమలెంతయొప్పెననుకూలవరా॥రోహతీగిగినఁ
బతులకునూహింపనలభ్యవస్తువాకటియుఁగలదే॥క॥తనచేయుధమకమునకు
ను॥మనమునవేటొందుతెలఁపుమానిప్రమోదంబొ॥గూడమెలఁగనేర్చిన॥త
నుమధ్యయెఱ్ఱానిపాలిదైవంబరయ॥ప॥అని॥పరికితూర్ణంబుగనువణకలశం
బులఁబావంజలంబులుదెప్పించిదేవబ్రాహ్మణక్షేత్రంబులుదక్కఁదక్కినధాతీ
తలంబుసర్వంబునునుమామహేశ్వరప్రీతిగామీకుసమర్పించితినినియేర్పడంబి
యపూర్వకంబుగాఁగౌశికునకుధారవోనెవయ్యవసరంబున॥సీ॥సారసౌరభ
ములసకలదికులయందుఁగురిసెచుచుం దారకుసుమవృష్టిదివినాదితేయవాది
త్రసిఘోషముల్లణసౌఖ్యంబులుగాఁగఁబబలే॥గంధర్వగావముఖ్యక్రియా
సహితంబులప్పురోన్మత్తంబులతశయిలై॥సింకనరుంధతీహృదయేశుండెజయిం
చుననినభోవాణివాక్యములుదెలఁగె॥తేనపుడుగాధిపతుండుధరాధిపాధుఁ
జిత్తసమ్మదమొదవరాశీర్వదించి॥వింతిగావించిదుగ్ధాబ్ధివీచికాస॥నూనవాచా
పరంపరామహిమవెలయు॥ప॥అని॥నవి॥కౌ॥తేయాగ్రజుడటమీచివృత్తాంతం
బెఱింగింపుమనుటయు॥మ॥కరహాటాంధ్రకలింగవంగరవణికదర్శపాచాల
బిగ్బరహంసీగమనాలతాంతశరసౌరాష్ట్రాంగకాంభోజఘూ॥జ॥రిసౌవీర
విదగ్భకోసలపయోజాతాననాదర్పకా॥కురుకాశ్చీరమరాటలాటవిలసతోక
కస్తనిమస్తథా॥క॥మందరపర్వతధీరపు॥రందరవిభవాభిరామరతిరమణకన
త్సుందరకైలాసశర॥తటాంధరసంకాశవిమలకమనీయయశా॥స్రగ్వణి॥లింగ
మాంబానుతాలేహనైకపా॥దాంగదధ్యానలీలాత్మగాంగేయగ॥ర్షాంగ
నానతకీహరిజిహ్వస్తలీరంగసారంగద్భుగాజిమీనధ్వజా॥

గద * ఇది శ్రీమదాపస్తంబసూత్ర పవిత్రకౌండిన్యమునీచక్రవతికా
గోత్ర సకలకుకవిజనానీకమిత్ర దేవయామాత్రకుమార వినయవివేకవిద్యా
లంకారశుకరకవి నామధేయప్రణీతంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబను మ
హాప్రబంధంబునందు ద్వితీయాశ్వాసము. *

శ్రీరస్తు.

శ్రీకృతాయనమః.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము - శృతీయాశ్వాసము.

శ్రీమహనీయప్రాభవ! హే మాచలరాజధ్యైహితబంధుజన! స్తోమా
మరధాత్రీసుహ! భామాజనపుష్పభల్లబాచయయెల్లా॥ వ॥ ఆకణికంబ్రముల
పాండవాగ్రజునకుమారకండేయుండేట్లుయె॥క॥ ఆపగిదింగొనియాడిమ! హీ
పతివీడొకనుచుమునికులేశ్వరుడనిగె॥ భూపాలకమణియునయో! ధ్యాపుర
మునకేగిసముచితస్థితినుండె॥ ఉ॥ ఆమటురాడుకౌశికమహామునియుంగృత
కాల్యక్యత్యుండె॥ పేమదర్శిశిష్యజుబృందముగొల్వవసుంధరాధిప! గ్రామ
ణిపూనిబొకసమకట్టుచుపాశుమురాత్మలోపలక॥ వేమటునగ్గడించుచుచే
డకనయోధ్యకువచ్చెఁజెచ్చెగె॥ నీ॥ వచ్చిసర్వంసహావరుఁగాంచిదీవింపనత్యం
తభయకంపితాంగుడగుచు! గద్దెనుడగ్గి భూకాంతుండుసాష్టాంగదండప్రణా
మంబుతగనొనర్చి! మణికుంభపూర్ణానిమలజలంబులనఘృణపాద్యాదులిడి
వృధుపరకమొసంగి! సకలవైభవములసామాజ్యసింహాసనాసీనుఁగావించియ
తులంబుతో సచివసౌమంతకీంకరజచులఁబ్రజల! వేగరావించివారితోపిశదవా
క్య! సరణిఁగొనికునకుమహీచక్రమెల్ల! ధారవోసినమాగ్గమంతయుచుజెప్పి॥
క॥ లోకమొకెల్లనేలిక! యీకౌశికమానివర్మండీతనిపదనా! శీకములుగొచ్చి
యుండుండు॥ ప్రాకటతాత్పర్యవినయభక్తులుపొదలక॥ తే॥ సుతసతీయా క్రము
గనేనధృతితలిర్ప! విపినభూములకేగదవేడకననన! నధికశోకాతుఁవైవారల
వనిభతక! నడుగుదమ్ములకెరిగియిట్లురిబెదరి॥ ఉ॥ సల్లలితప్రతాపఘనసత్యవ
చోజరాకలాపమీ చల్లదనంబునంబ్రకిసమ్మదమొందఁగనేటిదాకనే! మెల్ల
మనోంతంబులునహీనతఁగలఁక పౌంధువు నిశాదగలిచుఁబుండుచి॥

నుంటిమియేవుచూపుచున్ || క || దారుణశౌదూః అమనకు. సారంగములట్లమము
పిచారింపకయీ క్రూరసకునప్పగింపంగ. సేరూపునబద్ధి నొడమెగ్గపవదలే
స్మృతా || సీయచిరామ్రవల్లవారుణజటా పటలంబాపొంబుండుభసితత్రేపున్లడ
కంబా | లాలితమ్రదాక్షిణ్యమాళికాజాల బాహుసారంగచ మాకంబరంబొను
రుచిరస్థితికాక్షసూత్రవితాన బాబుడితదండః మండలువులొ మహాసీయజ
పేహూమమంత్రతంత్రంబులొతరుణిద ధ్యాంకుర స్రవకచయమొ || తే || తపమొ
సంతతమానముద్రావ్రతంబొ కంచమూలంబులొవ్రతో పకరణచ యమొ | ము
డవుల నె పాచుకుండుసంయమల కేల | వసుషతీనాథసామ్రాజ్యవైభవములు ||
అ ఇతనిచిత్తవృత్తి నెఱింగి మేమేరింగి గొలుచువారమధికకోపయితడు | మిహి
రకులవరేణ్యమీ వెంటదోడ్కొని | యరుగవలయుమమ్మంగరుణననిన || ఉ || తో
యజగత్సతోడదులదూంగంగనొప్పెడుపుణ్యమూఁకతోగాగ్ధేయండుమీరలీ
తనియుదీక్షామహత్వమెఱుంగలేరుగా | గేరువసుంధరాధరముగెంజినగెం
టునమత్యంసన్నతా | మేయతపఃప్రభావమునమికిరికికోపిమునీంద్రకోటి
లో || తే || బ్రతుకవలసినదబ్రతికూలభాషలుడిగి | రాదుండివిననడువుననడవు
డనుచు నుడితభంగులవారలనూఱడించి | మనజరాధుండుముసిశిఖామణికిమొ
కిరి | చ పినయముతోడభూషజలు వేయువిధంబుల సేవ సేయగా | మునికుల
ముఖ్యవైభవసమున్నతరాజ్యము సేయఁడంక నేంజనియెదనన్నలేనగవుసారె
కుచానంపకజ బున్ || జననమునొందనిట్లు యె సంయమివర్యుడవార్ధ్యవైఖ
రిన్ చ || ఇలకుసధీశ్వరత్వమువహించిననాకుధరించటొప్పుగా | నలబడినేగు
మీకివియసహాము లేటికిదాల్చునిండునిమకలమతినంచునాత్మననుమానములేక
తదీరురత్నభూ | వసునిఖిలంబుగైకొనియెజయ్యననదకయచిత్తవృత్తియొ ||
తే కైకొనినదాల్చి కైలంగఘాకాతుడవుడు | సుతసతీయుక్తుడైగాధిసూ
నపాదపద్మయుగళికిమఱియునుభక్తిమొకిరి | పురమువెల్వడియల్లననరుగు
నెడను || సీత్వరిత బన్ధువుగూడఁబఱుతేంచియల్లననలుకజనింపసంయమివరే
ణ్యుడలరాదునిను మేముయజ్ఞాథమడిగినధనముసిమీద సేయునిచినార | మా
విత్తమీయకపోవంగఁజూచెదః దివివేకములోనిదేతలంపధరణీశమఱచినదలం
పింపవలదెయ్యద్రవ్యమునకుదుర శయేల || తే || ఋణముదీర్పకయుండుటగు
ణముకాదు | మంచిచారికిమదివివేకించిచూడ | సందులోపలమిగులబాహ్మణుల
సొమ్మునపహరించినదాపించునత్యఘంబున్ || భూవల్లభమునుధరణీదేవున
కొడఁబడినస్వాపతేనుముపిదపన్ | వేవేగనీకయంకిలి | గావించినదలంపురాని
కల్మషముల్లాఘవన్ || తే || ఎఱుంగకోదవిచె నేనియునినకులేశ | విష్ణుదత్తాపహరన్

ణముర్వీశ్వరునకు జాలగల్పము మొదలుసంశయములేదు | మఱచినర్పఁబుట్టినగ
 అవకున్నెచ|| అనిననృపాలుడమ్మఁకులాగ్రణిఁజైదుక్రూరవాక్యముల్ విసకర
 ముల్ని యాత్మగడువేదననొందుచునోమహాత్మమ | ధ్నునతరరాజ్యసంపదలుదా
 చ సర్వమునీకునిచ్చితిఁ | సవివహిపకిట్టుదగుచాయపరాధములేన్నమాటికిఁ
 | చ|| ఉడుపతిమాళిమూతిఁ వసియెండుదలంపుఁబమానిభక్తిని | యడుగుఁగొ
 ళ్చికిరిమహిమాధ్యుండనయ్యెదనంచునున్ననా | యెడహృదయంబులోఁగృప్త
 పహించితపోధనవర్యసారైకుం | బెడదలుచుట్టియప్పబయి బెట్టకయింతటదృ
 ప్తిబొందుమీ|| వ|| అనినబాలకరంగంబునాలోకించు నాభీలశాదూఁలంబునుం
 బోలేనయ్యఁ శాదూఁలంబురోషాకారంబువహించి హుమ్మనియదఁచించియిట్లు
 నియె|| తే|| నెయ్యమునఁదొల్లిసివుమాకియ్యకొసెన | ధనమువేడినఁట్లాడఁదగునె
 నీకు | సత్యవాచాధురీణతజరపెదేని | విత్తమంతయుఁదెచ్చివేవేగఁగమ్ము|| క|| ఇల
 బూర్వద్రవ్యమునకు | నెలవుగనచ్చితివెఁజముబెప్పుమునిమా | టలునేటిదాఁక
 సన్మతం | బులుపొరయవు నేడిదేలబొంకఁగనీకుఁ|| చ|| అటయుమేదిసీరివణుఁ
 డామునివర్యతలంపెఱింగెనె | మ్మనమునదైవ్యసంపదలుమాటికిఁబాదుకొనంగ
 జేరివందనమొనరించియోముసిజనస్తుతయిప్పుడుజోకఁజేసిమీ | ధనమొసఁగం
 గలేనిపరితాపమునకొమిముట్లుపల్కితిఁ|| క|| సంతయువేటికియోముని | వంశా
 గ్రణియిచ్చెదకభవద్విత్తమునేఁ | ద్రింశద్వాసరములకహి | మాఁశుఁడుచం
 ద్రుండుసాక్షియట్లీకున్నఁ|| సీ | కొంచకమమువిక్రయించియైననుమీధనంబుఁ
 గైకొనుఁడుసర్వంబువసన | నట్లకాకనిమానవాధీశువీడ్కొనియరిగిసత్వరగతి
 మరలివచ్చి | యుర్వీశపొడమెనాకొకవిచారిముసముపాజికతంబగువిత్తమను
 దినంబు | నన్నపానమ్మలకైసివువెచ్చంబుఁజేసిననెంతయుమోసమరయ|| తే||
 ననుచుదనశిష్యవితతిలోసధికకోపి వివిధమాయాప్రకారప్రవీణబుద్ధి | బరువ
 భాషణుఁడయ్యుభయదచరితుఁ | గరినఁజేతునిశతునితత్తకునిని|| వ || శనుఁగొ
 నికదియంబిలిచి త్తదీయకణంబునఁగొన్నికపటక్తియవిశేష | బులుపదేశించిన
 వీన్యపకు | జరువెనువెటంజని యాయానెలవులంగూడంబడినధనంబుసర్వంబు
 నువ్యయంబునేయనీయక ప్రియంబుదక్కిరయంబునంగైకొనుచు రేలునుంబగ
 ల్లుంబాయక నిరంతరపథపరిశ్రాంతులంగుండియు తుష్టిపాసాపరవశ
 త్వంబునొందించియుఁదాల్చిదూలించియుదై నంబుగీలించియు గాంభీర్యంబు
 వదలించియు ఘనతరక్రోధంబుననదలించుయొద్రింశద్వాసరంబులకునిరవశే
 షంబుగనితండ్రింబడినధనంబుఁ దెచ్చునియమించియమ్మహిపాలునాలోకిం
 చి|| తే|| ఇతనిమీవెటందోడ్కొనియేగిభక్తి గొనలుసాగంగననుఁగనుఁగొనిన

యట్ల'కనుగొనందగురా యాసమునకునోర్వ. లేడుసౌఖ్యంబుజరవుండి నేడు
మొదలు'ఉ॥ అనినక్షత్రకునప్పగించిన్యపమాఖ్యాఃన్నమదుచ్చుమిలో'ఘనదైవ్యం
బుననూళ్ల వెంటుడుగం గాసీనునీవేవిధం। బునమావి తముజోకఁజేసెదవుశేర్ప
ల్లి అదవచ్చంగి యల్లఃనొక్కితయెఱుంగఁ జెప్పఁదగునీలాగున్నరీక్షించెదన్॥
ఉ॥ ఊరకదీనతంబారయకొధఃణీశ్వరయింకనైన నరాకూఃమికూతులంగమల
తోరకవిస్ఫుఃణాపహాసీవ । త్నోహహభారసంచలితసూత్తుతమోదరులన్వరిం
చివిస్తారవిశేష రాజ్యరమనర్హమునిచ్చెదఁబూనునావుడున్॥ మ॥ వనజాతాస
నధీనిధీనిఁడుదేవబ్రాహ్మణక్షేత్రమల్ । పరిలేవేమియుమాకుమున్నెవిజరిం
పందత్ప్రదేశంబులన్ । ధనమాజికంచిరయంబమియుముసత్యసుభృతికమై
దీచ్చెదన్॥ ననుబల్తాఁకుం మిన్నకేమిటికిసంతాపంబుఁబొందింపఁగన్॥ తే దయ
మనంబునఁదలంపకతలంచితలంచి। వట్టికుచ్చితములుపన్నివలదుమమ్ము। వెతలఁ
బెట్టగఁదెగిసాగివెడలఁడు। కిరుకచాలింపుఁడేనుమీకింకరుండ॥ క॥ అనికొశికు
నొడబడజె। ప్పినరేశ్వగుడగురాత్మజెంగొనుదైర్యం। బునమఱియేమియ బ
లుకక।వనితానుతసహితుడగుచువనభూములకున్॥ చ॥ మునివరుడుందినేశ
కులముఖ్యునిస్థామలచి త్తశుద్ధికిన్॥ మనమునబాపురేయనుచుమ స్తకమూచుచు
దానయోగ్యం జనినయమాగన్ శీలతబలాపరిపాలనమాచరింపసజ్జననతు
సత్యకితబ్రయసంగః తోనియమించెచ యున్॥ వ॥ పురంబువెడలియదృశ్యా
కారుండైధారుణీశ్వరు వెనువెంటదలిచనుచునతండరుగుతెరువుననతిదుగన్
మంబుగాభీషణపాషాంకటకానేకవల్లికతరువుంజంబులునిర్మించియునెట్లు
కొనితీవ్రాతపంబు గాయునట్లు గానుష్టకరణునిగట్టడచేసియు వాపీకూపతటా
కపద్మాకరతరంగణీహదవ్రాతంబులుశుష్కిభూతంబులుగావించియు దుస్త
రతుధాతురత్వంబునుజెందివన్యంబులగుఫలంబులుగొని భక్షింపంబోయిన న
త్యంతతిక్తంబుగాఁజేసియు నిరంతరభయంకరంబులుగా దుష్టమృగసమతక్ర
రంబులంగల్పించియునిదయస్వాతుండై బహువిధంబులమనంతరాఘంబు
లొనర్చుచుండెలయ్యవసరంబుననీ॥ వదలకొమ్ముడివీకివాడిమాల్గంబులు వే
మాటుయూపుపైవేలయాడ। నీరముగ్ధుఁబుచో నెడలేమిను త్రరీయాంచలములు
కంటకావృతముగఁఘనత రాతపముచెఁగందినమైదీఁగనవిరళఘమన్ బిందువులు
వొడమ। సోనిలైసా జరాశ్రుజలపూరంబులుపాలిండ్లపైదిగిపాటుచుండ॥ తే॥
నందనునిజంకనిడుకొనినడచినడచి । యలసియడుగొకయామడైయరుగుదెం
చు। చంద్రమతిఁజూచియాహరిశ్చంద్రన్యపతి । యుల్లమునఁజింతయెంతయను
ప్పతిల్ల॥నీ॥ భాసురవణిమయ పాసాదని శేణులెక్కంగనోపదీయుందువదనా

కోటిలశశికాంతకుట్టిప స్థలములు మెట్టంగనోపదీ మెట్టంగబోడి . మందిరా
 గామ సీమాసమి పంబులపహారిం పనోపదీవిద్రు మోష్టి . పోషితనవకీః పోతంబు
 గె గేలధరియింపనోపదీహరింపయన॥ తే॥ నగము లేరీతిచ రోహణంబుజేసి
 ముంసియేమాడిగ మసించి మొర పనేల . భయదకాంతాఠ భూమిలెబ్బంగ
 దఱిసి కొడుకు నేచందమున నెత్తుకొనియవచ్చె . సీ॥ తువ్వెదగవి గెల్చుగ్గిమిల్ల
 బంధంబుదెదరికుంతలములుచిక్కువడియె॥ శశిబింబ కాంకిసదన మైకినుపట్టు
 వదనపద్మమువసివాళ్లుచాడె॥ కొకారు మెట్టంగుగైకొనితనూవల్లిసిబిడాత
 పంబుదేసొబగుదూలె॥ కెందమ్మిపూవుల గెలువంగనూహించుమృదుపాదతల
 నులురుగులంబొకె॥ తే॥ పచ్చిపగడంపుగెంజాయపగటుమోవి . పలిబీట
 లువాటవిభ్రమముగఱిగె॥ తరళనేత్రకునాగిమిత్తముననకట॥ యవిరళంబైన
 యాయాసమావహితై॥వ॥ అనిచింతాకాంతుండైకాంతారత్నంబునూటడిం
 చుచుగరంబుజంబువవలంబంబుగానొసంగి నిజభుజాపీఠంబునం గుమారు
 నిసిడుకొనిదైత్యంబునూత్రంబున జెదరనీకచనుచుండె అంత॥ తే॥ దీనగతిలేని
 బడలికడెచ్చుకొనుచు॥ కపటవతకనడైననత్తత్రకుండు బెట్టునిట్లూర్పుంబుచ్చు
 చుమిట్టబిట్టు॥ నేలంకూర్పుండంబడిమహీపాలుంజూచి॥ చ॥ అలసీతనికనొక్క
 యుమగైనను నేనడువంగనోపమై॥ గలయగఘనంబిందువులుగ్రమ్మెంబదంబు
 లంబొకుకలుబ్బెశీ॥ తలసవిధముమారుహావితానమునీడకువన్నుజేర్పుభూత
 లపతిముఖ్యదేహమునదాహభరంబుజరించెనెంతయు॥ తే॥ నీకుమత్పాణి
 రత్నోవివేకమాత్మ॥న భవించినయేవిశ్వంభరేశ॥ మేటిజవమననరిగియెచ్చో
 టనైన॥ విమలజలములుదప్పికివెదకితెమ్ము॥ సీ॥ అనినమహీకాంతుండత్యంతదు
 ర్వారచింతాపరంపరాకాంతుండగుచుజనపద బైనగోష్ఠంబైననొక్కటివెద
 కిచేరకయు॥ డవిఘ్నమయ్యె॥ మునికుమారకుంకింకమూరెండు మేరయనడవలే
 ననుచునట్టడవిలోన॥ గదలకయున్నాడుగడుప్రమాదముపుట్టెపథపరిశ్రాం
 తియెబ్బంగినలంగు॥ తే॥ బైతరువుకాగం గాంగనీబ్రహ్మచారి॥ నేలతోడనెపంపె
 మునీంద్రుండకట॥ యేమిపాప్తించునోయింకనీశ్వరజ్ఞ॥ గడవచ్చునెయెంతటి
 ఘోరంకై॥క॥ అంతల్లడించుచుండగ॥ నీనకులవల్లఘోంజూచియిట్లనుహృద
 యంబునందాల్చికలిమివొడవంగ॥ వినయోక్తులంజుద్రవతివివేకస్ఫురణ॥మ॥
 రివద్యస్థిరసూన్యతోక్తిరచవానిర్నిద్రథాత్రీతలే॥ శ్వరనత్తత్రకుండెంతయుం
 పడలెదీవంబైనయెండందనూస్ఫురణంబెల్లనడంగెంకనడవలబ్రోదేమియు॥
 లేదుభా॥ సకరబింబంబపరాభికింజనియెంగె॥ జాయవ్వడంబింపంగ॥ తే॥ము
 కుమారుండుడస్సినమోసమరయం॥ బేపుదూలంగనొకనడపింపరాదు॥పు

త్రకుని నై యవిడిచి త్రకునిని యెలవిరక్షింపవలయు నేడిచటనిలిచి డి. శీతల
నిమకలాంబుకణ సేచనకృత్యములాచరించి ధా. శ్రీతలనాథ యాంకటికించి య్యో
నిపండ్లును బెట్టిపల్లవ । వ్రాతవినిమితవ్యజనవాయువులల్లనసోంకధీర త్నాన్వీ
తమతనిస్సజింపడగవీతపరిశ్రమఁజేయుడితనికొ॥ చ॥ అనవుడునట్లకాకేయని
యమ్మనుజేండుఁడు నెమ్మనంబునకొ॥ మునిసుతరక్షణప్రవణమూఖ్యకృపావిభవం
బునూటికిం బెనఁగొననీటికందువ యాభీష్టమతి న్నెదకఁదలంచికా । ననతరువీ
ధులంగలయనాలుగునీకుటలుచూచుచున్నెడకొ॥ చ॥ వెనువె. టందోలి యద్య
శ్యాకారుండై చనుదెంచువిశ్వోమిత్రుండశ్యంతకోపాటోపంబుననమ్మహీపతి
కినంతరాయంబులాపాదించును పాయంబుఁ జస్వాంతంబునజింతించి దంతఘా
తకుండచు వొక్కనిశాటుఁడవమాయాపాటవంబువంగల్పించి యానక్తంబ
రునకిట్లనియె॥ తే॥ తపనఁడపరాధిఁగ్రుంకునతకుడిశోకుఁసుతునిమాయలఁ
బెట్టియిచ్చోటల్పి । కారుంబైనయల్ల బేతాళవటము । క్రిందవసియింపఁబడు
పమిరేయియతని డి॥ హరిహలానలప్రతిమఁడవ్వటఘాజయనందునున్న బే
తాకుండఖర్వగర్వమునదైవతకోటులనైనఁబట్టియా । భీలగతిన్వధించునిపే
రొకనమర్త్యులనేమిచెప్పశా । దూకలముజింకలంబొడివిత్రుచువిధంబునఁ
ద్రుంచుచుగతకొ॥ చ॥ కావుననీప్రయోజనంబునమకూర్చుమనటయుమహాప్ర
సాదఁబనియాక్షణంబ'నీ॥ రవ్యధూతిత్రేపుండములలాటంబునమహితరుద్రా
క్ష దాచుంబులఱుత । విషలసారంగచమకముకటీరంబునఁబాటలఘనజటాపట్ట
శిమూళి । సురుచిరస్ఫటికాక్షసూత్రంబుకరమునఁదరుణదృక్కురతతులువ్రే
ళ్ల । నవకఁపుఁ కామ్రకుండలములువీచలబొందుగానుదరబంధంబునడుమ॥ తే॥
జెలువుదీపింపభానుమండలముతోడ । దనతనుదీప్తివితతిమంతనములాడ । గప
టవృద్ధశపోధచాకారుడగుచు' మానవాధీకుండగదెంచుమాగకమునను॥ చ॥
మనోహరతపోవేదికాగ్రంబున వ్యాఘ్రచర్ణాసచాసీనుండును సమీపవిన్యస్త
దండకమండలుండును ముశలీకృతనేత్రకమలుండును మిథ్యానియజపధ్యా
నతస్పరుండును నైయుండుటయుమాగకవశంబునవచ్చికనఁగొనియమ్మహీప
రపుఁగవుండునతనినిక్కంపుమానినకాఁదలంచి వినయపూర్వకంబుగా నమ
సాకరంబొర్పికోరకితకరసరోరుహుఁడైయిట్లనియె చ॥ విలయకృశానతు
ల్యచుగువేడిమినిసేబిడతపంబుని । కీకలితపియింపజేయనతిభేదయనొండెశరీ
రమెల్లమీలలితకృపావలోకనములన్ననుగన్గొనిరామనంబుశీ । తలముగజేసివ
శ్యలతదద్దయుబ్రీచినచగ్రహింపరేడి॥ ఓయుషివర్యదుష్టమృగయూధసమన్వీ
తనిమకనుష్టకాం । తారములందుమేగకమపథంబులదింమరివత్పురకమతి॥

రాంబుధికి॥ నీ॥ కందరపటలసంకాశంబులగునంధకారములలోరణగట్టెడిశల।
 వ్యోమసీమంబెల్లదామయైతారకస్తోమమున్నుండెశోద్ధోనపొదలెవిరహాశ్శి
 ఖలచేవేగిరథాంగపరంపరల్పగులదుఃఖింపదొడంగె। భీకరానేకవల్లీకరం
 ధ్రంబులువెడచరించెదర్శికరములు॥ తే॥ పెల్లర్నిల్లీవిగావమల్పికటెల్లె। మి
 గులదలుచుగఘూకముత్తెలంగియాడె॥ బిడముగశాకినీడాకినీపిశాచభూతబే
 తాశసంచారములుసెలంగె॥ వ॥ ఇట్టిభయంకరనిశాసమయంబుననమ్మహీరమ
 ణుండకటపటతపోధనుండుచెప్పినవటవిటపిచకటకింజనసమకట్టిపట్టిందసో
 భుజంబునంబెట్టుకొనినక్షత్రకునివీచునంగదియించిచద్రమతింజెట్టబట్టుకొని
 నిజభుజాదండమహేమాగ్రమండలాగ్రప్రభాపటలవిరళీకృతదుగ్ధమమగ్ధాం
 ధకారుండైచనిచని॥ తే॥ మత్స్యకచ్ఛపభీకరమకరనికర। సంకులంబునువన్యేభస
 లిలపాన। గళగళధ్వానపూణాదికృధమునైన। హదమేగన్గొనెదనదుకట్టె
 దురన్యపతి॥ మానిని॥ తోరములైవికసించినకైరవతోయరుహంబులుషట్పదయుం
 కారములుంబహుళంబుగంబర్వెడుకైంఞరథాంగబకప్రజసం। చారములున్వ
 టసాలరసాలకుచందనభూజవితానలస। త్తీరములుంగడుసొంభదశిర్పనుకింప
 దగుకప్రాచయజ్జ్వలమై॥ వ॥ ఇవ్విధంబుననున్నహదంబుంగనంగొనినీ॥ తత్తీర
 భూమినదలునిల్పివారికిసలపానక్రియాసౌఖ్యమొసంగి। తానునబ్రతౌళితశో
 రీరుండగుచుసాయంకాలవిధులుసయ్యననొనర్చి। మధురంబులైననిమలజలం
 బులుగ్రోలియధ్వపరిశ్రాంతినపనయించి॥ ధైర్యవివేకగాంభీర్యముల్హృదయా
 రవిందంబులోపలసందడింప॥ తే॥ మానినందనునకుంజద్రమతకిలోహి। తాస్య
 నకునిద్రపోవనహాస్థలంబు। వెదకదగునయ్యుయ్యనవదనమెత్తి। కోరినలది
 కులనుగనంగొనెడితటిని॥ ఉ॥ ఓలిననేకఘూకనివహేమాగ్రవంబులంగోట
 రాంతరాభీలభుజంగపూతకృతులంబెల్లుగనొక్కటంబికటెల్లభూ। తాళికి
 నాలయంబుపురారికినైనభయంబుంజేయుబే॥ తాళవటంబుగంజెవసుధా
 తలనాధుండువీతభీయైక। బహువిధశాఖాపటలీ॥ పిహితాళిలదిక్కుబుదే
 తాళవటంబహిమకరకిరణసముదయవిహారదుగ్ధమజటంబువీక్షించెదగక
 వ॥ ఇట్టిదారుణబహుపాన్తహీరుహంబునిరీక్షించియవ్వసుంధరాధ్యతుండు॥
 తే॥ కడగిసాహసముదవశంకాపీహిన। మానసుండయిచేరియామ్రానిక్రింద।
 లేతకసవునశయ్యంగల్పించుటయును। సొరిదినక్షత్రకుండందునుపుండవ్యై॥
 చ॥ ధరణితలేశుకేవియునుదత్పదపద్మసమీపభూస్థలిం। బొరింబొరింగ్రమ్మదుక్కి
 ఖమునంబుత్రుండుదానునునంశుకాంచలా। స్తరణమునందుహస్తముపథాము
 నానగరించికొండెదు॥ పరమగువాడటంబడలిదెవమదూఱుచునుపింబొంది

నక॥ మ॥ అపుడాచ దశగంధిగంధకాణీ యానంగురం గాక్షివం॥ శపవిత్రస్నవప
 ల్లహధరపుటస్సంపూర్ణాచంద్రాననం॥ జపలావల్ల్యపమానదేహాలితకజా
 యస్యలోకించి యాన్యపవంశాభరణంబుమానసములో నెంతేవిచారంబునక॥
 తే॥ అధిః మైత్రః ధృతశాంతిరాదమఱచి॥ సుప్తిహం దేదువీరికిచ్చోటదుష్ట॥ మృగపి
 శాచభయంబంకురింపకుండ॥ గావదగునాకుజాగరూకత్వమునను॥ చ॥ అనిత
 లహాసిభాసరకులాగ్రణీ యుగకృపాణపాణియై॥ యనిమిషవంద్యుఁడంద్రధ
 రునాతకజవావనదక్షుశంకరుక॥ ఎనముననిచ్చినీవగతిమాకసిపలుకచునాల్గు
 దికుటం॥ గనుఁగొనుచుండెనెచ్చరికగల్గిశలంకకవీతనిద్రుఁడై ఆ అంతనధక
 రాత్రమగుట యువవృత్తో ర్వీరుహంబునందు విడువకుండు॥ భయచవికృతభూ
 తచయములూడల వెంట నవనిభాగమునకునవతరించి॥ వ॥ ఇంతకాలంబునకుని
 చ్చోటమనుష్యసంఘారంబుకలిగెననిపరస్పరాహ్వానసంభ్రమంబులుభయంకర
 హుంకృతేర్ధానంబులుననూనంబులైదిశలఁజేలంగనమ్మాని వేంద్రునింగదిసిపొది
 విన॥ తే॥ శంకయొకింతయును లేక పంకజాప్తకులవరేణ్యుండుతద్భూతకోటి
 నెల్లడగ్గఱకయిండఁదఱిమిగాఢప్రతాపవైభవంబున నెంతయువాఁడిమెఱసి
 క॥ ఈయధమపిశాచంబులఁ బాయకవధియించుటేమిప్రాధవమనితా॥ రోయు
 చుభుజగేంద్రమహే॥ గాయతకౌక్షేయకముననబూభతములక॥ వ॥ తూర్ణం
 బకణానాసికాచ్చేదంబుగావించుటయునత్యంతభేషంబుచుంబొంది నిజాధీశ్వ
 రుండగు బేతాళుంకునన్నియుఁ దెలియవిన్నవించుటయునతండునుభీషణరోషా
 వేశంబున॥ శా॥ ఎట్టెట్టుమిమునొక్కమానవుండు దానెంతేనహంకారియైబి
 ట్టలకందెగియింతసేసెనెకడుకభీభత్సరూపంబుగా॥ గట్టాయేగతినింకవాఁ
 డునిలువంగానేర్చుచాముందటక॥ జట్టల్పితైదఁబొట్టవచ్చెదభుజాశార్యంబు
 వార్యంబుగక॥ డ॥ వెట్టిశనంబుగాకయరవిందజుకైననుజేరగానినా॥ వట్టికెలం
 కునన్ననుజమాత్రునకున్నిలువంగవచ్చునే॥ యిట్టికింండశక్యమగునేవిషంపసి
 వంగిచెంగటక॥ జట్టదఁదతనూపలలశోణితధారిలుపొట్టనిండగక॥ శా॥ ఇం
 దాశూలికినైంవిచ్చలవిడిక హేలంజొరకరాదుని॥ స్సందేహంబుగనావటంబు
 నరుండేజాడబ్రతేశించెనో॥ యెందున్తికిలియద్భుతంబుమదినుహింపంగ
 వంటింటిలో॥ గుండెల్పొచ్చినచందమయ్యెనిదిపెకుల్తాటలింకేటికిక॥ వ॥ అని
 భయంకరాటోపంబునంబేర్చిపెల్లొడుచు భూతప్రేతపిశాచశాకినీడాకినీసం
 ఘాతంబులుగణనాతీతంబులై సేవింపంబెంపుమిగిలి॥ నీ॥ పరుసనిజుంజులుపల్ల
 వెల్లెడుకలజొంపముమారుతమునఁగంపంబునొంద॥ విలయమేఘాకృతేదలపిం
 పఁగాజేయునొడ॥ వెంజీకటిమిడివడంగ॥ జండ్లనిప్పులకంబెవేండుంబులెవ

ట్టికన్నులగోపాగ్నికణములుబయలుదేరి బ్రేవులునరములుబెంచినతలకాయపే
రులుగళమునబెనంగొనంగ॥ తే॥ నుదుగకందందత్రావుచోనురముమీదవతద
లైక్రొత్తనెత్తుగుగిటిగొనంగ॥ గత్తుములనున్నకుణపంబుగఁజిక్కిరించిపల్లలక
బళంబుమెసఁగుచుభయదభంగి॥ తే॥ కాలసర్పబుతోదుతమేలమాడ॥ జాలు
శాతత్రాశూలంబుగేలఁబూనిప్రబలముకారఁజూపంబుప్రళయసమయ॥ మే
ఘగజాకధ్వనులకునామెడితముగ॥ వ॥ దీఘనిఘాతపాతస్థూరచరణఘట్ట
నక్రియావిహ్వలీభూతపాతాశుండైయేతెంచుబేతాశునింగనంగొని నగ్న
యహృదయాంతరాశుండై భూపాలుండస్తమితసమస్తవిరోవరూధినిజాలు
బగుకరివాలంబుజళిపించుచు॥ తే॥ అభిముఖంబుగఁగొంతదవ్వరిగివాని॥ కడ్డమైని
ల్పియిటరాకయరుగుమోరి॥ సిగిడియరుగకవచ్చిననీదుప్రాణ॥ వాయువులం
గ్రోలునాదుకొక్షేయకాహి॥ క॥ నావుడనబేతాశుండు భూవల్లభుమోముం
జూచిపొరిబారిఘనరోషావేశబాదవఁగఁగన॥ గ్రేవలనొగినిప్పులురులగె
రలుచుబలికక॥ నీ ఎవ్వఁడవీవునాకెదిరిభాషించెదుశంకయింతయులేకసా
హసమునఁబులియున్నపాదరిల్లులలిజింకచొచ్చినగఁజొచ్చితిమదీయగహస
భూమి॥ నెక్కడికేగెదవింకనాముందరమ్రుంగెదనహికప్పమ్రుంగుకరిణి॥ గీర్వా
ణగంధర్వకిన్నరపన్నగయత్రరాతసమఖ్యులైవనన్న॥ తే॥ జెనకవెఱతురునీవి
ట్లుచెనకనగునె॥ నాదువిహరించుషష్ఠికిందనెవపించి॥ తివిరితద్రక్షకులభూతని
వహములన॥ భంగపఱచితి నామిత్రబాంధవులను॥ క॥ శంకరుండడ్డమువచ్చిన॥
గొంకకవారింపిచాదుక్రోధాగ్నిని శృంకనినబట్టికొనియె॥ యంకిలియునులే
కవేల్తునాజ్యాహుతిగక॥ చ॥ అసిభయదాట్టహాసములునార్పులుబొబ్బలుహుం
కృతిధ్వనుల్ గొనకొనిపర్వగర్వమునకుఁతితశౌర్యమునుపృతిల్లను॥ బుననిజకిం
కరోగ్రబహుభూతచయంబులతోడఁగూడియె॥ య్యనికులవల్లభుంబొదువనిట్లు
నిపలెన్పాపాలుండలకతోక॥ క॥ ఏనెక్కడనీవెక్కడ॥ మానవసామాన్యఁడ
డనుమషదముననెఱుంగ॥ గానేరకననుబొదివెద॥ హీనమతిందొలఁగియరుగు
మెందులకైనక॥ వ॥ అనిపల్కినయమ్మహీవరునిపైఁగవిసి॥ నీ॥ కినుకమైశూలంబు
గేలనంకించినైచినఁగలంగకదా॥ మినిమెన్మపత॥ మఱియునునతఁడొక్కమా
నువెఱికిభానువశజనురముతీప్రముగఁగొట్టె॥ దద్ధాతఁగదలకధరణీరుహము
తోడవానిహస్తముమహిజానినఱికెనందుజేగుందియునతఁడురెండవచేతఁడ
అచుగాబాషాణతతులుపఱపె॥ తే॥ నాశిలాతతులన్నియుఁబాసిపోవ॥ బెడిద
మగువాడియడిదంబుబెట్టుతిప్పి॥ భేరిఖండించెనాన్యపశేఖరుండు॥ చాలభీకర
మనబేతాశునిరము॥ వ॥ ఆసమయంబునహఱియునుజలపటియగాధిపతిదయా
శుకొనగించికిందగు॥ మగమగునామెడితము

విహీనస్వా తుండైగుష్కరంబుగుపుష్కలావతఃపయోధర చయంబులభ
 యొకరంబుగావషఁబుగురియనియమించిన॥సీ॥ఘమఘమాతారనిర్ఘోష
 భీషణఘనస్తోమసంఛానితవ్యోమతము । సంవతఃమృత్యుదంష్ట్రోద్యుతిపతి
 మానశఃపాపరంపరాసంవృతయ కులసానుమద్గుహాఽలమహాధ్వనిహేతుప
 టుదీర్ఘఘ్నతపాతపటలమాశామదావళహస్తనీకాశవాఃపూరధారాసిక్త
 భూతలంబు॥తే తీవతిమిరచ్ఛటాసక్తసిక్తటుంబుపృథులవన్నోపలానీకభీకరం
 బుఘనతరాభీలదుర్దమకర్దయంబుకుసేవషఁబుధరఁగుడఁగూర్చినట్లు॥క॥
 వేల్లకుఁబెదపెదమ్రాఁకులుపెల్లగిలంగొమ్మలెల్లఁబేళపేళపటుగఁబల్లిదపుగా
 డ్దులేడునుపెల్లుగఁజెలరేఁగివీశభీకరభంగి॥ ఉ॥ఆసమయంబునన్నరవరా
 గ్రణితావటబీజమాత్రము॥ వేసటలేకధైర్యమువివేకముసత్యవచోవిలాస
 ముంబాసటయైమనోగతినిబాదుకొనంగవిపన్నరక్షకు॥వాసుకీకంకణున్నద
 నవైరినుమారమణుదలంచుచు॥ తే॥వానఁదడియుచుగజగజవణఁకుచున్న
 సుతసతీమానిపుత్రులఁజూచివగచి తొడలపైనిడుకొనివారిదుఃఖముడుగనూ
 టడించుచుదలఁకకయుండుటయెను॥క॥సూర్యకులభతఃహృదయస్థయిర్యం
 బునకాత్తగాధితనయుండుకడునాశ్చర్యమునఁబొందియాన్వపవర్ష్యుఁబో
 లంగఁగలరెవనుధాధీశు॥తే॥తగిలినాచేయుకపటకృత్యములనొగిలిచిక్కఁ
 డయ్యెవృధాశ్రాంతిఁజెందియికటవెడఁగనైయాయరుంధతీవిభునితోడఁగల
 హమేలయొనర్చితఁదెలియకేను॥ మ॥పురుహూతాదినుపర్వలుకముఃజనంబు
 ల్భీతిఁబొందంగనే దురహంకారమురాజసంబుఁజలముందోడ్తోనయుబ్బంగ
 దుష్కరసంధావచనంబులేమిచికిమాత్సర్యంబునంబల్కితింజిరకాలాజిత
 మైనమత్తపముసంక్షీణంబుగాకుండునే॥క॥మానుగఁగార్యాకార్యములూనిన
 మదిఁదెలిసియాడకొగిఁబెద్దలతోదానూరకకలహమునకుఁబూనెడువాఁడ
 ప్రజయంబుఁబొందకయున్నె॥తే॥ఇంకనిస్సంశయంబుగఋషివరేణ్యుఁడగువ
 సిష్ఠప్రజ్ఞాక్రియానిరూఢి నెఱయునీరేడుభువనవర్ణితముగాఁగననుచుదను
 దాననిందించికొనుచునుండెవ॥అంత॥ఉ॥సారెకుగూయఁజొచ్చెఁబరుషధ్వనిఁ
 గుకుటరాజమాక్రికశ్రీరుచివేగుచుకటపొడిచెందలచూపెననూరురేఖకా
 సారతరంగిణీవిటపిసంతతిఁబర్వేశకుంతనాదముల్దూరములయ్యెఁజీకటులు
 దూరుపుదెక్కివహించెవేకువ॥క॥అరవిందవనంబిందిందిరములకామెతలువె
 ట్టిదిననాథుడుప్రాగ్ధుజీధరశిఖరంబుననరుణచ్ఛవిబొలిచెజనులకతిముదము
 నవక॥తే॥సూర్యుండుదయింపన్యపతియచ్చోటువాసియరిగిముందఱునొకసరో
 వరముగాంచియందుసంధాదినితఁకతఁములుదీతాలికలిమనోవీధిఁదళు

కులాత్త॥ క॥ నానాతటినీతతులును | గాననములుబర్వతములు | గావములుమహా
స్థానీయంబులుగడచియ | హీనగతింజనుచునుండఁ తటిలోనక॥ వ॥ విశ్వామీ
త్రుండువై శ్వానరుంబ్రయంబుననాకన్విచియతనితోనిట్లనియె॥ మ॥ వసుధా
ధ్రంబులనైననీదుభయదక్షాల్లావళింజేర్చియే | ర్చుసమథకత్వముగల్గినీకీతరు
లంజోద్యంబొకోమర్త్యులంబసదూలింతుటసీప్రభావమునుతింపక॥ శక్యమేయే
కికిం | బ్రసవాస్తుగ్రంబొరిగొంటివీవపురజితృలాగ్రనేత్రాకృతిక॥ క॥ తవిలిహ
రిశ్చంద్రమహీధవుడరిగెమమాగకభూమిదావకకీలా | నివహంబులచేనెం
తయు | నవరోధమొనర్పవలయునత్యుగ్రముగక॥ వ॥ అనుటయునట్లకాకయని
యకకరువలిచుట్టంబుమహీవల్లభుడగుతెరువునఁ బ్రబలియత్యంతదుగక
మంబుగానిరగకశమారుతప్రచలిత మహీరుహాన్యోన్యసంఘర్షణంబులవలనఁ
బ్రచండగతింబ్రభవించియెండిరాలినకారాకుఁబ్రోవుతరడంబీలఁ దవిలిరవులు
కొనిభుగభుగాయమానంబులై పెల్లెగయుచు నిబిడాంధకారతవ్యోమంబులగు
ధూమంబులును చిటచిటాయమానంబులై యభంగురంబులగు విస్ఫులింగంబు
లునుధగధగాయమానంబులై మింటనంటునెఱిమంటలునుబెరిగి యొకకొమొ
గింబికకటిల్లిచనుడెంచు నద్దవానలంబువీక్షించిమానవాధీశ్వరుండు మనంబున
దురపిల్లుచుఁజింతాక్రాంతుండైనజకాంతామణింగనుగొని॥ క॥ భీకరమైయె
టుచూచిన నోకాంతతరింపరానిహుతభుకీలా | నీకముకడుఁబ్రబలెనునాభీ
కాసనువ్రాతఁగడవలేరెవ్వరుక॥ తే॥ తరళలోచనకాశికాపురముఁజేరి | ఋషి
శిఖామణికౌశికుఋణముదీర్చి | నిత్యసత్యవచఃకీతిక॥ నెగడకుండ | నిచటనంకిలియ
య్యెనింకేమియనఁగ॥ సీ॥ హరిణలోచనమనకగునపాయమునకుఁజింతింపనాత్మ
నొకింకొంతయైనఁ | దాపసాత్మజునకుఁబాపించుచున్నప్రమాదంబునకుఁజాల
భేదమొదవుఁ | గావుననొండుమాగకంబులన్నియుమానిచయ్యననేఁబ్రవేశం
బొనర్పహవ్యవాహనుఁడుమత్ప్రాణాహుతులసంతసిల్లిమీయెడదయసేయుఁ
బిదప॥ తే॥ ననుచుహృత్పంకజంబుననఖిలభక్త | గణవశంకరుడైనశంకరునినిలి
పి | యతిభయంకరమైనకారగ్గి కెదురు | చనియెడెగువహరిశ్చంద్రజనవరుండు॥
వ॥ ఇవ్విధంబునంజనుజీవి తేశ్వరుంగనుంగొని శోకవ్యాకులితమతియయ్యునమం
దధైర్యవతియైచంద్రమతియిట్లనియె॥ తే॥ ప్రాణనాయకదైర్యంబుపాయఁబెట్టి
యివ్విధంబుననానతియయ్యుడగునె | నిమిషమైననునిసుఁబాసినిల్వఁజాల | నేన
చూచ్యేదనీవహ్నిలోనమున్ను॥ ఉ॥ ఇందుకునేమియుంబలుకకీచనవీడగునాకు
నావుడుం | గుందిది నేంద్రవంశజుడొకోమలికిట్లనునోమృగాక్షియో | చందనగం
ధియోమతినిశారదనీకిటువంటితెంపునే | యందగు నేమదీయహృదయంబుగలం

గంగురంగలోచనా॥వ॥ అనియక్రుధారాపూరితనేత్రుండైయున్నయత్తహీక
 శత్రువకుంజద్రమతివందనంబొనర్చికరారవిందంబులు మొగిడ్చి॥సీ॥ ఇనవంశ
 వర్గరామనవిచేకొనఁదగునికనేమియుచాననియ్యవలవ! దఱిమియేతెంచుద
 వానలంబి ఓంచియనయంబుఁదలకెడుమునికుమారు! ప్రాణంబుగాచునుపా
 యంబుచింతింపుఁడంతరంగంబుననతిరయంబ! యాతండుబడికిననపకీతికగా
 కుండనుండంగఁగల్గుభూమండలేశ॥ తే॥ తడయఁజనదింకనదెవచ్చెదారుణా
 గ్ని!నన్నుఁబనుపుఁడువృతినిల్పిమున్నయనుచు! మాటికినివేడుకొనఁగనమ్మన్ను
 తేఁడుదీఘకనిశ్వాసపవనంబుదీటుకొనఁగ॥ శ॥ శిరంబువంచుకొనికరంబువి
 చారంబున నేమియుంబలుకనేరకయూరకుండుటయు నదియంగీకారంబుగా
 గైకొనియకురంగనయనహరిశ్చంద్రునకుఁ బ్రదక్షిణపూర్వకంబుగాఁ బునః
 పునఃప్రణామంబొనర్చియాలస్యంబుదకిర యాభీలదావానలజ్వాలాజాలంబు
 లకుఁదూలకయభిముఖురాలై చనుచుండదనవెంటంగూడితొలంగక తోడునీడ
 యుంబోలేనేతెంచుచు నేనునుంజనుదెంచెదఁగొనిపోమ్మనిపోరుపెట్టుచుఁగరం
 బులఁగొంగుబట్టితివియుననుంగుబట్టినిలోహితాస్యనింగనుంగొని మోహతిరే
 కంబునననేకవిధంబులలాలనంబొనర్చుచుసమగ్రవిచారంబునఁగుమూరయుమా
 రమణుకాదుణ్యంబున దావపావకంబుశమియింపంజేసితూణకంబుచుదెంచె
 ద పూణకచంద్రప్రసన్నవదననాయన్నమీయన్నయున్నయెడన నావచ్చునం
 తకుఁగదలకయిచ్చోటనయుండు మీయనికు న్తరించి తదేకనిష్ఠాపరత్వంబున॥
 తే॥నియమమొప్పంగఁబుట్టంబునెఱికఁగట్టి! ప్రాణవల్లభునిజమనఃపద్మపీఠి! ను
 నిచ్చిదైన్యంబుదళుకొత్తనుత్పలాక్షి! కృష్ణవత్సకుభక్తిమైఁగేలుమొగిచి॥సీ॥ప
 రమపావనతేజపావకసదయాత్మహరిణాంకమాళిపర్యాయకాయ! యనఘ
 పాతివ్రత్యమునమనోవాకాకాయకర్తవిస్ఫూర్తిచేధమకనిరతిఁ! బూనిచరించి
 తినేనిమత్ప్రాణేశ్వరుండుసూన్యతవచోరూఢిమెఱిసి! భూనుతకీతికవిధూతి
 శోభితుఁడే! శీతలాకృతిమాఃశిష్యువకును తే॥ విశదవాత్సల్యమునమున్నుకుశల
 మొసఁగి!పిదపఁగొనికుయుణముసంప్రీతిఁదీర్చి! గూడునట్లుగఁబెనిమిటికొడుకు
 గయణనరసిరక్షింపవయ్యజోహనునీకు॥క॥ అనిపలికియరుణసరసిజ! వనముఁ
 బ్రవేశించుచంచవడపువధయిర్యం!బునుఘోవివేకంబును! మనమునఁబెనఁగొ
 నఁగఁజంద్రమతిశిఖినిదఱిసె॥ వ॥ ఇట్లుతఱిసితదీయమధ్యంబునఁబుష్పితాశో
 కవనాంతరంబునఁగీరకిశోరంబుచుంబోలేఁజరమసంధ్యారాగంబులోపలఁదరు
 ణతుషారవయూఖిరేఖయంబోలేనిలిచియెలమింజెలంగియుండుటయు నా
 తనఁగిపాతి!వళశీలతపోవిశేషంబునకుఁ బరమాశుగ్రంబునుంబొంది పురం

దరాదిబ్బుందారకసందోహంబులమందానందకందళిత హృదయారవేందంబు
 లంగ్రంతుకొనియందందతొరంగుకరుణారసంబులం దొప్పదోగియిరిదిండ్రిం
 బులకు విందులొనర్పంజాలుమకరందబిందు బృందంబులుచిందనితాంతలతాం
 తవషణంబులుగురియించిరయ్యవసరంబున॥ తే॥ భీకరజ్వాలలొయ్యనదే పు
 డుగంగడిందినిష్పలగములవేడిమిశమింపధూమమంతయునుడువోవదోడు
 పడినగాలియుడుగంగవనవహ్నిజాలమడగె తే॥ ఈవిధంబునదావాగ్ని
 యెల్లనణగి పోవుటయుంజాలనద్యుతమావహిల్ల నెలమిజెకుచెమర్పకా
 యిగురంబోడిమందహాసవికాసంబుకందళింప॥ క॥ తొల్లింటియట్లువచ్చిన
 ముల్లసితప్రీతినుతునిముద్దాడుచుఘావల్లభునకుభక్తింబ్రణమిల్లిననాన్మృత
 డుపలెమెటుంగుంబోడి॥ ఉ॥ ఓవనితాశిశోమణిపయోరుహలోచననీసుశీ
 లతాశ్రీవినుతప్రభావమునశేసిమహాద్యుతమావహిల్లంగా నీవనపావకం
 బుగగెనెల్లశుభంబులుగల్గింకనీపావనవతనంబుకడుబ్రస్తుతికెక్కెధరా
 తలంబున॥ తే॥ రాజముఖినాటనపకీర్తిరాకయుండనీవప్రోచితివీసంయ
 మీంద్రతనయుగననారసిచూడనీకారణమునమానిధనమిచ్చినత్యంబుబూ
 నంగల్గి॥వ॥ అనిసముచితసంభాషణవిశేషంబులనవ్విశ్వంభరావల్లభుడుదన
 ప్రాణేశ్వరింబ్రశంసించియాదరించె ఆసమయంబునద్రిఘవనైకదేశికుండు
 తదీయప్రకారంబువిలోకించి విస్తయంబంది కల్పాంతవహ్నియుంబోనియన
 ల్పంబైన యద్దావపావకంబునంబ్రేలి తూలకయప్పల్లవాధరివల్లభుండునం
 దానునుందొల్లింటియట్లుమహానందంబునంబొంది నందనోపలాలనంబుసేయు
 చుదేజోవిశేషంబశేషంబైయుండదీపించుచున్నయదియనివెండియు॥ తే॥ లో
 లలోచనమిసిమింతురాలుగాక వహ్నికీలలలోనిట్లువన్నెడెడక యున్నది
 చాలచిత్రమోహితలంప వినియుంగనియు నెటుంగమివ్విధమునెచట॥ క॥
 మామకనిశ్చలభూరితప్రోమహిమమలమించిమిగులంబాలుపొందెనెయీ బా
 మినిపాతివ్రత్యశ్రీమహితగభీరగుణవిశేషములరయ॥క॥ విపదంధకారపట
 లీతపసమయూఖములుపతిహితక్రియలెపుడుంజలాపక్షికవియచాలవె
 పరిమితాభీష్టఫలచయంబులనొసంగ॥క॥ కావునచాతివ్రత్యక తావిభము
 చేతనివిలాసినిధృతిమైదావానలకీలావళి నేవంతయుంబొందకలరెనెలమిదొ
 లంక॥ ఉ॥ ఇంకనుపాయమేదిగలదీకమలాప్తకులావతంసముక బొంకంగ
 జేయహేమగిరిబోలెడుధీరతయంకురింపనే యంకిలిబొందకెట్టిభయదాప
 కలైననునిస్తరించుచుక శంకవహింపకుండెడినిజంద్రమతీసతికారణంబున॥
 ౧॥ అనిదోలాందోళితమానసుండైయున్నపుంగవుండు వెండియుంగడంగియొ

ములాంబులనుబట్టి మునుపటివలెనున్నది. మునుపటివలెనున్నది. మునుపటివలెనున్నది.

తరంగంబునఁ జలంబుదలంబుగా నెక్కించినజాకారంబు దక్కినవారల కెరిగి
 గోచరంబుగా కయిండనక్షత్రకుంగదిసియాలింగనాదిసంభావనంబులఁ ద్రీతు
 నఁగావించివాత్సల్యంబుననిట్లనియె॥ తే॥ వాసికెక్కినవాశిష్యవరులలోన॥ మిగు
 లమాగ్యునిగానిన్నుమెలఁపినాఁడ॥ నాకుబ్రత్యుపకారమొనర్చువేళ॥ యిదియె
 చూసీకుఁబరికింపనర్హచరిత॥ ఉ॥ నీకవటక్రియామహిమనేర్చుదలిర్పగజోకఁజేసి
 య॥స్తోకవివేకభూరమణుతో దుతఁగూడిచర్చింపకుండనీ॥ కోకకుచాశిరోమణి
 నకుంతితబుద్ధినశేషధీరతా॥ శ్రీకమనీయభర్తృహితశీలనుతంబెడచాపుచయ్య
 నక॥వ॥అనిబోధించిగాధినందనుండుతిరోధానంబునొందెతదనంతరంబ॥ తే॥
 చంద్రమతిఁజూచిపలికెనక్షత్రకుండు॥ తెఱవభవదీయవిమలపతివ్రతాప్రభా
 వమభినుతిసేయంగఁబద్మజునకు॥నహికులాధీశ్వరునకైననలవిగాదు॥ క॥ తా
 మరసభవునిసతియెఁబు॥ లోమజయునగుంధతియునులోపాముద్రా॥ భూమ
 యుననసూయయుఁగాకీమహిలోనీకునెవ్వరీడుపురంధ్రుల్॥ ఉ॥ ఎట్టితపం
 బానరైనోమహిఁబరమేశుండుమెచ్చనట్లుగా॥ నెట్టివిశేషదానములహీనతఁ
 జేసెనొయ్యెట్టితీర్థముల్॥ మెట్టెనొప్పుశీలమునమించిజగన్నుతిఁగాంచినట్టి
 నిన్బట్టపుదేవిఁగాఁబడసెభానుకులోత్తముండంబుజాననా॥క॥ భీకరదావాగ్ని
 శిఖానీకముపాల్పడకయిండనిరుపమకరుణం॥ జేకోనిననుఁబ్రోచితీకాం॥తా
 కలెన్నికుఁబ్రాణదానఫలంబుక॥క॥ఇందుకుఁబ్రత్యుపకారము॥ పొందుగనిక
 నీకునొకటిపూనియొనతుం॥ జందనగంధివినందగు॥ మందేతరబుద్ధిఁజెందిమ
 ద్వచనంబుల్॥ సీ॥ కౌశికమానివుంగపువేడియతనిచేఁగ్రమ్మఱసామాజ్యగరి
 మవడసి॥శ్రీఘ్రింబచూధాభిషిక్తునిఁగావించునీపుత్రునుజనవణి॥ తచరిత్రు॥
 దోకొనిమరలిసంతోషంబుతోనయోధ్యాపట్టణమునకునరుగుదెమ్ము॥ విశ్వసిం
 పుమదీయవిహితోపదేశంబుమృషగాఁదలంపకుమీననయన॥ తే॥ నానుడువుబు
 ద్ధివినకయమ్మానవేంద్రుఁ॥ గూడివెనువెంటఁచరుగఁగోరెదేసి॥ జలజనేత్రబ
 హుప్రయాసములనొందితిరుగుచుండంగవలయుదిగ్దేశములను॥చ॥ కలఁగక
 దావపావకశిఖానివహంబులణంచినట్లయో॥ నెలఁతయణంపశక్యమగునేమ
 దచాహితఫాలలోచనా॥ నలమునకంటెనుగ్రతఘనంబయిహటకగర్భకైట
 భా॥రులదలఁకంచుకౌశికునిరోషహుతాశనవిస్ఫులింగముల్॥ తే॥ అదియునుం
 గాకయోకురంగాయతాక్షి॥ నేండుమొదలుగనింక నెక్కికకువాస॥ రములుపది
 చికెక్కిసంయమిప్రవరుతోడ॥నవనిభతగుఱించినయట్టిమితియు॥ చ॥ ముని
 యున్నమేగతి॥ మొదలుముట్టగదీచైదరొక్కచిన్నముక॥ జనపతిచేతలేదుజట్టి
 కాతదళాయనేత్రయెవ్విధం॥ బునసనుకూడెడిమితికిఁబొంకఁగనేరఁడోకిం

తయైససీ! పెనిమిటియిట్టిశీలమునఁబృథ్విఁజరింపఁగఁబోలదేరికిఁ॥ చ॥ అలుక
జనింపఁగొళికమహామునియేమతిపాటుభీమభం । గులఁజనుదెంచిమాధనము
గొబ్బనఁడెమ్మనియానఁబెట్టినం । గలఁగుచునేయుపాయమునుగానకనిన్నునునీ
తనూజుఁగొం । దలమునవిక్రయించువసుధాధవుఁడెవ్వరికైనఁజెచ్చెరక॥ తే ।
ఇంతవట్టునునిశ్చయంబిగురుఁబోడినాకుఁజూడంగనదిగాననాదుపలుక-నమ్మి
యేతేమ్మగ్రమ్మఱనందఁనుండు । నీవుసాకేతపురికిరాజీవనయన॥ వ॥ అనినన
య్యిందువదనమందస్తిత సుందరవదనారవిందయై కణఁపుటంబులంగరకమే
లంబులుచేచ్చిహరస్తరణంబుసేయఁచునమ్మనితనూజుంగనుంగొని యస్తోకవివే
కవిశేషభాషాకౌశలంబొదవనిట్లునియె॥ క॥ సతికిహపరసౌఖ్యములకుఁ బతియై
నిదానంబుచూపెపరికింపంగఁ బతి నెడఁబాసిచరించెడు । సతికివృధగావెన
కలసౌభాగ్యములుక॥ ఉ॥ కోరికలెల్లఁజాలనొడఁగూర్చుప్రియుంబెడఁబాసిన
ట్టిపం । కేరుహపత్రలోచనకుఁగీరమువైరముహరిమెంతయుక॥ భారముమం
చికప్పురపుఁబలుకలుములుకలుపచ్చవెచ్చశృం । గారవనాంతిరాశశశికాంత
పువేనులుసూదులారయక॥ క॥ ఓమునిరాజతనూభవ । సోమునినెడఁబాసియు
న్నజూడందగునే! యామినియట్లుతలంపఁగ । భామినియునుబ్రాణనాథుఁబాసి
నవేళక॥ శా॥ వాలుంగటికిసింటియూతఁడుమనోవాంఛాప్రదానక్రియా । హే
లాలోలుఁడునీలవేణికిఁబ్రియుండేప్రాద్దునాప్పారుర । త్నాలంకారముకాంత
కుకమగడునిత్యానఁదసంపాదియిం । కేలావేయునుజెప్పనేడ్గడయుఁబ్రాణే
శుండతన్వంగికిక॥ ఉ॥ కావుననిత్యసత్యగుణగణ్యుఁడవుణ్యుఁడతండుభతక
యుక॥ దైవముకామితాథఁఫలదాతయువాకుఁదలఁచిచూడని । భావజమూ
తివైభవుఁబాసిచరింపఁగ నెట్లునేతుకనే । నోవటువర్యయీయనుచితోక్తు
లుపలకఁగనీకుధమకమే॥ క॥ గాధితనూజునిమాయాం । భోధికమగ్భవయే
లమునిఁగెడిగిరిక । న్యాధిపుసేవాద్రోణిక । సాధనముగనిస్తరించుశశ ౩ మేలా॥
తే॥ ఇంద్రసన్నిభుఁడగుహరిశ్చంద్రవిభుని । ధైర్యగాంభీర్యకౌర్యసృష్టియై
భవంబులెఱుంగకవిప్రలాపంబులురక । పలుకుచున్నాడవోపెట్టిబహ్మచారి॥
సీ అపరపద్మాసనుండగుకౌశికుండునీవునునిందాదిదేవతలను । మేలుమేలని
చాలమెచ్చినుతింపనిశ్చఁడుహరిశ్చంద్రచక్రవతిక । యాతకరక్షణశాలివార
కెకిరనమేటిమాతాండకులకతకవర్దితారి । నిత్యసత్యసూక్తినిర్మలతరికి
తికఁబ్రజలిహేమాద్రిజాభతకకరుణ॥ తే॥ వడసిక్రమ్మఱఁబాలించుబ్రాభవము
నవక్రమేమియులేకభూచక్రమెల్ల । ననిననిదియంతయునునికమానుచుమో
సెమిగులనదుతమొదవంగగగనవాణి॥ వ॥ అంతనమహీకాంతుండముదియఁ

గనుంగొనియిద్దనంబుమనకునిచ్చట నాలస్యంబు సేయంబనికాదుపురోభాగం
బునగవ్యూతిత్రమాత్రంబునఁగా త్యాగసీకశత్రునివాసంబునుకమనీయ సంప
ద్విలాసంబును కలుషలతావితానశితాసీయునగు కాశీనగరంబు ప్రకాశించు
చున్నయదిఅస్పరంబుప్రవేశించి కొశికు ఋణవిమోచనోపాయంబుచింతింప
వలయుననికాంతా సమేతుండైకొంతదవ్వరిగిముందట'సీ॥ జాహ్నువీనిమౌల
జలపరిక్షౌళితబహులోకభీకరపాతకంబు । విశ్వనాథకిరీటవిధుక శాకౌముద్ధి
శముదయాచ్ఛాదితసౌధవీధి । కేశవస్వామ్యురోదేశప్రపుల్లాబ్జవనమాలికా
గంధవాసితంబు । కాలభైరవభుజాకలితథకాభీలిథమథమధ్వనిమహాడంబరం
బు॥ తే॥నిందుమతిదుండిఁ ఘ్నెఁగుడుండుభూమి । యన్నపూర్ణావిశాలాక్షులా
టపట్టు । శ్రీకరంబైనవారణాసీపురంబు । గనియెవేడక హరిశ్చంద్రజనవిభుండు॥
వ॥ అనినవినికొంతేయాగ్రజుండటమీది వృత్తాంతంబెఱింగింపుమనుటయు॥

మ॥ హితచేతోజలజాతసప్తహయసాహిత్యక్రియాంభోజసం । త
తనిర్వక్రపరాక్రమక్రమణమంధగ్రావసంతోభిత । ప్రతిపక్షధ్వజనీధవప్రబ
లగర్వప్రాభవాంభోనిధా । నతనూతిభ్రమచంద్రికావికచ కాంతాలోచ
నేందీవరాక॥శాండిల్యగోత్రవధాన । పాండిత్యాభరణదానపటవనవమా
ర్తాండతనూభవవిభవా । ఖండలదుర్వారవైరిగర్వాదిపవీ॥మాలినీవృత్తము॥
ద్యుమణివమలతేజాతోయజాక్షీమనోజా । శమితవిమతలోకాసాధురక్షవివే
కా । కమలభవకులీనాకల్పవృత్తోపమానా । హిమగిరిసమదైర్యామెల్లనా
మాత్యవర్యా॥

*

గద్య * ఇది శ్రీమదాపస్తంబసూత్ర పవిత్రకౌండిన్యమునిచక్రవర్తి

గోత్ర సకలసుకవిజనానీకమిత్ర దేచయామాత్రకుమార వి

నయవివేకవిద్యాలంకారశంకరకవి నామధేయప్రణీ

తంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబును మహా

ప్రబంధంబునందు తృతీయాశ్వాసము.

బుష్కలావతాభృజాలమేవేశవషణ్ములుగురియుఁ భువనంబులెల్లనంభోమ
యంబులు గాఁగవిషరాసులేవేశవెల్లివిరియు॥ తే॥జంతునివహంబులేవేశసమసి
పోవునట్టిదుద్దాంతభయదకల్పాంతవేశఁబారయదాపదచణుమాత్రమునుగు
రంగి నేత్రయికాశికాపురక్షేత్రమరయ॥ తే॥ప్రసవకోమలియాపురదాహ్యా
సీమఁగోరివసియించుచండాలకులజునైనఁబోలఁజాలఁడుఁ జరపాలకుండు
గలపుధమాకర్థకామమోక్షంబుచిచట॥ తే॥వనజలోచనయుత్తరంబుననుదక్షి
ణమునఁగొనియాడఁదగువరణయునునసియు॥ గ్రతుభుగీశ్వరదిశమణికర్ణికయు
ను బశ్చిమంబునదుండియుఁ బ్రణతిఁగాంచె॥క॥వా॥రాణసివారాణసి॥ వారాణ
సియునుచుభక్తివశుఁడైనరుడంభోరుహామిత్రోదయవే॥ శారంభంబునఁదలం
పనఁగనునఘంబుల్॥ తే॥వనరుహాననవందారజరమనోర॥ ధాథకదములైనబ
హుపుణ్యతీర్థమీలఱి॥ రాజుశ్రీకాశికానగరంబునకల॥ వేదశాస్త్రపురాణార్థ
విశ్రుతంబు॥క॥కమలాయతాక్షియిన్నగ॥ రముపంచక్రోశములునురాజీవభ
వాద్యమరసదాసేవ్యంబులు॥ శమితాఖిలభయదకలవసముదాయంబుల్॥ ఉ॥
పాత్రమహామతీప్రతిభవాయకమర్త్యుఁడుకాశికాపురీ॥ యాత్రకుఁబూనిభక్తి
నయిదాటడుగుల్గమనించినకమ్మగీ॥ నేత్రయతండుగాంచుఁదగ్గనిర్జరవల్లభ
తృప్తిహేతుయా॥ గత్రయపుణ్యపూర్వకముగాఁగవిశేషయశోవిలాసముల్॥
శా॥తాత్పర్యంబునజాహ్నవీజలములందానంబుగావించితా॥ హృత్పద్మంబున
భక్తినివ్వటిలవిశ్వేశున్తహాదేవుని॥ సత్సంకేజనతామరుగిరిసుతాప్రాణేశు
బూజించుసం॥వితార్పణనకబ్బునెల్లపుడుతస్వీముక్తిసామ్రాజ్యముల్॥ వ॥అని
కాశికామాహాత్మ్యబవ్వరారోహకుంజెప్పుచుంజనిచని॥ సీ॥కుముదమిత్రోప
పలగోపురంబులచేతవిద్రుమప్రాకారవితతిచేత॥ మరకతహరినీలమండపంబుల
చేతబహుశాతకుంభకుంభములచేతఁ జాలదీపించుముత్యాలమ్రగ్గులచేతఁగ
నుపట్టుపట్టుమేలకట్లచేతఁ గమనీయపద్మరాగచ్ఛత్రములచేతవృషరాజకేత
నశ్రేణిచేత॥ తే॥మహితకర్పూరధూపధూమములచేత॥ నవ్యమాణిక్యనీరాజన
ములచేత॥ శంఖభేరిమృదంగఘోషములచేత॥ వెలయునవ్విశ్వనాథుదేవళము
గాంచె॥వ॥కాంచియాసార్వభౌముండద్దేవతాసార్వభౌమునిం బ్రవిమలభక్తి
పూర్వకంబుగాదర్శించిసాష్టాంగదండప్రణామంబులనేకంబులొనర్చి చేదో
యిమొగిడ్చివేదోక్తప్రకారంబుననిట్లవినుతింపందొడంగె॥ సీ॥క్షీరాబ్ధిసంభవ
క్షేత్రానలోగ్రకీలావళీనీలకంఠాంజిరాయ॥ పవనాశనాధీశపర్యంకకంకప
త్రాస్తమితత్రిపురాసురాయ॥ మాళీందుచ్ఛంద్రికాజాలస్ఫురద్దేవనిమ్నగాకైర
వేందీవరాయ॥ పావనాచారసద్వక్తలోకానీకనూనసాంభోజాతమధుకరా

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము-చతుర్థాశ్వాసము.

య॥ తే॥ వసుమతీధరకన్యకావతులస్తా నాగ్రకాశ్చీరసురభిదోరంతరాయా
మందిరాయితకైలాసకందరాయాహస్తిచమాంబరాయతుభ్యంసమోస్తా॥
క॥ నాదుమనోభ్రమరమునీ పాదాబ్జమరందబిందుపానక్రియలక॥ మోదంబం
దగఁజేయుము॥ కోదండీకృతసువణాకుధరమహేశా॥ చ॥ అనుచుఁబ్రయంబు
మిఱఁగొనియాడిప్రదక్షిణమాచరించిమజ్జననముధన్యతఁబొరసెఁజంద్రకళా
ధరువిశ్వనాథుఁబా॥ వసుమతీఁగాళికాపురనివాసునిజూడఁగఁగంటిమంటిఁజ
య్యనఁబెడఁబాపఁగల్గెనుభయంకరకీర్త్యపసంచయంబులక॥ వ॥ అనిపలుకఁచునా
చోటువాసి॥ సీ॥ నీలవణాంకురదిశూలహస్తఁగాలభైరవుఁజాలసద్భక్తిగొ
లిచి॥ యన్నపూణాకువిశాలాక్షికాశ్రితదేవతాధేనువులకువందనమొనర్చి॥ సీరి
బేరురంబునఁజేలువాండఁజేర్చినకేశవస్వామికిఁగేలుమొగిచి॥ ప్రత్యూహవా
ర్వాహపటలికాగంధవాహునిదుండివిఘ్నశువినుతిచేసి॥ తే॥ ప్రమదలీలలలో
లార్కుఁబ్రస్తుతించిదండపాణికిసాంప్తాంగదండమొసఁగి॥ రూఢిహాసవభాం
దేశ్వరునిభజించి॥ యపగతాఘంబుముక్తిమండపముఁగాంచి॥ వ॥ వెండియుంగ
ల్లువిశేషదేవతాస్థానంబులుదర్శించిక్రతాధుండునైతిననియొక్కరమ్యప్రదే
శంబుచేరియున్ననాసమయంబుననపాంగంబుననంగారకణంబులురాలన్పపా
లశిరోమణింగనుఁగొనకపటక్రియాదతుండగునక్షత్రకుండిట్లునియె॥ చ॥ ధరణిప
నేడునెల్లియునుదక్కువగానెలనాల్లనయ్యెనే॥ నరసిఠిలెక్కఁబెట్టితిమియా
యములేదొకవీసమైననే॥ వెరవుననింకమాఋణమువేగమెత్తిచ్చెదొకారమిన్న
కే॥ సురిఁగెదవోవివేకగుణశూన్యతఁబొందియసత్యవాదివై॥ క॥ భూదయితవిన
వెయాల॥ స్యాదమృతంవిషయటంచునార్యజనంబుల్॥ మేదినినెల్లెడఁజెప్పఁబ్రమా
దముమితిగడచెనేనిమాసింద్రునిచేక॥ తే॥ మనుజనాధవృధాప్రయోజనమునం
దుఁదెలియనేరకయూరకదినదినంబుఁబ్రౌద్ధుఁబుచ్చుచుమాయపుసుద్దియెల్ల
మఱిచియున్నాడవిదిభావ్యమాతలంప॥ చ॥ ఇంకమొకమోటమాత్తనొకయిం
చుకనిల్పకక్రూరవృత్తిగొళికమునిమీఁదనానయిడిచెచ్చెరనంగడినడ్డపెట్టిపా
యకబహుబాధలంబొదలునట్లుగఁజేయకమాధనంబురా॥ దకట్లన్పపాలయి
ట్లుతగవాననునిష్ఠుఁడజేయనేటికి॥ ఉ॥ ఎంతయుదోషమయ్యెమునియెప్పుడువ
చ్చునొవచ్చినప్పుడే॥ గొంతయుస్వాపతేయమిదెకోమృనియియ్యకయున్నరో
షిత॥ స్వాంతుండగుకమునీశ్వరుండుసంశయమించుకయైనఁగల్గదా॥ కంతువిరో
ధికిందరముగాదణంపంగదదీయకోపము॥ క॥ వీతజపహామనియముండ॥ నై
తిరిగితినిన్నుఁగూడియరకాసయినంజేతికివచ్చినయదిలే॥ దీతుదకుంగినుకవొడ

క॥ ఇదెయిచ్చెదనదెయిచ్చెద॥ బదపదఁడనియాసఁజూపిప

లుడెఱుగులనాహూదయమునొప్పించితవిక । గుడిత్రోసెదనేడునిన్నఁగొం
కకయిచట౯॥ తే॥ అదనుపదననెకూర్చిమాయప్పదీర్చి । పొమ్మనీవన్నఁబోమె
య్యిపోయమాని । బడలిజీతమువెట్టుబంటనగుచు । వెఱచినాకేలనీవెనువెంటఁ
దిరుగ॥ చ॥ నినుఁగినియంగఁజాలకవనీధవగాధితనూజుమానసం । బునకెడయై
లఘుత్వమునఁబొందఁగనేటికినాకునీవనె । మన్నమునబుద్ధియూఁడియొకమా
గఁముఁజేసెదవంచునుంటిమ । న్ననఁదొలిఁగించినదొరతనంబుడుపందడపా
తలంపఁగ౯॥ వ॥ అనియిత్తెఱుగునెత్తుతకుండుపలుకు నెఱురాలాపంబులు
బాణంబులంబోలె మనోఘాతంబుసేయుటయు నారజన్యచూడారత్నంబు
ప్రీడాడైన్యంబులు ముఖారవిందంబునసదడింప నమందవ్యాకులత్వంబునం
బొంది పుత్రుండునుగళత్రంబునుందక్కఁదక్కినవిత్తంబణుమాత్రంబునుంగల్గ
మికిఁజింతాఘనస్వీంతుండైచంద్రమతింగనుఁగొని యేమియుంబలుకనేరిక
యూరక బెట్టునిట్టూర్పులునిగుడ్చుచునానతశిరసుఁగండైయుండుటయు నవ్వి
ధంబునీరీక్షించియీపురంద్రీశిరోమణియింగిత కారభాషజ్ఞతావిశేషగుణధు
ర్యయుసవినయవివేకగాంభీర్యభాషాచాతుర్యయనైజీవితేశ్వరుంగనుఁగొని॥
ఉ॥ సందినవేడకలోకములునత్యముసన్నతసేయధారణీమండలమెల్లనేలినస
సమగ్రయశోవిభవుండవీవుమా । ర్తాండకులేశమూఢునివిధంబునభ్రాంతివ
హించిచింతయై । నుండుటపాటిగాదుధృతియుల్లమునస్విలసిల్లఁజేయుమీ॥ ఉ॥
మిక్కిలిదీనతంబారయమీకిదియేటికినేడునెన్నియుం । దక్కవచూచినకమితిది
నంబుమహీరమణ౯గగణ్యయా । యక్కఱకేముపాయముననైననువిత్తముఁ
గూర్చికితీసొం । పెక్కఁగమానివర్మయుణమిప్పడతీర్చుటమంచిదారయ౯॥
తే॥ మోసమగునప్పదీర్పకమున్నయొక్క । గడియతడవైనమితిసరిగడచెనేని ।
క్షీతితలేశ్వరనిన్నుబొంకింపఁబూని । కంకణముగట్టుకొన్నాఁడుగాధిపట్టి॥ చ॥
పలుమఱుమిమ్మునివ్వటువు పాయక్మయగ్రతఁబలుకనిష్ఠురో । క్తులకునొకింత
యైనమదిదుఃఖముబొందకుడితఁడెన్నిభం । గులఁగడుమాననీయుండుతగున్న
నకీతనియాజ్ఞ సేయనో । జలజసఖాన్వయాభరణసత్యవచోవిభవప్రతిష్ఠకై॥ ఆ॥
పార్థివేశయడిచితి పాలుద్రావించిన । చందమీమునీంద్రసందనుండు । కినిసియుణ
ముదీర్చుమనమిమ్ముమాటికిఁ బరుషభాషణములుపలుకుటెల్ల॥ శా॥ కూపంబుల్
తగుతోటలుంజెఱువులుంగుల్లుకధరన్నిల్పఁగా । నేపుణ్యంబొనగూడుమత్యుఞ్
కుభాత్రీశాన్వయగ్రామణీ । యాపుణ్యంబురయంబబ్రాహ్మమగునిత్యస్ఫుట
మైసత్యభాషాపారీణులకుకవివేకముమదికసంధిల్లనూహించిన౯॥ ఉ॥ కావు
నసత్యవాక్యగుణగౌరవనంపదలేశమాతముని । యొక్కరికడెంతయొక్కరికడ

త్వముమీఱగనిత్యకీర్తిహా । రావళులందిశాజలరుహరిముఖీకుచకుంభపాళి
కల్ శ్రీవిలసిల్లుచుండగయి సేయుము రాజాలుసన్నతింపగన్ ॥ తే॥ అధికమునకి
ప్పుడొండు పాయంబులేదు । వినుముధీరతతోననువిక్రయించి తీర్పుసగమైననే
దుగాధేయురుణము । కడమకొక్కయి పాయంబుగలుగునెల్లి ॥ చ॥ అనవుడు
నంతరంగముననంములు నాటినకంటెదుఃఖము । బ్రీనవెగడొందిభూవిభుడు
ప్రేమసింజంద్రమతీసతీమణిం । గణగొనిపలెనశ్రువులుకన్నులగ్రమ్మగఁబ
ద్మగఁధియిట్లనుచితరోషభాషణములకట పలకఁగనీకుఁబాడియే ॥ క॥ దురి
తంబుగట్టుకొంటివిహరహరవిసరానియట్టియతిపరుషవచ । స్ఫురదగ్నిశిఖలు
నాకమకరంధ్రవిపినములఁజొనిపినలినదశాక్షీ ॥ చ॥ ఇలఁబరికించినంబతులకె
ట్టిప్రయాసముఁబొందియైనఁగాం । తలదగుభంగిఁబోచుటయెధమకములేమ
లవిక్రయించియో । జలరుహనేత్రభతకలకుజన్నెసుఖస్థితఁజెందియుండఁగా ।
సలికులవేణులిందులకునందులకుంబరభోగహేతువుల్ ॥ క॥ కులశీలయోపగుణ
ములుగలిగినసతిభార్యయగుచుఁగనుసన్నలని । చ్చలుమెలఁగనుండేపురుషుని ।
జేలువముచెలువమ్ముగంధసింధురగమనా ॥ క॥ సతినమ్మి బ్రతుకఁబూనెడు । పతి
కంటెచదోసకారిపరికింపగఁని । క్షిణిలోనలేడునావుడుధృతిమెరయఁగన
పుడుసాధ్వీన్మృతిట్లనియె ॥ ఉ॥ అంచితసత్యవాగ్విభవయాపదఁజెందినవిత్త
మెల్లవజ్జిఁంచికులాంగనంగరుణఁజేకొనఁగాఁదగుభార్యనైనని । ర్వఁచనవి
క్రయించియనివార్యవివేకశాధురీణతా । భ్యంచితవృత్తిభతకనుప్రద్రవ
ముంబెడబాయఁగాఁదగు ॥ క॥ భూవరవివరింపఁగభా । ర్యావిక్రయపాతకం
బునైననుతాయంగావచ్చుఁగానిమఱిమి । ధ్యావాగ్ధోషంబుఁబాయఁదరమెవ్వ
రికి ॥ తే॥ అన్యతభాషణుకంటెదోషాధికుండు । సత్యవాచాన్వితునికంటెనిత్య
సుకృతివెతకిచూచినఁబొడమఁడుర్వీతలేశ । పవనభుక్తానవామరభువనముల
ను ॥ క॥ దారసుతాదులమోక్షముగోరెడువారలకుఁదగదుకూడఁగననివి । స్తా
రమతిసూరిజనములుధీరతఁదన్తోహలతలఁదెంపుదురనఘా ॥ మ॥ ప్రతికూ
లోక్షులుపలకఁగావలదుభూపాలాగ్రణీయిత్రణి ॥ ధృతిఁజిత్తంబుననిష్ఠి
గ్భరితకీర్తిఁస్ఫూర్తితోఁగూడినూ । నృతవాక్సంపదఁబొందుభూజకులువర్ణిం
పంగనామీదిమోహతమఃపుంజముబాపుచిన్తయవివేకాదిత్యబింబంబుచే ॥
వ॥ అనిదండప్రణామంబులాచరించి కరకమలంబులు మొగుడ్చుటయునగ్గంధగ
జగామినింగనుగొనివసుంధరావల్లభుండుల్లంబుననొకింతఘృత్యంబవలంబిం
చియిట్లనియె ॥ తే॥ ప్రసవకోమలివినునాడుభయదమగుచు । బేర్చుకార్చిచ్చుచో
రగఁబంపినవిశేషదోషకారికిఁగరినచిత్తునకునాకు । నిప్పుడితెంపుసేయుట

యెంత డెద్దు శా॥ ఏణీలోచన రానిమిత్తము నగీకీపాటు పాటిల్ల నే॥ యోణీనాథు
ల యోణీవాసములు జన్మకొతుకాపాదిన॥ శ్రేణీలొలితహర్ష్యవాటికలలోగ్రి
దాస్యశేషములు బాణేశాన్వితలైన రుతరిసుఖప్రాధికానోదివగ॥ తే సక
లరాజ్యకన్యకాజనములపుడు॥ నీకుఁబరిచయ సేయుచు నెమ్మిగొలుతు॥ యత్ప
లేక్షణము పుడుచి న్నొక్కరునికి॥ దాసిఁగా విక్రయింపఁగఁజేసెనజుఁడు॥ ము
తనుమధ్యకహరినీలవేణిబిసహస్రంబక్వబింబోష్ఠిజం॥ దనగఁధింబికవాణిబి
సేకుచఁగాఁతామాళిరత్నంబుచా॥ కనుసన్ననైల్లగంగ నేర్పుగలరాకాచంద్ర
బింబానన॥ నినుఁబాపెన్వధి నేటితోగలువకఁటినిర్దయస్వాతుండై॥ తే॥ తరు
ణీనామాటకడుగెఁడుదాటవెల్తు॥ వతీవనామానసమునఁబాయకవసీతు॥
వింతినాకన్నపెన్వధివెన్నిచూడలలనచాపూజ్యసామ్రాజ్యలక్ష్మీవీవు॥ నీమంది
రారావనీమంబులై విలసిల్లుభయదాటపులుపద్మపత్రనయన॥ కనకహామయం
బులైకనుపట్టుసానువద్గహరాఁతరములసిఁహమధ్యపల్టెమంచముమీదిప
టపులై శోభిల్లుఁబూరి పానువులుకర్పూరగఁధి॥ శాలోదనంబులైచవులుపుట్టఁ
గఁజేయు శాకపాకాదులు సదమలాంగి॥ గరిమనినుఁగూడిచరియించుకతననాకు
నిందుబింబాస్యయి న్నాల్లకిపుడు నేడు॥ పొగడఁదగునాదురాజ్యవిఘాతలెల్ల॥
నేఱయఁబెడఁబాసిపోవుటయెటుకపడియె॥ క॥ ఏణాక్షినిన్నుఁబాసిన॥ బ్రాణం
బులఁబాసినట్లభవదీయగుణా॥ క్షీణప్రతిభావిభవము॥ ద్రోణికగానేఁదరింపు
దుకవిపదబుల్॥ వ॥ అనిచింతాపరంపరాయత్తచిత్తుండైయున్నయాన్యపోత్త
ముంగనుఁగొని వెడియుబ్రచండకోపంబునందాపసకుమారుండీట్లనియె॥ శా॥
ఆలస్యంబొనరింప నేటికిన్యపాలాతెమ్ముమా సొమ్మున॥ త్యాలాపంబులునిల్పెదేని
మతిమోహంబియ్యెడకమానుమీ॥ జాలింబొందెదవానిమ్ముటకుసంసారంబు
పైభ్రాంతి నో॥ యీలాగుల్కనమెచ్చుగావుతుదినిన్నెంతైనఁబోతునే॥ క॥
ఇక్కఱువకఁటినమ్మక॥ తకిరనశ్శత్రుఁడుగలదెతరిరంపఁగనీయకఱుఁజుధ
పేముగూర్వఁగఁగఁకురననంగడికిరమ్ముకాంతయునీవు॥ ఉ॥ పోయినయంతవ
ట్టనకుఁబోకడపెట్టుముశీఘ్రవృత్తిమై॥ నీయుడురాజబింబముఖి నేటికినూరక
మాటిమాటికి॥ మాయలు సేయనీకునిదిమానవనాయకమేయమైనగా॥ ధే
యునితోడనొక్కమఱితెంపుననాదుమసత్యవాక్యముల్॥ వ॥ అనికేలుగేలంగీలిం
చితివియనుద్యోగించుటయు నమ్మునకుమారునిమరవచనంబులకుంగలంగి య
య్యాదిమచక్రవతికకులాంగనావిక్రయాధికబప్పట్టణవిషణిమాగఁబున
కుంజనుదేరనయ్యవసరంబునఁబౌరజనసమాజంబులత్యంతసంభ్రమంబునంజ
నుదెంచి॥ నీ॥ ఆజానుదీఘకబాహుదండయుగళంబుమేగుసామకులొలుచేరుకడ

బుఁ|బ్రాభాతజలజాతపత్రనేత్రంబులుఁజాలవెడల్పైనఫాలతలము| నాకాశ
మణిబింబనీకాశతేజంబుఁగంబుబిబ్బకంబుగలగళంబుఁ | బద్ధరేఖాస్ఫూతక
భాసిల్లుపదములుసింహంబుఁదలపింఁడఁజేయుగతియు॥ తే॥గలిగియొప్పార్జిరెండ
వకైటభారిమాడిగనున్నహరిశ్చంద్రమచుజవిభుఁ | ననిరుషేతణములవిలోక
నమొనర్చియొల్లమనసమ్మదంబులువెల్లివిరియె| ఆ' ఇమ్మహనుబావుఁడెవ్వఁడో
యెఱుఁగంగఁ|బోలదధికతుహినజాలపిహిత| కమలసఖుఁడుపోలెఁగానంగన
య్యెడు| నెచటిచుండియొక్కొయితనిరాక॥చ॥శిరమునఁబూపచందురుఁడుచే
న్నవహించినమేరుధన్వియో | యారమునఁగొస్తుభంబుచెలవొందినయిందిర
ప్రాణవాధుఁడో| కరముఁజైలభేదియగుకైదువయున్నశచీశత్రుఁడో| తిర
ముగనీతఁడంచువినుతించిరిహసకలావతంసము॥వ॥ ఇట్లువినుతించియతని
పిఱుందంజనుదెంచు నాత్రైలోక్యసుందరియగు చంద్రమతంగనుఁగొని॥ సీ॥
అరుణాబ్జచరణకాహళజంఘకదళికాస్తంభోరువుపులినతలనిశంబ | యావ
తవాభిపంచాననమధ్యచక్రస్థిబిసహస్తకంబుకంతి | బింబోష్ఠిదాడిమీబీజ
రదనచారుతిలపుష్పనాసయిందీవరాక్షి | కాముకభూయోగకైరవాప్తశక
లఫాలపుష్పదరాసీలవేణి | తే మత్తజయనచంద్రికామందహాస | ప్రవిమలస్వ
ణకేతకీప్రసవగర్భదళతనూవర్ణపరిపూణధవళకిరణ | వదనయూయంతో
చెలువంబువశమెపొగడచ॥ అనికొనియాడుచుండవినరయ్యొక్కపామతిఁబారు
లారస | జ్వరనుతకీతులారగుణసాగరులారమదీయమైనవ | ర్తనముసమస్త
ముందెలియదాచకచెప్పెదనంచుబల్తె | ట్టిజననాయకాగ్రణిమఖాంబురు
హంబునదైన్యముబృగ॥ తే జలజహితవంశఁజుడనుద్రిశంకుధరణి | జానినుతు
డహరిశ్చంద్రజనవిభుడనుదృహిణనిభుడగుగాధిపుత్రునకుధాత్రి | దానమిచ్చిన
వాడనుదారమహిమ॥చ॥ అనిమిషలోకవర్జితమహిమహిమాస్పదమూర్తియైన
య | మ్మనికులచక్రవర్తికటమున్నుచుఖార్థముప్రేమనిత్తునే | ననియొడఁబడ్డవి
త్తమునకర్థినుపాయములేమినీవధూ | జనమణినమ్మఁబూనితినసత్యముఁబొంద
మనంబుగొల్పమి॥ మ॥ అత్రిసమానునినిసుధాంశుకులీనలుచున్నధర్మిష
న్ది | తనిభార్థవంతులునమేయబలాధ్యులునై నబ్రాహ్మణ | త్రిత్రణవైశ్యగూ
ద్రకులసంభవులారమదీయభార్యస | త్పుత్రవతికథరాధికనయిపోకడఁబెట్టె
ధరండువిల్వగు॥సీ॥ నిద్దంపునుమించుటద్దంబుఁబహసించుముఖమండలము
గలమోహనాంగి | వెలిదమ్మితేకులవిభ్రమంబులగెల్చుకన్నులుగలకలకంతకం
ఠి | బూవుగుత్తులతోడఁబోరాడన్తోవువతోజముల్లలమృగరాజమధ్యఁగొద
మతుమెదలకుఁగొదఘటింపుఁగఁజాలుకుంతలంబులుగలగురునితఁబ॥ తే॥ బృ

చ్చిపగడంపుదీగకు హెచ్చుజూపు | కె.పువా తెఱగల రాజకీరవాణి | బ్రహ్మ
 తిగాంచిన పాలిభాగ్యలక్ష్మి | విక్రయించెదఁగొనరయ్య వేగవచ్చి || క || కులసతిన
 మైదువేదులు | గల డేయని పరిహాసింపఁ గవలవదునా | పలుకులు వినిన సుగ
 పతి | వెలయఁగరక్షింపరయ్య వేడెవమిమ్ము || వ || అనియత్యంత దైన్యంబునం
 గులాంగన విక్రయంబు గావించు నాచక్రవర్తికాంగనుఁగొని పౌరజనాశీకంబు
 లు శోకాతిరేకంబున || చ || అకట వెడంగు గాఁ డెధర నారయ నీనర నాయకుండు
 ..కొ | శికుక పటంపు నాగురలఁజిక్కి యొకింత యెఱుంగ లేకక | ల్పకనిభ దానవిస్ఫు
 రణఁబాచుక సర్వమహితలంబునూ | రికయొసంగంగ నేటికివిరక్తి జనింపఁగ నే
 గిరించుచు || క || అదియును గాక కులాంగన | సుదతీరత్నంబున మృజూపుచునున్నా |
 డీ డెయాతని ఋణమున కై | వెదకినధర లోన నిట్టి వేదులు గలఁడే || తే || కొంత
 పాత్రపుటేవి గాకింత లేసి దలముతప్పి నయ్యులు తగు నెయ్యియ్య | ఇచ్చి మఱికో
 లుకొన లేక యేపుదఱిగి | ప్రోవఁదెగడ రెజనులు దుర్బుద్ధియనుచు || క || దారసుత
 యుక్తమగసం | సారంబంతయును విడిచిచరియించుమహా | వై రాగ్యనిధియె
 యీవసు | ధారమణుడు ధరణియెల్లఁదపసికినొసఁగ || ఉ || ఇంకొక నాటిమే
 లునకునిప్పటిసౌఖ్యముఁబాసియెంతయుం | బొంకముతూలియుండుటయుబు
 ద్ధియొకో పరికించిచూచిన || క || శకయొకింత లేక యతిసాధ్వీసరోరుహపత్రనే
 త్రనేణాంకముఖి విలాసవతినమ్మఁగఁబూ నెవివేకహీనత || క || నాలుకయె
 ట్లాడెనొయీ | నీలాలక విక్రయింపనృపతికి మోహం | బేలీలనుడిగెదైర్యం | బేలా
 గునఁబాదుకొనియెహృదయములోన || ఉ || ఈయెలదీగఃబోడిగృహయిం
 చుకకల్గక విక్రయించుట | న్యాయముమేధినీపతికి నారయనక్కఱయెంతకల్గి
 నం | బాచుక స్వాపతేయ మొకభంగిమహింబడఁగుంగవచ్చుగా | కేయెడనైన
 నిట్టిశరదెందుముఖింబడఁగుంగవచ్చునే || వ || అనిపొకుచుండ వెండియొఁగొంద
 లులోకోభిన్నరుచియనువాక్యంబునకకంబు గాసిట్లునిరి || ఉ || ఈరవివంశదీపకు
 ని నేటికి నేరములెన్నఘాపతుల్ | ధారణిదొల్లివిప్రులకు దానములియ్యరొవత్త
 వులమహేమా | దారతతో నొడంబడరొదర్పమునంజలపట్టియొగతి || ఘోర
 విపత్సరంపరల్గుండగఁజేయరు గాకక్రూరత || క || కడుభక్తిమొక్కఁజను
 చో | గుడిమీదంబడినయట్లకువలయ పతికి | బడిబడి దానములియ్యఁ | దొడిబడఁ
 గొశికునిచేతదొసగులుదగిలె || నీ || కాపట్యమునుదీర్చుకోపంబుగర్వంబుయ
 తులకేటికిమహీపతులయెడల | నలఘువివేకశూన్యులు భూమిదివిజులువిపరీత
 ముబువీరివృత్తులెల్ల | విశ్వసింపఁగ రాదువీరివెయ్యెననత్యంతమాయావాదుల
 రసిచూడ | సుపకార మొనరించిన పరమాపుష్కలక సకార మొనరింతురదను వేచి ||

తే॥ బోధనుజుఁజేరివామనబ్రహ్మచారి। మునుఁదత్రయమాత్రంబుభూమివే
డిపిదపనాతఁబంధి। చిపెఁపుడించి। పూనిత్రోలుఁడెసాతాళభువనమునకు॥
చ। అరయఁగఁశ్యపాదివసుధామరివగఁముజావదగ్నృచే । ధరణితలంబు
సర్వమునుదంచితలీలఁబొగ్రహించియా । నిఁపమదానకల్పకమునీఁధిశోణ
మునందునైననుస్థిరముగనుండనీకలుతీశీఘ్రముగఁ వెడలంగఁదోయరే॥ ఉ॥
ఇన్నియు నేలకొళికమునీంద్రుఁడుదొల్లివసీష్ఠుని టవి । ప్తాన్నములకథుజించి
తుదిచాతనికెగ్గాననించెబూనినే । డిన్నరచాచుకోత్రమునహీనవితీణఁనిధా
నునిత్యస । తోన్నతుఁజాటలాఘవమునొందఁగఁజేయుచునున్నవాఁడొగ్గె॥
తే॥ అనుచుఁబలుకుచునుఁడఁగనందులోన । నొక్కకొందఱుపాణిపయోరహ
ములుకణఁపుటములఁజేచ్చిదుఁఖుజనింప । విశ్వవాధునికాశికావిభునందలం
చి॥క॥ విత్తముగలదనినరనా । తోత్రమకామినులఁగొనఁగనుభితఁబగునే యొ
త్తిలివారలనుడిఁపుఁదొత్తులఁగా నేలఁజాలుదురెమనబోటుల్॥ క॥ మనమె
క్కడవివ్వనజాలుదురెమనబోటుల్॥ క॥ మనమెక్కడవివ్వనజా । ననయెక్క
డగర్వమునధనంబిడితెగువంగొనలెక్కడవరపుడుగాఁ । బనీఁగొనులెక్క
డందలంపభావ్యంబగునే॥ఉ॥ కోరితలంపసింహమునకుఁ వఱిసింహమెకాక
దండమె । పారఁగజంబుకంబవునెఱుగిపరీతసమస్తధారణీ । భారముపూ
రికీశిరవఁబాయఁ యీతసికెంచుఁబ్రాపుకా । శీరవఱుండుదేవగణసేవ్యుఁ
డుశంభుఁడుగాకమర్త్యుడేవ॥ అనియుగ్గ డించుమనకిచ్చెలువవిలువంగతఁ
వ్యంబుకాదనిపురజవంబులుజమంబిరింబులకుంజనిరంత॥సీ॥ గాధివందనునిచే
బోధితుండైశనైశ్చకుడటమున్నుఁపుష్కరినరిసి । వికృతమహీసురవేషంబుగై
కొనికడటకృత్తికీయాపుణుడగుచు । గణనసేయందరంబుగానిసమగ్రసంప
దగల్గియనిభవింపంగలేక । పచ్చపైకంబైనవెచ్చంబుసేయుటస్వప్నంబునను
గానివానిగాఁగ తే పడ్డికడువెక్కసంబుగావొడ్డిపెక్కు । చోటులఱుణంబు
నిచ్చిఁవ్వరతఁబూనికాలకొళికుండనుపేరఁజాలదీన । భావమెల్లనుదనయందు
బాదుకొనఁగ॥ఉ॥ ఈభువిఁబాముకుఁబలియునీగకుగాటునునీకయెంతయు॥
లోభపరాయణాత్మకులలోన బసిద్ధుఁడితఁడనంగని । స్పృహభవవృత్తిఁబూని
కలుషంబునకోడకమానసంబునం । దాభయమేమియుగ్రతరదానములోఁబ
రిగ్రహించుచుక॥తే॥ మెలఁగువాఁడంగడికివచ్చి మేదినీశు । మాటలాల్పించిమిగు
లనమ్మదముఁబొందిదవ్యుఁడిక నేడునాచేతఁదగులువడియె । గొళికునిచ్చీతినొం
దింపఁగలెగెరాకు॥సీ॥ ఎదురయ్యెనాడఁబోయినతీర్థమద్భుతమావహిల్లంగ
నీయవసరమునఁ । గడటకృత్యంబుకన్పించివెఱపించిబెదరిపోవంగఁజేయు

దున్యపాలు ! గాదేనిమదిలోనఁగరుణారసమపుట్టుచుచితవాక్యంబులనూఱు
 డేఱివక్రించికులకాంతవిక్రయించుతలఁపుసర్వంబునుడుపుడుఁజతుఁలీల॥ తే॥
 సంతలోనేఁడునెల్లియునరిగెనేనికడచుమితిబాఁకుపొరయుఘాకాంతునుడు
 పు॥ ననుచుఁగృతఃశ్చయండుయూతుఁబ॥ నృపశిఖామణిముందఱనిల్చుట
 యును॥ సీ॥ దేవురించుచువాడెదేతెనుమొగమునుబడఁబాటుచుండెడిబడుగుతో
 డలుఁ బొలుపేదిమెదుకకంపుననీచునీగయున్దుబల్లమీసములనుబిల్లికండ్లుఁజొం
 భోతుగడ్డుంబుఁజెడ్డుచూపులుఁజాలఁజివికినకోలయుఁజొప్పిగొడుగుఁబాఁతదో
 వతులు॥ బంచాంగమునుఫాలతలమునఁబైవర్ధనముఁగలిగి॥ తే॥ మష్టియెత్తి
 నధాన్యముల్కుడిచినట్టి॥ ముఱికిబట్టలుమూపుపైదఱుద్రవేల॥ నేవమొనరించుమా
 యావహీసుపర్వుఁ గాలకౌశికఁజూచెఘాపాలకుండు॥ వ॥ చూచియతనియ
 టుతంబెనంగొనియున్నయజ్ఞోపవీతంబులకతంబునవహీదేవునింగానెఱింగిక్ర
 రారవిందంబులుమొగిడ్చివందనంబుఁజేసివమందహాసంబొనర్చి యారాజమం
 దారునకునతఁడిట్లునియె॥ తే॥ నీదువంశంబునడకయునిశ్చయముగఁదెలియునం
 దాఁక నాశీర్వదింపరాదు॥ మాకు నేఱుఁగంగఁజెప్పమానీకులంబు॥ వర్తనంబుని
 జంబుగవలయుఁదెలియ॥ క॥ ఎవ్వండవీవునీవా॥ రెవ్వరునీనామధేయమెయ్యది
 మ్మిగులక॥ నివ్వటిలుచులుకందనమున॥ నివ్వనీతకవిక్రయించెదేయకకాటక॥
 సీ॥ వివరింపబడికాడవువలెనున్నాడవవయవస్ఫురణచేసదటుగల్గి॥ కూలిప
 నుత్సేయహాలికవృత్తికినోపురువీకృత్యముచితమగునె॥ దూరదేశముపోయి
 హోరమార్గంబునబలిమిమైదెచ్చినపరవధూటిఁ॥ గలువంబునకుఁదలంకకభా
 ర్యునిబొంకివిక్రయించుటమాకువిశదమయ్యె॥ తే॥ ఆరెకులుచూచిరేనిమహా
 ప్రమాద॥ మీవిలాసినివిడిచినీవెచటికయిన॥ వేగనఱుకుముకాదేనివిశ్వసించి॥
 పూనినాయుపదేశించుబుద్ధివినుము॥ ఊ॥ బాసిసెగాఁగనీవికచపద్మదళేక్షణదా
 రవోసిస॥ వ్త్తానముమీఱునాకొసఁగుమాభవదీయకృతాపరాధముల్॥ పూనిక
 వేకుగైకొనిప్రభుత్వముగానఁబడఁగనిల్చియె॥ వానికిలోఁగకెతొరవచ్చినఁ
 గొక్కదనిన్నఁగూరిమి॥ క॥ అనియీగతిఁబల్లఱపులు॥ గొనకొనియటవంగవిప్ర
 కులజునితోన॥ మృత్యుజేంద్రుఁడధికధైర్యంబుననిట్లుపలికె॥ శంకరబౌద్ధకతెలివిక
 మ॥ అవివేకంబునవిప్రలాపములనేలాపలెకదీలాగునక॥ రవివంశుండఁద్రిశంకు
 నందనుడనేరాజ్యంబుపాలించుచోభువిలోనెన్నఁడుజోరవాక్యమువినకభూ
 దేవయిన్నాళ్లుకక॥ జెనిసోకెకమదిలోనసహ్యముగనీచేతకమహాదోషము
 ల్॥ చ॥ అతిశయరోషసంయుతమహాహింసయంకరమండలాగ్రఖండితరిపుదంతి
 కుంభతటనిరలమాక్తికరాజిఁబూనియా॥ యతజయలక్ష్మికికబరిణయాంగము

గాదలబ్రాలువోయు పాత్రతగలక్షత్రవంశభుకరంబులుహరికవృత్తికోర్పునే
 చ॥భయమునఁబొందిదైవ్యమునఁబాటుండువచ్చిమటుంగుఁజొచ్చినందయజను
 కొత్తఁగానభయదానమనూనముగాఁగనిచ్చిని శ్చయమతితోడబ్రోచుటదియ
 త్కత్తియధర్మముగాకనాకుని నియమునుబరిత్యజించిమహిర్జరుచాటుననుండ
 బాడియే॥క॥ఆలాగునజరియించిన నేలాధరియింపవిల్లునిమవుల పెల్లు॥వాలు
 కరవాలుననువుల కీలుఘనశ్రీలువిమలకీర్తుల మేలు॥క॥బిట్టుదనుమోవవచ్చిన
 పట్టునదైవ్యంబువదలిపలుమటుమిగులకొరట్టుపడితమకిమదిలోనట్టిట్టనెనేను
 వ్వరాసరివారత్॥సీ॥సర్వసర్వంసహచక్రంబుగాధినందనునకునేర్పడదారబో
 సి॥యాజటిలోకబిడౌజనకటమున్నయజ్ఞకారణమునెయ్యముననియ్య కొనిన
 విత్తమునకువనజాయతేతుణవిక్రయింపంగనుపక్రమించి నాడహరిశ్చంద్రనా
 మధేయాంకుండసిలీలదుర్భాషలేలసికు॥ తే॥మిన్నకుండుముకాకున్నమెలతఁ
 గొనఁగఁజాలితివయేని హేమనిషకములుకోటిజట్టిగానిచ్చిమన్నసస్తాపమెల్ల
 బాపికోసపొమ్మువిప్రయీషద్భ్రమభిని॥ ఉ॥నావుదుబ్రాహ్మణుండుసేరనాథునకి
 ట్లఁగొంతసత్యవాచావిభవంబుగానఁబడెజయ్యననియ్యెడమాకుఁగర్లసౌ
 ఖ్యావహమయ్యెనీవచనమారయనీకునభీష్టసిద్ధియాభూవరయింతదైవ్యమున్న
 బొందఁగనేటికిజక్రవర్తికి॥ చ॥వినుమికనొకకబుద్ధిపృథివీతలనాయకనా
 దువాక్యముల్ మనమునవేయెయిండుగఁదలంపకుపౌరులుగేలినేయనంగనఁ
 గొనరయ్యయంచునధికంబగుదీనతవాడవాడలకొనికొనిపలుకఁచుండుటిది
 కూళతనంబుతలంచిచూచినకొక॥ రేయునుబగలునునయమున బాయకయడి
 యాసఁజూపిబ్రమయించుచుచా నేయెడలనప్పదీర్పక త్రోయుటయేజాణత
 నముతుఁడెరికింపక॥క॥గాసిలియప్పలవారలు తీసినకొఱులునుగలవెధృతఁబ
 రికింపక వేసరిపలుమటునడిగిప్రయాసమునకునోడితారెయరుగుదురెందుకొ
 క॥ నేర్పుననప్పులుగొనితుదిదీర్పకదక్కించుకొనెడితెరువులునేసి కేర్పడజె
 ప్పెదనువినుమ హర్పతికులతిలకమిగులవనువుపెడంగక॥ సీ॥తనభూమివదలకు
 ధవవంతులగువారియొడ్లకునెడతాంకుచెల్లప్రొద్దు జేరిమిధ్యానమసాగిషము
 ల్ సేయుచుబ్రయములునయములఁబెఱుకఁచూపివిశ్వాసమొదవించివృద్ధికిజడి
 యకతలుచుపూఁకులునుబ్రతములుఁబెట్టి యధికవిత్తముఁగొనియరిగినపిదపఁ
 గొన్నాళ్లకుఁదనవర్తములుతెలిసి॥తే॥యంగడికిఁజెచ్చికోపించియానవొడిచి
 యడ్డపెట్టినదలకకయాసమిడనిలిచిమానంబుసిగ్గుచునెఱుఁచువిడిచియలుక
 మిసిమింతుండునుగాకయిండవలయు॥ శా॥ఈరీతికదలతొయిచేసికొనిపారే
 మన్నమానూటకుకొని రోగికింతయునెత్తకున్నఁగనిమందుండికడికమ్మ

నికాశే రేకవిత్తముపోదెఁగాకమరలంజేకూలు నేయింకనే! లారోఁతల్ వలదం
 చుబోదుగున్యపాలాతారెకొన్నాళ్లకుకాక॥క॥ ఇచ్చుపీనసశ్యవాక్యం 'బమ్మయి
 తాకెడి నెవలవదలు మాత్రంబుకా' నెమ్మనమునశంకింపఁగఁబొమ్మి సతినమ్మవల
 దుబొంకిఁజాలుక॥ ఉ ఎ తపెనఁగిఁగృహిణియిప్పటికమ్మదువోదునాకు
 పా! యాంతర మేమియుంబొడవదగ్ధముకూడదుకల్లలాడిక॥ బంతముతూలె
 నంచుమఱిపలకకమిన్నకయున్ననిన్ను । భూకాంతవధింపఁగాజను నెకొశిక
 మానికినింతయేటికిక॥ వ' అనుట యుదరహాసితవదనుఁడై హరిశ్చంద్రుడద్ధరి
 త్రీదేవునింజూచినీవంటిలోభగుణవర్తనులకునేతత్ప్రకారంబులు పస్యసింపంద
 గుఁగాక, మాకుఁబొందువడునే, నీవింక నేమియుంబలుకకతలంగి చనువనినన
 కాకలకొశికుం డమ్మహీపాలుని సూచ్యతాలాపప్రభావంబునకుమనంబునన
 త్యాశ్చర్యంబునోందియసమీకన్యపాలా నీకునీయపాయవిమోచనంబునకును
 పాయంబులుగఱపినంగోపించెదవనిమఱియును॥శా॥ భార్యంబోకడఁబెట్టినీవు
 మఁదాపంబేమియుకలేకగాం! భీర్యంబొందఁగనున్నవాడవటయోపృథ్వీ
 శమాకేటికిక॥ ధైర్యంబెంతయువీటిఁబుచ్చివగవకదరించినీమీఁకతా! త్వర్య
 స్ఫూర్తినిబుద్ధిజెప్పినవిరుద్ధబయ్యెనీకింతయుక॥ తే॥ అనుచునడిగినవిత్తంబునా
 ఁక్షణంబయిందమనిమైఁడిటకంబులెన్నిపంక! జాప్తవంశజునకునిచ్చియమ్మహీ
 ను! రాధముఁడుమానసమ్మనఁగ్రోధమెసఁగ॥క॥ ఆననపంకజసౌరభ! మానెడి
 యులులనఁగఁబొల్పునాచంద్రమతీ! మానవతికురులువేగన! హీనమణింబట్టితిగి
 ఁచెనెంతయుబలిమిక॥ తే॥ కొంతదవ్వట్లుతిగుచుకఘోరభంగిఁబుండరీకంబుధే
 నువుఁబోలెఁబోవ! దూడకైవడిఁజనితల్లిఁగూడముట్టి! యాఁగివాపోవునుతులో
 హీతాన్యుఁజూచి॥మ॥ ధరణీచాధుఁడుదుఃఖితాత్ముడగుచుండెన్యంబుతోగద్గద
 స్వరవాక్యంబులఁగాలకొశికునిదుష్టస్వాంతంబులెఁభూ! సురగోవుఁగొని
 క్రేపుబాపుదురెనానుసూనుంగొనుండిఁజేదస్మరదిందుప్రతిమానసుందరతనూ
 సౌభాగ్యసంపన్నునిక॥ తే॥ జట్టివీనికి హేమనిష్కములుకోటి! తెచ్చియిమ్మనట
 యుధరిత్రీసురుండు! భానుకులమణిఁజూచిభూపాలనీదు! పలుకనికకంబయిం
 కొక్కపాటివినుము॥క॥ ధేనువుఁగొనుచోఁగ్రేపుచు! ధేనువుతొలువిలువలోనిది
 యకాకమహిక॥ ధేనువునకుఁగ్రేపునకును! త్తేనాయకవేలువేలుజట్లుంగలవే॥
 వ॥ అనుటయుఁగాలకొశికునకునమ్మహీపాలుండిట్లనియె॥ తే॥ ఇంకనోవిప్రదు
 ర్భాషలెల్లనుడిగి! నాదువేఁడినవిత్తమంతయునునిచ్చి! సుతసమేతంబుగానీప్ర
 సూనగంధిఁదోడుకొనిపొమ్ముకాదేనీదొల్లఁగుమీవు॥వ॥ అనియివ్వధంబుననమ్మ
 హీనురుండునునమ్మానవేశ్వరుండునుగలహింపనత్తత్రకుండునిరీక్షించి యోవ

నుంధ రాధ్యక్షమీకిరువురకుఁబరస్పరాక్షేపంబులఁగోపంబు లేమిటికమ్మదీయవా
 క్యంబులుప్రియంబులగు నేనిమీకిరువురకుమనంబు లైక్యంబుఁబొందునట్లుగోనే
 నుమధ్యస్థుండ నై యథావిధిఁదగవుఁ గావించెదవినుండనియ మ్మహీపాలకుఁబూ
 చి నీ. ఈచంద్రబింబాస్యసిఘాసు రేంద్రునకీవు మొదలవిక్రయించువేళ. నీవిల్వ
 లోనివాఁడీనందనుఁడుగాఁడు వేయెచుత్రునికినివిలువవలయు. నని తేటతెల్లఁ గాన
 ప్పడవివరించిపలక కతోడఁబడఁబడఁజినతని. కమ్మితివటుగాననాత్మజసహితం
 బుకాలకౌశికునకీకాంతదక్షే॥ తే॥నింకనీ వేమిపలిక నన్యపవరేణ్య. పనికిరాదు
 గతోదకబంధనంబు. వలవదికననియద్ధరావరునితోడ. వడుగుచెప్పినపాడికిఁగ
 డఁకఁబొదలి॥వ॥ కాలకౌశికుండత్యంతకుతూహలా వేశంననక్షత్రకునిఁగదియఁ
 దిగిచియుపగూహనాదిసంభావనంబులనాదరించినంగనుంగొని యారాజపు
 రందరుండుతన డెందంబున॥ తే॥తగవుధర్మంబువిడిచిసత్యంబువదలియితఁడు. పి
 లువనిపేరఁటమేగుడెంచి. పాఁడిజెప్పెదనినుచుదబ్బరలుపలికెఁ గాలకౌశికున
 కునిచ్చకంబుగాఁగ॥ తే॥కరుణవర్ధించిమ్మగశాబకంబుఁగ్రోలు. పులికిఁబిచ్చినయ
 ట్లయీపువ్వఁబోడి. విక్రయింపంగవలసెఁబృథ్వీసురునకుందర మెయేరికిఁగడ
 వంగదైవఘటన॥ మ॥అనిచింతించుచునున్న భూరమణుదీనాకారమీక్షించియి ।
 వ్వనితారత్నముదైర్యమెంతయుఁజస్వాంతంబులోనిల్పినందనుడుం బానునువ
 చ్చి. పాదములమీఁదకైవాలిశోకంబునె. కొకసంబలెకై యనునబాష్పబిందువులు
 దృకోక్తాణంబులంజాఱఁగ॥ శా॥ఓప్రాణేశ్వరయోగభీరజలధీయోదైర్యహే
 మాచలా. యోపాలేనుమరీచిరూపవిభవాయోరాజమాడామణీ. యోప్రత్య
 ధిమధేభపాటనహరీయోనిత్యసత్యవ్రతా. యోప్రాభాతదినేశతేజనినునేయో
 జంబెడంబాయుదు॥ శా॥దీపింపంగనొనర్తువెల్లపుడుసర్ధిక్ మన్ననోమోదము
 ల్. కోపంబితయఁజూడనోడనోడుదువుపెక్కల్ నేరిమల్గల్గిన॥ నాపూ
 ర్వంబగుకర్తృమెట్టిదియొసంతాపంబుపాలంబడ॥ బాపెందైవమునేటితోడన
 నునిపాదాంబుజద్వంద్వము॥క॥కౌశికసంయమిమాయా. పాశంబులచేతఁగ
 ట్టుపడితిమిమదిలో. లేశముదైర్యమువదలకు. మీశాశ్వతకీర్తిసత్యమేయొసఁగొ
 ర్చు॥క॥క్షీతివాధయతోధర్మ. స్తోజయయటన్నపలుకుసకలపురాణస్త్ర
 తులుదెలుపంగవిందుము । సతతమునుకృతంబునిలుపునదమలబుద్ధిక్ ॥ మ॥
 మకరగ్రస్తునిహస్తిరాజుననుకంపాబుద్ధిసంశుద్ధిఁబా । యకరక్షించినలీలనో
 ధరణిపాలాగ్రేసరానిన్నఁగౌ. శికమానీశ్వరపీడితుఁగుణసిద్ధిక్ జేపట్టిరక్షిం
 మన । నికుమారీరమణుండుచక్రధరుఁడెంతేవత్సలత్వంబున॥ శా॥శ్రీకం
 కుండుపినాక పాణిగిరిపుత్రీవల్లభుండాతకర । యైకేలీనిపుణుండుబాలశశిరే

ఖామాభివేదాదీనీ । మాకంతీరవచూతీ శంకరుడు సే...ంచారసంప్రీ
 తితో । సీకాశిపురవిశ్వరాధుడు ససికిచ్చుకొని నోభీష్టమున్ ॥ ౪౫ ॥ వినునా
 నోమ్మఫలంబునకొమగుడనీశ్వ భరామండలం । బనివార్యస్థికిరీరైభవండ
 వైయాచద్రతారాగమిం । పునఃబాలిఁచెడుమాసిసూనుడిపుడిఘాదేవు
 పక్షంబులా । డెనటంచుంబరితాపమండకుమునీ డెందంబునం దేమియున్ ॥ ౪౬ ॥
 నీరజబాంధవుబొదివినధా రాధరశతులయాట్లధరణీధవనిం । డారంగనిన్నబా
 దీవినభూరివిపత్సముదయములుపొబూరిబాయున్ ॥ ౪౭ ॥ మమ్మమఱివుమున
 త్యంబుమఱివకెపుడు । నినుమ్మపావాదిశేయుదునచలమాన । గాధినందనదొ
 నరించుకపటకృష్ణములకుజలవంబునొదకనిలువుమధిప ॥ ౪౮ ॥ అనివెండెయిం
 బ్రాణేశ్వరుచరణారవిందబులకు వందనంబొనరింపనన్నలవేణింగని కాలకౌ
 శికుడత్యంత్రోషోషేషంబున ॥ ౪౯ ॥ కపటములువన్నియపుడునకొగన్నమొఱంగి
 సురుంగజూచెదవేమఱిజమ్మునిన్నంగనికరముమానసంబునంగదియనీక । దా
 నీంగాశేసియేబుదువాసియుడు ॥ ౫౦ ॥ అనియకాకలకౌశికుండు ॥ ౫౧ ॥ తిరిగియిం
 టింటముష్టియైత్తినయనేక । ధాన్యములమూటలన్నియుండనదుమూపుమీద
 నున్నతొలగించిమిగులబశవు । గంగనాలేడుతలమోపుగట్టిపెట్టి ॥ ౫౨ ॥ వేగ
 మింటికిబదపదజాగుమాని । నీటుసేయకనడువుమునెలతయనుచుంగుంభి
 సురుండదలింపగొడుకుకెట్టబట్టుకొనిచాలదురవస్త్రతొట్టుకొనంగ ॥ ౫౩ ॥ బడిబ
 డింగన్నలదొరంగుబాష్పజలబులచేచురోజమున్ । దడియంగగండపాలికలద
 ట్టపుఘనుకకణంబుబునెన్నడుమసియాడగొంకుచుమనంబుననాతజన్మ
 కరతుణున్ ॥ ౫౪ ॥ మృదునిదలంచుచుంజనెడిమీనవిలోచనజేరిచూచుచున్ ॥ ౫౫ ॥ కాశి
 కాపురివీధులందొలంగక సందడిగొనుపురంధ్రీజనంబులు డెందంబులవగలం
 బొందితమలోనెట్లరి ॥ ౫౬ ॥ కలితశరీరపుష్పమునకంటెమృదుత్వముగల్గియున్న
 దీలలనశరీరమిట్టిశశలాంభనబింబుభాస్యనకటా । తలపయిమోపుమోవ
 నిటుతామరచూలియొనర్చెనాత్మను । మృలికములేకయీబరువుమానవతీషణో
 యెట్లుపూనెడిన్ ॥ ౫౭ ॥ సంపూర్ణాపూర్ణిమాశశి । సొంపుదలపింపఁచాలుసుకు
 మారతనూ । సుపదగలయీబిడ్డడు । కంపింపకయెట్లునేర్చుగమనింపంగన్ ॥ ౫౮ ॥
 ఈవిప్రీకముండతికలుపావహవతకనుండుధూర్తుహరహరవీన్ ॥ ౫౯ ॥ రావిలి
 చినిగయుండైకావించుచునున్నవాండుఘనతరబాధన్ ॥ ౬౦ ॥ ఈతనివిప్రుగౌగ
 విధియెట్లుస్వజించెనోలేశమాత్రమున్ । భూతదయాదివేషమునుభూసురతే
 జమ్మశాంతభావమున్ । బూతచరిత్రమున్ సుకృతబుద్ధియులేదుతలంచిచూచి
 నన్ ॥ ౬౧ ॥ వీరవివేకుబోధగుణువత్తుచరూభకురాఫువెంతయున్ ॥ ౬౨ ॥ అనియీలా

గునచౌరవిలాసవతీజనంబులుతన్ననుపలంభింపనకుఁభిసీసురుండు కోపించి
నిజకరావలంబింతయష్టదండంబునఁ బ్రచండంబుగా నప్పండరీకలోచనలేంగ
దిసివ్రేసినంగలకలంబెసంగఁగలంగి చనుచుండెరిఅప్పుడుధూతఁవిప్రాంగనా
ప్రేరితులైబ్రహ్మచారిజనంబులకాఁగలకౌశికుంబాదిసి॥ సీ॥ కరణ్యష్టదండమొ
కఁడుతీసిపోవైచేనంజకొకఁడుసిగగుఁజియడిచె। నొడిసిగడ్డముపట్టియొ
కఁడుయ్యలలూఁగెఁజెదరకదోవఁదిఁచెనొకఁడు। తఃలియొకఁడుజన్నిదం
బులన్నిదంబులన్నియుఁదెంచెవెసనాతపత్రంబువిఱచినొకఁడు। కిసియొకఁడు
దుపుచ్చుకొనియెఁబంచాంగింబువేకిలబడఁద్రోచెనలుకనొకఁడు॥ తే॥ ఓఁగు
క్కలనుసికొల్పెనొకఁడురుండు । పెనగియొకఁడుపట్టెవధఁనమునాఁకె। ను
మిసెదుప్పున మొగముపైనొకఁడురుండు। బెట్టునవ్వచుదవుడలఁగొట్టెనొకఁడు॥
వ॥ ఇట్లుబహువిధంబులంబిటువీఁకులు సేయుబ్రహ్మచారిజనంబులకుఁబ్రీయంబు
నవందనంబొనర్చినాకుఁబ్రీయంబుగా నీభూదేవునింబ్రోవందగునని పలుకు
చంద్రమతింగనుంగొని తదీయగంధీరభాషణంబులకు నకుఁభిసీసురకుమారు
లనురాగసంభరితాంతరంగులై॥ ఉ॥ ఓతరలాక్షిధమఁగుణయొక్తచరిత్రవు
గాననీమనః॥ పీఠిగనీచురాత్మనపేతవివేకుఁగ్రూరభాషణుక॥ బాతకలోక
వతఁనునిబాధయొనర్చకసతకృపారసా । స్వీతులమైభయంబుడిపినేటికిఁగో
చితిమీవువేడగక॥ తే॥ అనుచుబ్రహ్మణబాలకులరుగుటయును। గొంతభయమే
దివిపుఁడయ్యంతిజూచియెట్టకేలకునొయ్యననీరెలుఁగున । బలికెనవివేకపరు
షభాషలుచెలఁగ॥ ఉ॥ కొంచకనన్నబట్టుకొనికూరతనూరకయీనురేగిబా।
ధించుచునున్నయావడుగుఁద్రెమ్మగులంబురియా రెకుల్విను । ర్పించిమహోగ్ర
తంబొదివిశీఘ్రమయందఱ నేవుదూలదం । డి చకయుండనీకుడగునేయిటు
వాండ్రఁదొలంగఁబంపగక॥ వ॥ అఃకిసిసీపలుకుచుమెల్ల మెల్లనఁజనిగృహప్ర
వేశంబుసేయునెడఁబుగోభాగంబున॥ సీ॥ పల్లచింపిఱితలఘాలంబునుడియును
ముడిబొంతులునుజప్పిముకుదొప్ప । చెవులుఁబిల్లికనులుజెకిఁటిపుల్లిపిరిగొగ్గి
పండ్లునుముదికోతిముఖము । కొంగమెడయునిడుగూఁవీఁపునొటగుపోయిపి
రొండియుబొకిఁటొమ్ము । నింకుడుఁజన్నులువంకచేతులుగఱవలమైనగానుగ
వంటినడుము॥ తే॥ దొడ్డికాళ్లునునల్లనిచెడ్డయొడలుఁగలిగియత్యంతనీరకసా
కారమైన। కలహకంటకినవ్విపుకాంతఁజూచి । భయముజనియింపధారణీపా
లుదేవి॥ వ॥ బిడాలంబుంగనుంగొనినకీరకిశోరంబునుంబోలెదల్లడిల్లుచున్నన
ప్పల్లవాధరింగనుంగొని యిదియొక్కడిమిటారింగొనితెచ్చి తివనితుటాతంపు
మాటలాడుచుమగఁడునుండ్లునుమగచాకచింగడంగి॥ చ॥ పూరిఁబూరినిమరకి

యలఁబూని పెనంగుచునున్నధారణీ । నురమిధునంబుఁజూచిధృతిసౌంపుదలి
 ర్పఁబెతివతాగుణా స్ఫురణముగానిపింపఁగవచోనిపుణత్వముమీఁటలెఁనం
 బరమణ్యవంశభూషణులపట్టపు దేవివివేక మేర్పడక॥చ॥ కలరెధరిత్రచాలునుమ
 గండుచునీక్రియ దారుణోద్ధృత । గలహమొనర్చువారేదికల్త వకృత్యముగా
 డెఱచాచినక । గెలసికిమెచ్చుగాదుపరికింపఁగసిగ్గొక లేశమాత్రముం । దలఁపరు
 వాడలోపః జనంబులుసా రెకునవ్వుచుండఁగక॥తే॥ మగఁడుదనుమొత్తదాను
 నేమాటుమొత్త । రాజుఖిగామ సూకరమైజనించు । భతకోపించిమఱియె
 న్నిపలెఁనేనివలదుప్రతిభాషణంబులువనజముఖికి॥చ॥ కలశభవాత్రగౌతము
 లకాంతలుభర్తృపదాబ్జసేవని । మకలతరభక్తిజేయుచుసమ సజనంబులు
 బ్రస్తుతింపగా । వెలసిరిగానభామలకువేడకఁబతిపియ హేతుకృత్యముల్ । స
 లుపుచునుండఁగావలయుసంతతముంగడుఁ బ్రేమతోడుతక॥సీ॥ కుసుమకోమ
 లులకుగుఱ్ఱమామిడిపండుప్రాణనాయకుపాదపద్మసేవ । శాతోదరులకఱచే
 తిమాణిక్యంబుప్రాణనాయకుపాదపద్మసేవ । కీరవాణులకుముంగిటిపెన్ని
 ధానంబుప్రాణనాయకుపాదపద్మసేవ । కుటిలకుంతలులకుఁగొంగుబంగారం
 బుప్రాణనాయకుపాదపద్మసేవ॥తే॥వలవదేనోములునునోమవనర్థహాక్షుల
 కుమనోహరుపదకమలంబులెపుడు । మదముతోడభజించిననదియెఱాల్ । దల
 చిఱచూచిననభిమతార్థంబులాసగ॥తే॥ అనుచుబెక్కువిధంబులమనుజవిభునివ
 నితపలుక సతీధమకవాక్యములకుఁ । గనలిమోముననరుణిమగ్రవ్వువిపు । నెల
 తేభీషణగార్దభనిస్వనమున॥ఉ॥ మించినకాలకౌశికునిమీఁదిమహాగ్రహమెల్ల
 భూమిభృ । చ్చంచలనేత్రమైలిపిచాలఁగనిష్ఠురభాషణంబులక । గొంచకప
 లెఁగఁగ్గొనలగోపహుతాశనకీలలుబ్బన । క్తంచరిపోలెజూషకుదారుణలీల
 భయంబుజూపుచుక॥తే॥ తగవుజెప్పంగనిచ్చుబ్రాథకనయొనర్చి । యెవ్వరి
 చటికిదెచ్చిరోచివ్వలాడి । నీవుచెప్పగయుండిన నేమెఱుగమె । పుడమివతెఱంచు
 ముగనాలినడతలెల్ల॥చ॥ పతిహితచర్యలీకరణిబాయకనీవుపదేశమియ్యగా ।
 సతేతమునింకనీనొడువుచందమునన్వహరించుదాననే । యితరులయెట్లనైపు
 మొకయిందుకసేవుసమస్తకార్యసం । గతులునులెస్సచేసెదనుగ్రకుననే
 టికివేగిరింపగక॥తే॥ నన్నుజెప్పంగనెఱుగవుమున్ననీవు । మృత్యువైననువెఱ
 చునాయెదురసిల్వ । నిరుగుపొరుగులవారికినెల్లిజుకక । యెదురునాయెల్లువే
 యునునేలయింక॥చ॥ ననుగనుగొన్నయెప్పుడఘనంబగుభీతివడంకుచుండు
 గా । పెనిమిటికిభయంబుడిపిబీరమునెక్కినమాటుమొత్తనొ । య్యనసమక
 టికితెచ్చి కలహంబునకురుబురికొల్పితంచుధూ । జనమతపుణ్యశీలయగుచందము

తందలపట్టియీడ్చుచుకొనెను || క || వ్రేసిపదతొడనంబుల | వాసందోలంగించినొంచి
 వదలక మఱియుకొనెను || గాసింబెట్టుచునుడిగవు | దాసింగానేలుచుండెదములేక
 నృవా || వ || అటహరిశ్చంద్రుని రేండుదుపుర | దీక్షిత్తుంబువిక్రయంబుగావించి
 నవిత్తుంబుసమస్తంబును సమర్పించుటయుగైకొనియుమ్మచికుచురుం డశ్యంతస
 మ్మదంబుననాసాంధ్యభౌమునాశీర్వాదించి || తే || కాశికునియజ్ఞసేవెంటగడుబ్రయా
 షమునజరించినవాసరంబులకు నెల్ల | బద్దెసెలవ మ్యేధారుణీపాలయపుష్కానీ
 వునాకిచ్చినధనంబు నేటితుదకు || చ || ఇసకులవర్యకౌశికమునీంద్రులుంబును మే
 గదీర్చిచుమ్మనిచిసమగ్రసూక్ష్మతమహత్త్వముజెందుమునీవునావుడుకొనెను పతి
 సన్నిధియట్లనియెజయ్యననయ్యనజూచిపల్కలు దనతలయూచుచు మిగులదైవ
 ముచేతకుచాత్తదూఱుచుకొనెను || తే || నిన్ననామీదగదగువుకానంగనొనర్చి | యను
 పుచోసికుబత్తెమిమ్మచుచుగాధి తనయొడమయూనాతోడననంగలేదు | పాడి
 యేసికుననునేడుబత్తెచుడుగ || క || సారంబైనవివేకవి | చారంబింతయునులేకసా
 రెకునాపై నూరకమిథ్యావాదములీరితంబులకభావ్యమేమునితనయా || క || నా
 వుడునత్తుత్రకుండో భూవరనీవెంటనన్నుంబుత్తెంచుతఱి || భావించినన్నడగ్గ
 ల | రావించిరహస్యవాక్యరచనచెలంగ || క || దినమునునీచేబత్తెముగొనుమని
 కొశికుడుచెప్పెగోపంబేలా | మనుజేశయేనుమిన్నక | పనివడినీవెంటదిరుగ
 బంటనెప్పుమా || డి || ఆతపశీతవాతములకంజకనేనినంగూడిపర్వత | వ్రాతము
 లెక్కివాహినులవారణదాటిమహాటవీస్థలః | భీః తొలంగిచూచ్చికడుబేలత
 సంబుండస్సితకథ | తీతలనాథరాకువలదేదినబత్తెముమాత్రమియ్యగ || డి ||
 సంతతవేదపాతమునుసంధ్యయువ్రేల్చియునుజ్జగించినే | సంతయుచూడవృ
 త్తిధరణీశ్వరపాపముగట్టుకొంటిని | చేతవనించికొశికునిశిష్యులలోపలనేటి
 చాకని శ్చింతమతేయధావిధిగజేయుదుడప్పకనిత్యకృత్యము || నీ || వినున్పు
 పాలకయూళ్ల వెంటడిదేవరగుళ్ల సంచలజేరికుతలకుడిచి | యడిగితెచ్చిననీరసా
 న్నుముల్ గుజియించిబడలితి సంతయుబదనుజివిసి | యెంచంగనేటికామంచిత
 సంబీవయెఱిగెదవనియుంటినిచ్చలోన | నేనొందినప్రయాసమెఱుంగంగలేవైతి
 వించుకంతయునుసింకేమియనంగ | దాల్చిదిగనాడియలుక మైతరువుకాని | చేత
 లన్నియెఱుబలుమాఱుజేసినీదు | వాసియుడుపకమొగమోటవలనికూర్చి | నూర
 కుండిననపరాధమొదవెనాకు || డి || నావుడుభూమిపాలుడుమనంబునంగోపము
 సంభవింపగా | నావటుధూర్తుజూచివసుధామరయీగతిస్థురోక్తులే | లావ
 చియింపనీకుమొదలకదినబత్తెమునేనొడంబడక | నీవుగురుప్రయోజనమునెన్ని
 నొనర్పగవచ్చితియ్యెయ్య || క || ఎల్లడబరదేవులకును | గుళ్లుబంబలునురచ్చుకొ

ట్టంబులునంగళ్లుచుగాకతలంపంగఁజల్లనినున్నంపుమల్లసాలలుగలవే॥ ఉ॥నీకి
 టువన్నదూఱఁజయనేపలుచోటులనీరసాన్నముల్॥ గాకసుఖప్రకారమునఁగ
 ల్గనెచ్చునెపాయసాన్నముల్॥ చేకొనియిడ్లవెంటనిరసింపఁగబిచ్చములెత్తు
 వారికి॥ యోగ్యుణింపఁగావలదెయోపికగల్గిమనంబులోపలక॥ క॥ అమృతము
 ద్రావిసనో॥ నెదమకంబునఁగినిసిషముద్రావిసరీతిక॥ మమతమునుమేలుగా
 వి॥ చిమఱ్ఱేమిటికిప్పుడెగుచేసెదవనఘా॥ నీ॥ పరుషభాషణములుపలుమాఱుప
 లుకకయెల్లియునేడుసహించుచుత్తు॥ నరసి నేనెయుపాయంబునైననుమితిలో
 నఁజెల్లింతుమీధనంబు॥ నిష్పడిచ్చినవిత్తమప్పులోపలిదియకాఁగఁగైకొనుముని
 ష॥ పటబుద్ధి॥ ననఘనీచిత్తంబుహర్షించునట్లుగాబత్తెంబునెత్తునేపాటియైన॥
 తే॥ దొలుతఁగౌళికసంయమింద్రునియుణంబు॥ మొదలుముట్టఁగఁదీర్చియోముని
 కుమార॥ కీర్తిబోం దెదననుఁగటాక్షీంకువయ్య॥ కరుణయుల్లంబులోపలనిరవు
 కొనఁగ॥ వ॥ అనినమందహాసంబుచేసియమ్మనినఁదనుండువృషసంక్రందనుంజూ
 చి॥ క॥ భూపాలయివుడురొక్కము॥ చేపడినధనంబువిడిచిసీమాంతరముల్॥ నీ
 పజ్జఁదిరుగుచుండఁగ॥ నాపాపమెయింతయేలనలిపెట్టంగక॥ తే॥ క్షీతతలేశ్వర
 నన్నునీచేతహేతి॥ బూనివధియించిమఱికొనిపొమ్మధనము॥ బచ్చమైకంబునిం
 దులోవెచ్చపఱప॥ నెన్నిచెప్పినమాటలింకేటికనిన॥ ఉ॥ ఓపరమేశ్వరాయనిప
 యోరుహబాంధవవలశవర్ధను॥ దాపరుషోక్తికింగడురయంబునవీనులుమూసి
 యాత్మసం॥ తాపమునొందియివ్వడుగుదానతిపాతకుఁడీట్టికట్టిఁడి॥ శేపడెము
 న్నుగాధనముచేరునెక్రమ్మనాకునేమియుక॥ క॥ ఏపగిదిదీర్తునెకనే॥ దాపన
 వరుయుణమునిజముతప్పకయుండక॥ నాపలికిమితిదినముల॥ లోపలనెసమస్త
 జనములుంగొనియాడక॥ వ॥ అనిచింతాక్రాంతుఁడైయున్నయమ్మహీకాంతు
 నింగనుంగొనికపటక్రియానిపుణుండగునక్షత్రకుండెట్లుయె॥ క॥ ఊరకచింతించు
 చునీవీరీతింగదలకున్నవృషమావిత్తం॥ బేరీతివచ్చువేగమ॥ రారమ్మధనమ్మదెమ్మ
 రసికతవెలయక॥ నీ॥ అనిననిట్లనిపలెకనవనీకళత్రుండునక్షత్రకునియాననంబుఁ
 జూచి॥ మునిపుత్రయేనొనర్చినయపరాధముల్॥ పెకుకలుగలవేలపేరొకనంగ॥
 నరవిందలోచననిమ్మినవిత్తంబుతోడెబడసర్వంబుదొరకెనీకు॥ మునియుణంబింక
 దీర్చుకొనదగుస్వాపతేయంబునకొండుపాయంబులేదు॥ తే॥ కానవేగంబనన్ను
 గింకరునిఁగాఁగ॥ వీటిలోనెవ్వరికినైనవిక్రయించినిరవశేషంబుగానప్పునేటితో
 డ॥ నంతయునుదీటునంతద్రవ్యంబుఁగొనుము॥ వ॥ అనుటయునట్లకాకయనిసమ్మ
 తించినక్షత్రకుండవృషుంధరాధ్యక్షునిదక్షిణహస్తంబునిజపుస్తకసూత్రంబున
 బంధించి॥ తే॥ రమ్మనీవనికొంప్రోయినెమనమున॥ శంకయేమియులేకయాసార

భౌముఁ బట్టణములోనవిక్రయింపంగదొడఁగెఁ బౌరజనహారవంబులుప్రబలు
 చుండ॥సీ॥త్తోచక్ర మెల్లనిశ్వామితమునిశిఖామణికినర్పించినమంచిదాత॥నేడుదీ
 వులనువిజృంభించిబహుజనుస్తంభముల్నిల్పినశౌర్యశాలి॥బేతాళుండనుపేరి
 భూతంబుఁడెగటార్చియునులభయంబుమాన్వినమహాత్మునిత్యసశ్యవతస్తుత్యు
 డైకీర్తివిస్ఫూర్తిచేవెలసినపుణ్యమూర్తి॥తే॥నరకకులవార్ధిపూర్ణేందుఁడగుత్రీ
 శంకుకూర్చిపట్టిహరిశ్చంద్రువలమేళు॥విక్రయించెదనడిగినవిత్తమొసంగి॥గ
 రిమఁగొనరండుపౌరలోకంబులార॥వ॥అనియిప్పగిదినప్పట్టణవిపణిమార్గంబు
 లనమ్మసమయంబుననటమున్నజతపస్సామర్థ్యంబునవిశ్వామిత్రుండుమణిక
 ణికానికటంబునందొకపితృవనంబుఁమిఁకంచినమవతికందలంచిన॥ఉ॥దం
 డముకేలఁబూనిజలదప్రతిమానతనుప్రభావశుల్॥మెండుకొనంగఁగింకరులుమి
 కిలిభక్తిభజింపఁగాఁగృతాం॥తుండరుదెంచితత్పరతేధూర్జటిసన్నిభుండైన
 మౌనిమా॥రాండునకెంతయుకృదృఢతరంబగుభక్తినమసగరించిన॥క॥కౌశి
 కమునివైవస్వతు॥శాశీగ్వాదలబౌసర్పియదరమోదా॥వేశంబాదవఁగనిట్లను॥
 వైశారద్యానవద్యవాచాగరిమి॥సీ॥మారాండనందనమన్ననఃప్రీతిగానీవుమ
 హాద్భుతంజావహిల్లా॥మాయాశ్వపచవేషివైయతివేగనీవురిపరేతనికేతమునకు
 నాధి॥పశ్యంబుగైకొనినిత్యసత్యమునకైరాకొడంబడినధనంబులేమి॥నమ్ముదువో
 యెదునాదిశ్యకులవాధికచంద్రుహరిశ్చంద్రసార్వభౌము॥విలిచిహంకారిమెల్ల
 నుబీటఁగలిపికింకరుఁఁగాగనేనిశ్చంకలీల॥ననుదినంబునుహేయంబులైనపను
 లు॥సేయనియమింపుధ్యేయబుచెదరినందు॥వ॥అనిననట్లకాకయనియాత్మణంబు
 సీ॥నడునెత్తిఁగొప్పఁగర్లములఁగీలించినతెల్లనిముడుసుఁజెందిరపుబొట్టు॥మొల
 గాసెఁబోసినముఱికిపాత్రయునందునడుముబిగించిననరపవాటు॥దలనిట్టుని
 ట్టుగావలసియెల్లమిగాఁగఁబెనఁచిమట్టినకావిప్రేలికయును॥బైఁదిప్పికప్పిన
 ప్రాచదోలుపాయయుఁజేనున్ననీలయష్టియునుగలిగి॥కోరిపసరపునంజాట్టిగుది
 యుఁగల్గు॥బుంగయుచుబూనితనమేసపొలనుకంపు॥లలముకొనవీరభావాను
 నాహ్వాయమునఁగపటచండాలవేషసంకలితుండగుచు॥మ॥మదిరాపానవికా
 రచేష్టలఁగదుకొమిత్తిలింక్రాత్తుడై॥యెదురుదన్ననెఱుంకలేకమిగులకహే
 యంబువాటిల్లఁగాఁ॥బదముల్తోట్రుపడంగఁజొకుచుమతిభ్రాంతిబడం
 జాటుచు॥గుదిగొంచుకెడపాటఁబాడుచుదురుక్తుల్ప్రేలుచుకొనోలుచు॥
 తే॥మొగముమైఁజిమ్మచీకటిముడివడంగ॥మాటిమాటికిమీసాలుదీటికొనుచు॥
 జనియెసఁబళిసంబళియనుచుబంకజాప్తకులపుంగవుఁడువచ్చునంగడికిని॥వ॥ఇ
 ట్లుచనియెనునందంబు॥చతుర్థాశ్వాసమునందెవఁడునునందెవఁడునునందెవఁడునునందెవఁడును

[illegible]

లుండనియితఁడునన్నెవగించి । పలికెనాయాత్మకదియంపములికియయ్యె॥ఉ॥
 నీయునిమెల్లదీర్చియవనీపతిఁగింకరుఁగాగనేలుదున్ । గోరుమునీదుచిత్తమున
 కున్మితయెయ్యదియన్నసమ్మదం । బారఁగఁబలెమానినుతుండంత్యజుఁగ
 న్గొనియింతవట్టునీ । పేరుగఁజేసినామదికిబ్రీకయొనర్పుమునీవుదాతవై ॥ తే॥
 జనుఁడుదంతావళమునెక్కిచాలికికి । గగనతలమునకైరత్నమెరిగిపోవవై
 చినంతయుబాడవుద్రవ్యంబుఁదెచ్చి । రాసిగాబోరిమాకిమ్మరాజుఁగొనుము॥
 క॥నావుదునంత్యజుడిట్లును । నీవడిగినవిత్తమెల్లనేనీకిత్తున్ । వేవేగయదుగుతిరుగ
 కయోవదుగజనించెశంకయొక్కటినాకున్॥ క॥ తనదేశంబెడఁబాయకజను
 లెఱుఁగగనాలుబిడ్డసంసారముగల్గినవాఁగఁకయొంటిరి । సనుమానములే
 కనమ్మనగునేవాకున్॥ చ॥ వగలునురేయఁదత్పరతఁబాల్చుకనాకుడిగంబుసే
 యుచున్ । దగవరియైచుదాజ్ఞగుఱివాటకయొండగఁబూటయెద్దినె । వ్యగ
 భారలంగనోపనొకవంకకితండుతోలగిపోయినన్ । మిగులఁబ్రమాదమాఁ
 బిదపమిన్నకయేగతివిశ్వసింపునున్॥ వ॥ అనినదాపసక్కుమారుండమ్మహీపా
 లుంగనుంగొనినీవింమాతంగునకు సంమతంబగునట్లుగానంమబలికి మాధనం
 బుసమస్తంబునుద్వరితంబతెప్పించి యిప్పింపవలయునని బహువిధంబులమనం
 బునొవ్వంబలికి నెవ్వగంబెట్టునవ్వదుగుఁగ్గిరకృత్యంబులకుంగలంగి హరిశ్చం
 ద్రుఁడెవ్విధంబుననైసబూని యీతనివిత్తంబొక్క చిన్నంబునుంకడమకాక
 యుండసమర్పించినేటితోడనకొశికునిమాయాపయోరాశియు త్తరింతుననిశ్చ
 యించివీరబాహుజూచియిట్లనియె॥ క॥ నామీదనివిశ్వాసం బేమిటికనుమా
 నముదుగుమేసూన్యతవా । చామహీనిల్వఁగోరిధ । రామరునకుదక్కినాఁడన
 మ్ముడుపోవన్॥ క॥ జననీజనకులుసత్యం । బునుసుజ్ఞానంబువినయమున ధైర్యం
 బున్ । దనయొఁడుమిత్రుండును నాకనుజుడుసుకృతంబుశాంతియాలుదలంపన్॥
 ఉ॥వాసరవల్లభాన్వయఁడవజితదోషుఁడన్వభౌమఁడన్ । భాసురసూ
 నృతప్రతిభఁబాయఁగజాలకచేరినీకునే । దాసుఁడనయ్యెదన్ వినుముతప్పనిమా
 టయనాకుఁబూటయీ । భాసురబాలకాగ్రణికిఁబొందుగనింముధనంమస
 ర్వమున్॥ చ॥ హృదయములోపలన్ గపటమించుకయేనియుల్పకెంతయున్ ।
 సదమలభక్తియుక్తినిశంబునుబాయకనీదుసేవసే । యుదువతిసేయకుండి
 నమహోగ్రతనాదుశిరంబుద్రొంగిన్ । పదములమీదనిల్పెదనుబాలసుధాకరమా
 లిసాక్షిగన్॥ వ॥ అనియంమహీపతియతులప్రతిజ్ఞావచనంబులుపలుకుటయు
 విశ్వసింపివీరబాహుండు నిజానుచరవ్యూహంబుచేత నగణితంబుధనంబుఁదె

గుహాం యించి ప్రియమేలర్పించి వినతుఁడగుచునగుండ ననగుఁ గాకయచచ
 నైకొనిముసంద్రసుతుఁడుకుతుకమొదవ॥ వ॥ సంకల్పసిద్ధియగుఁ గాకయని పి
 యుపూర్వకంబుగానాశ్విదించిచయె అనిగొంతేయాగ్రజుం డటమీఁదవృ
 త్తాంతంబెఱిగింపుచునుటయు॥ శా॥ సాధుస్తుశ్చరిత్రబంధుజనతాస్వర్చు
 జగాభీర్వవాస్తాధుర్యావరితామృతాంబుసిద్ధినైర్మల్యోర్తిసంఘాతవికృంభ
 వ్రాతసుధాయితోజ్జ్వలయశస్సాభాగ్యయోగ్యక్రియా॥ బోధానందమయ్యా
 తరంగపురజిత్పూజాకళాకుంభజాక॥ వ్రతయతిజనసంరత్నాచతురమసీమోవి
 శేషసాగరతనయా॥ సతతావాసీకృతదృక్ కృతవేత్రమమిత్రజైత్రశౌర్యాటో
 పా॥ వనమయూరవృత్తము॥ ఉల్లసితకీర్తిమహిమోన్నతదివౌక॥ స్తల్లజమహావి
 భవధర్మగుణభాషావల్లభసుధావధురవాక్పతురయీదూ॥ రెల్లనన్మపాలస
 చివేంద్రరుచిచూడాగ్రద్యః* ఇది శ్రీమదాపస్తంబసూత్ర పవిత్రకౌండిన్య
 మునిచక్రవర్తిగోత్ర సకలసుకవిజచానీకమిత్ర దేవనామాత్రకుమారవినయ
 వివేకవిద్యాలంకారశంకరకవి నామధేయప్రణీతంబైన హరిశ్చంద్రోపాఖ్యా
 నంబుచుమహాప్రబంధంబునందుజతుగ్రాశ్వాసము. *

శ్రీ ర స్తు.

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము-పంచమాశ్వాసము.

శ్రీరూపధృతివీణా॥ స్తారితవారియమానాభశంబరవిద్వజ్జేకుని॥ శావల్లి
 యి॥ డూరెల్లామాత్యబుధపయోజాదిత్యా॥ వ॥ ఆకణింపునాప్పొండవాగ్ర
 జునకుమారకండేముందీట్లనియెనట్లాశీర్వదించినక్షత్రకుండమ్మహీకళితనిం
 జూచి॥ తే॥ ఇనకులాధీశచిపునాశ్వికొనిన॥ విత్తమంతయునేడుప్రవేశమయ్యె
 శంకరుండవిశ్వచాధుండుసాక్షిగాగ॥ నిలుపుకొంటివిసత్యంబునిత్యమగు॥ క॥
 అనిహస్తాహస్తబా॥ పునచేసెమహీశువీరబాహునకుండనూ॥ జనితాతిహే
 యకారణఘనదుగళంధాత్తమక్షికావ్యూహునకు॥ సీ॥ ఆసమయంబునందా
 కాశపథమునవసియించినర్వగీర్వాణవరులు॥ కరుణాకటాక్షవీక్షణములజూ
 చుచునత్యంతవాత్సల్యమంకురింప॥ జండాలగృహముననుండునన్నాల్లకునాకే
 లిడప్పులులేకయుండ॥ శీఘ్రంబచండాలసేవానివృత్తిగావరములిచ్చిరిమహీవల్లి
 భునకు॥ తే॥ నంతసిజమందిరమునకరుగదలెచి॥ వీరబాహుండుకడునహారకార

లీలః సదముకన్నులనిండా రబోదివికొనగ | తుత్రకులపుంగవునియెడ శంక లేక ||
 క || తన చేతి మాంస భారం | బునుమది పూణ కలశమును జతనమున | గోనిరమ్మని
 యదలించుచు | గనుగొని ధరణిక శత్రుకురిమునికిచ్చెన్ || వ || ఇచ్చి వంబుచ్చుకొని
 పొరపొచ్చెంబు లేచి మచ్చికందరణికులపు గవుడ తరంగంబున నొక్కింత హే
 యతంబొందక లజ్జింపక వాని జ్జనత దీయ పూర్వకింకరుల గూడి చనిచని ముంద
 టా సీ బహువిధపశుక శేబర సమాశీర్ణంబుదు గంధలహరికొనగ శంబుప
 లలభక్షణకుతూహల సార మేయంబు కాక గృధ్రానీక కలకలంబు మక్షీ కాచ్ఛా
 నిత మాంస తోరణ రాజిచక్వరా స్తరణాద్రచమక పటలి | ప్రబలవిట్టరీ ఘుఘు
 రధ్వాన పూణంబు సవిధక్షమాభాగ సంభృతాస్తి || తే వారుణీ పానకృశ్యదు
 ర్వారిజనిత | మదభరాల సచండాలముండ లేత | రేత రాసథ కలహ సంజాత రవ
 ము | గనియె మాతంగ వాటమును జవిభుండు | చ || కనుగొని చోచ్చి ధైర్యగుణగౌ
 రవములై దరంగనీక నె | మ్మనమున నేవగింపక క్రమంబున నంత్యజునింటి కేగి వా
 డనుదిన మున్న దోద్ధతన హంకృత జెప్పెడు నట్టికష్టపుంబును లొడగూడ జేయు
 చును బాధి కావసత్తముండుండె భృత్యుండై || వ || వీర బాహుండును బ్రోదినంబును
 గృతాపరాధంబులెప్పుచు నొక యుపాయంబుం గాంచి సూన్యతజ్ఞానంబున ద
 లివీని సతిజ్ఞాభంగంబు గాంచి గాధివందనున కుమనస్సంతోషంబొందునని శ్చ
 యించి యొక నాటిని శాసనంబున నధాగణీ పశ్యయూగ పీతంబున జరణం
 బులు చేర్చిన నతండంత కిరణంబున భక్తివిష్వటిల్లంబున లొత్తుచున్న ముదంబు
 నంగనుగొని || తే ఓరిసిమీడ విశ్వాస మొద వెనాకు | నేనొనర్చు ప్రయోజనంబీవు
 సేయు | నేడు మొదలు గనాయ జ్ఞవాడవగుచు | వినుడు చెప్పెద నీకుండ్రవికము
 దెలియు || క || ఈవీటి పరేతక్షితి | నావశమై యుండుగొన్ని రాళ్లుగంబీతి నీవచటి
 యాధిపత్యము | రేవంకై కొనుము సంఘటిత కాశ్యుండవై | గీ || వినుము నీ నావధే
 యంబువీర దాను | వదలకే చాల్చు నీ ముద్ర గుదియంబూను | మనుచుండ వజేతికిచ్చి
 న నాదరమున | బుచ్చుకొని వేడక రంజిల్లవచ్చి యెదుర || వ || అత్యంత భయము | కం
 బగు పరేతని కేతనంబు నిలోకంచికించి న్నాత్రంబును జిత్రంబున భీతిల్లక ప్రవేశించి
 యమ్మహీవల్లభుం డహీన ధైర్యంబున నిజకృపాణ ప్రభావిభాస మాయండై నా
 నాభూత వ్రాతంబులంగూతలిడంబట్టికొట్టి యిట్లునియె | సీ అనుదినంబును మీర
 అత్యంత సంభ్రమంబున నేగివీర బాహుని గృహమున | బగలెల్ల వడిగవులనులు
 సేయుచు రాత్రుగడక నీభవభూమి గాచికొనుచు | నస్తదీయంబైన యాజ్ఞను
 ల్లంఘించినడచితి రేగదండన మొనర్తు | నిస్సాల్స వలెను గారితటనుండి యుమీకు
 చినుల విడిమెలగ రాదు || తే హీనకులుండనియనక మదీశ్వరునకు | నాయు రారో

గృహపుత్రపౌత్రాభివృద్ధిమించుచుట్లుగ వాశీర్వదించిరందు | మోచమునబ్రహ్మరా
క్షసముఖ్యులార || వ | అరియి త్రైగుః భూతసః చయంబులనియమించి సమీపవ
తకయు సమున్నతయూతకయునగునొక్క బేతాళునింబిలిచిసివింకవదీయకింక
రుండివై యచ్చోటనొక్కమంచెపెట్టించుమనుటయు నట్లకాక యనికృతనమ
సాగరుండైయతండరిగియశిర్వశిలంబునసముత్తుంగమృణ్మయవేదికాబంధురం
బునుఘనశిలాస్తభసంభృతంబులుగామధుచేగల్పించివిచ్చేయు. డనివిన్నచ్చింప
నప్పంచజవాగ్రగణ్యుండమ్మ చెప్పె బిచివిపక్షహరణదత్తుంబగు నిజభుజాకౌ
త్సేయకంబుసహాయంబుగామహాకౌర్యంబునఁ గోవలియందుఁడెఁఁతెనకకడ || సీ ||
అతడైశ్వర్యమతియగువాచంద్రమతియైనసర్వసహాయధాతయైయుంట | హంస
నారియనెడునభిధానిమువహించి దాసియైతొంటివిలాసమెడలి | చెడినవగను
దాసీనకృత్యంబులినత్యంతదీనతయావహిల్లి | తనలోనఁబలుమాటుదైవంబుదూ
ఱుచుఁగొనును దానునునిడుమబడలి || తే పొడమువాఁకలిడప్పలకడచిపడక |
కలహకంటకిమనసురామెలఁగుచుండ నరిగె వ్యాదశమాసంబులంతనొక్క | నా
డువిప్పుండు రాజనందనుఁఁజూచి || సీ || ఓకోరిలోహితయారితిరేయనుబగలును
బానిసఁబాసిరాక | యేపనిచేయకయిట్లుండెదవుఁన్నఁగనుఁగొన్నఁగోపంబు
గదురకున్నె | యనిచిన్నకూఁకటి | బెఁచినజడపట్టిగుంజియీడిచి బెంపఁగొట్టి
తిట్టి | నేఁడుమొదలు గాఁగనీవింకనిత్యంబునీయీడువడుగుల నెమ్మిఁగూడి || తే || య
రుకఁడుదయించుతటిరణ్యమువకరిగి | కుశసమిత్పగాఁ ఫలములగొంచురమ్మ |
కడుఁబయత్నముతో ననినుడువుటయును | దైన్యమునఁబొందియేడ్చుచుండల్లిఁ
గదిసి | చ | కనుఁగవబాష్పబిందువులుగ్రమ్మఁబడంబులమీఁద వాలుచుండనుఁగిను
కన్నహీనుఁడదల్చిననిమిరభాషలెల్లఁజెప్పినవినియాత్తలోనఁగడుభీతివహిం
చుచు వాతకనాదయై | తనయునిజంకఁబెట్టుకొని తామరసాననచి | తనొందు
చు || చ || అకటకటావిహీనదయవర్చకునిన్నునుజూచికాలకౌ | శికునకురొషభం
గింబనిచెప్పఁగనేరతిజిహ్వాయాఁడెఁగానికునిపుడీవుపోయినమనంబుచదైన్యము
లల్పనేర్తునే | వికచపయోజతుల్యముఖవిభ్రమభానుసమప్రభాఁధీ | క || జంపాల
తనయులె | తయి | వినయంబున శేరికొల్వవిహరించెడునీ | కనయమునొకవిప్పా
ధము | కినుకకులోపడఁగవలసెఁగింకరవృత్తి || సీ || అన పాయభాగ్యరేఖాన్విత
యైనట్టి రాజముఖీశిరోరత్నమునకుఁ | బుట్టకప్రపాతరంభోజబాంధవ తేజపట్టి
నా కేడికిఁబుట్టితయ్య | నిమిషార్ధమైననునినుఁబాసిమదిలోనఁ దాలిమినిలుపం
గఁజూలనేను వనిమున కేగతిఁబువుదుఁగౌశికుమాయనిం కేమియుఁజేయఁగల
దొ || తే || యరయనిదియెంశపయైననయ్యెఁగాని | యోసరిలవచ్చునేమనకొడ

యః కైవలభాష్టాబ్దాదుకోరిచెప్పినపనులకెల్లఁ బూనివేగఁబయలుగకమాన
 రాదు వ॥ అనియత్యంతచింతాభరంబునఁ జెందియప్పరఁద్రీరిత్నంబతిప్రయ
 త్నంబున సకలదేవతాప్రాభవనంబుం జేసివియచ్చరినిశాటపన్నగభూతదృష్ట
 మృగపక్షి వ్రాతంబులవలనంగుమారునకఁ బ్రాణభయంబొదవకుండునట్లుగా
 నాశీర్వదించియభిచుంతించిదక్షిణకరంబుననొకకరత్నంబందనంబొనర్చియను
 వుటయుఁ గాననంబునకునమ్మానవతీసూనుండగుగ నుద్యోగించునమయంబున॥
 సీ చలముకోపముమానసంబులోదళముగా గాధినందనుండహంకారలీలఁదన
 మంత్రసామధ్యమునఁదత్తకాఖ్యపన్నగరాజుచాకషణంబుచేసిదత్తతమైనీ
 వుతక్షకమాకొకకహితకార్యమొనరింపుమతీశయముగఁ సార్వభౌమఁడుహ
 రిశ్చంద్రుండగుంధతీపతీపూనికాయీ డేర్పమతఁదలంచి॥ తే॥ విడితసత్యంబునిర్వ
 సించెదటంచుఁ బ్రతినపట్టుకయున్నాఁడుదృఢదలిర్పనతనీనన్యతంబులాడిం
 పననువుఁడకఁ వెపువెదకుచుచున్నాఁడవినుమునేను॥ చ॥ బహువిధమాయలెల్ల
 డలఁబెన్నునుసూచవిపత్పరంపరాసహితంఁజేసిదైర్వ్యగుణసాహసముల్తాలఁ
 గంగఁజేసియామిహారకులేంద్రువాక్యములుమిథ్యలునేయఁగఁబూనినాఁడనో
 మహివరచాక్షనిప్పుడుసహాయముగావలయుఁబ్రయంబునక॥ క॥ భవదీయవి
 షాగ్నులచేనవనీధ్రములైనఁబగులునారసిచూడకఁ భువిలోపలఁదక్కినమా
 నవులకునీలువంగవశమెనాగకులేంద్రా॥ ఉ॥ కావుననామనఃప్రియముగానతివే
 గమనీవుపోయితఁ దూర్భవరపుత్రునిస్వపినభూమికఁబోయినలోహితాస్యనిక॥
 జీవముపోవునట్లుగనశేషవిషానలభూతకృతస్ఫటా॥ రావమహేంద్రతంగఁజీ
 చిరమృనిపఁచినఁదక్షకాహియొకసీ॥ పనిపూనియప్పడచనియల్లపితృవనసీ
 మాసమిపంబుచెఱువుపోతఁవటమహీగుహామనవల్క్వికరంధ్రంబుశీఘ్రంబతా
 బ్రవేశించియుండఁవదనుకూలముగాఁగఁదనశిష్యవితతులబోధించిపలికెనగ్గా
 ధిగుతుఁడు॥ వటుశిఖామణులారవారకమీరేగిన్పకుమారుఁగూడివిపినభూ
 మిఁ తే గలఁదఁజరియించివానినేకరణినైనఁబూనిప్రేరేచితోడొకనిపోయి
 తక్షకాహివల్లభుక్రూరివిషాగ్నిశిఖిల॥ పాలుగాఁద్రోచిరఁడవిపనుచుటయు
 ము॥ వ॥ అశ్యంతరయంబునఁజనిలోహితాస్యనింగనుఁగొని॥ ఉ॥ ఓన్మపపుత్రమ
 గ్గునియోగముఁజనియేముత్యముఁ గాననభూమిలన్వలయుకాయలుపం
 డుచుదృఢిధ్దుమిల్ మానుగఁగోసితెత్తుముక్తమంబుననీవునుమమ్ముఁగూడిర॥
 మ్మాఁఖింబుమాపెదమునుకుకవతోడుతవానియిక్కువత్॥ వ॥ అనియొడఁబటి
 చిత్తమహివరకుమారునిందోడొకనిచనిగాననమార్గంబులుదఱిసితత్త్వదేశం
 బులుగొఁజేయునునోహరవిహరంబులుపలిపివివిగమదురపలంబులుగగఁబుని

ధృంబులు తృణంబులునుంగోసి మోపుకట్టి శరంబునంబెట్టి చనుమనుటయు॥ చ పొ
డవగుడప్పి చేమిగులంబొల్పటి కుత్తుకయెందుచుండఁబె । ల్లుమగకఘమకచిం
దుతతులొక్కట మోముననంకురింపఁగా । పెడఁకుచుఁజిన్నిచుంచుఁజెలువం
జెడలంగఁబదాంబుజాతము । ల్లుడఁబడదేహమంతయుఁగళంకమునొందుచు
ధూళిఁబ్రుంగఁగన్ ॥ సీ॥ నడచిబిట్టలపన్నగమున్నయావట్టి మొదలనొయ్యనతల
మోపుఁజేచ్చి । డప్పికినచటితటాకతోయంబులుగ్రోలిరాకొమరుండుకొంతదడ
పుతదవటచ్చాయనిద్రాముద్రితాక్షుండై పళించినహచరబ్రహ్మచారు । లెఱిఁ
గింపమేలకసయిందాకమఱచితననుచునాకులుగోయుననువు వెదకి॥ తే॥ యొ
క్కపాదంబుపుట్టపైఁబడిచియుండు । పాదమవసీరుహంబుపైనుండిత్రొక్కి ।
క్రిందికొమ్మకుమెల్లనకేలుచాచి । యందికొనకోయఁబూనునయ్యవసరమున॥
మ॥ ప్రళయారంభకృతాంతభీకరకరాబ్జస్థూలపాంశబుతో । దులదూఁగంగ
లయాకృతబాదివివాతూలాశనస్వామినా । లకలుపెల్లార్చుచుబట్టలోపెడలి
యుగ్రస్ఫూర్తికమైగోపమ । గలమైపర్వఁగరాసుతుంగటికెఘ్రాతొగరంబు
తోరంబుగన్ ॥ ఉ॥ భూతలనాథనందనఁడుభూరివిషానలకీలలుబృసం । జాత
శరీరవేదనకుఁజాలకధారుణిమీదవ్రాలిలా । లాతతినోరఁగ్రమ్మమిగులన్నర
ణాతతమూర్చునొందెహ । మాతయటంచుఁదన్నణమవట్టియురూపఱిమైన
యంబునన్ ॥ చ॥ నిజవిషవహ్నిచేతనవసిధ్రములైననుసీటుసేయుచా । భుజగవి
భుదుభూరమణుపుత్రునిజంపఁగనోపఁడయ్యెబం । కజనయనాశిరోమణియు
గ్గులవదూరయునైధరితిపై । సుజనతఁగన్నతజ్జననిశుద్ధపవిత్రచరిత్రమెట్టి
దో॥ వ॥ ఇవ్విధంబునమూర్చిల్లినమహీవల్లభుతనయునింగనుంగొనియకుక
మారులుమహాద్భుతంబునంబొంది॥ ఉ॥ ఈవసుధేశనందనుఁడహీంద్రమహావి
షవహ్నికీలంక । జీవములందొఱంగకవిచిత్రగతీన్గరళంబుమింగిమా । ర్చవ
శుడైనహేమగిరిచాపుసిరూపుననున్నవాఁడుమై । చేవయుమోముకాంతియు
నుజెన్నఱియుండదొకించుకేనియున్ ॥ తే॥ గాఢవాఱదుచరణపంకజయుగం
బుహస్తశలఘులకెంజాయలడఁగిపోవు । కాదువేటొక్కరూపంబుకన్నదో
యి॥ యొడలిలోఁబ్రాణములుదాఁగియుండబోలు॥ తే॥ కొడుకువలకేలనెంత
యుఁగళలనియతి । యమరసిరక్షగల్పెడుసమయమునను । జెలివినేమనియాశీ
ర్వదించినదియొత్తిలోకై కవినుతకాంతామతల్లి॥ వ॥ అనియతిత్వరితంబునం
బురంబునకుంజనిమిథ్యాతకరవంబున నవ్వాతకమార్తాండకులచక్రవర్తిదే
వికిందలియనెఱింగించుటయు నవ్వెటుంగుఱబోడికాదఁబిసిగజాకనినాదంబు
విననురాలియు నిషాదకోదండమారీణాదంబువినినసావంగియు దాశరథి

శాపాతురరవంబువినిన పికాంగనయుబిడాలరవంబువినిన బాలశుకీయుగం
 రీరవంబుకంతశబ్దంబువినిన కరిణీయునుంబోలె నుల్లంబునఁదల్లడిల్లిహాకుమా
 రెయనిఖండిత కదళీతరుకాండంబుచందంబున మహీతలంబునకువ్రాలిమూర్ఖ
 ల్లికొండొక సేపుచేష్టావిహీనయైయుండి యెట్టకేలకుండెలిసిబెట్టువగంబొం
 దివాష్పజలధారాపూరంబులఁ బాలిండ్లుతొప్పదోఁగనేడ్చుచుఁ దనలోనెట్లనొ
 యె॥ తే॥ అక్కటా॥ హితాస్యబాలాక॥ తేజ ఘోరశోకంబుచేనన్పుంఁగుం
 దఁజేసి॥ తేమిసేయుదునాకుదిక్కెవ్వరింక॥ నెట్లునినుఁబాపెవిధిక్యపయింతలే
 క॥ క॥ పతిఁబాసియునీకతమున॥ మతిలోదుఃఖంబులెల్ల మానిచరింతున్॥ ధృత్తి
 యాత్మనిలిపియింకనే॥ గతిఁగడతున్ శోకవాధి॥ కడముట్టుంగన్ ॥ క॥ భీకరపూ
 తాకరంబున॥ నాకాకోదరముగవియునప్పుడుమదిలో॥ నేకరణిఁదల్లడించితో॥
 రాకానీహారకేరణరమ్యశరీరా॥ వ॥ అనిశోకించునంమహీకాంతుకా తపయిం
 గినిసివిప్రవనితయిట్లనియె॥ తే॥ తొలుతఁబుత్రుం నెచటికోతొలఁగఁజెట్టి॥ యడ
 విలోఁబాముమూర్ఖొన్నదంచుమొఱుగి । కల్లయేడువులేడ్చుచుఁగపటవృ
 త్తి॥ వెదకిసందునసురుగఁజూచెదవునీవు॥ క॥ నాముందఱనెటకరిగెద॥ వీమాయ
 లుమాకుఁదెలియున్నియునినునే॥ నేమఱుదు నెనీకంటెను । నేమించినజాణసు
 మ్మునెలఁతలలోనన్॥ తే॥ కొడుకుఁబలుచూఱుదలచుచుచుడుగకిట్లు॥ మిగుల
 శోకంబుఁబొందుచుమిన్నకున్నసీవుగావించుపనులెల్ల నెవ్వరికఁ । జేయువాడ
 లురారంఘశీఘ్రముగను॥ వ॥ అనియిత్తెఱుగునంబరుషంబులగుదురాలాపం
 బులుపలుకు నక్కాలకౌశికునియాలింగనుంగొని యాలీలావతియాఱునిదుఃఖి
 బులోలోనడంచుచు॥ నీ॥ అంశుయావేశనన్ననుకంఠఁజూడంగఁదగుజీతమున
 నొండుతలఁపుమాని॥ నాకుమారుఁడుకాననంబులోవిషమెక్కియేరీతినున్నాఁ
 డొయెఱుఁగరాదు । తెప్పించియాషధంబిప్పించిపుత్రదానము సేయవలయు
 బుగ్యంబుమీకు । ననివేడికొంచుదైన్యంబుననిడుగులపైవ్రాలిలేవకపలువరిం
 పఁ॥ తే॥ గొంతకనికరమాత్మనంకురమునొదఁ । గలహకంఠకియిల్లఁజేరికలు
 వకంటి॥ తలపదంబుననొకింఁతతొలఁగఁద్రోచి॥ పలికెఁగణకరోరసంభా
 భాషణముల॥ ఉ॥ బాలురయేడ్చుమాన్చుటకుఁబండుబుదెంపనిపంచినన్నహా॥
 భీలభుజంగసంఘములు పెల్లుగనుండెడుపుట్టలెక్కగా నేలభవతనూజునకు
 నేమొనరించినయట్టిదేమియా॥ పాశముదప్పఁగ్రొవ్విినయభాగ్యులకూరికయే
 డ్వవచ్చునే॥ తే॥ ఒడలెఱుంగకతినిమనరుటికివాఁడు॥ కాపరముపట్టియున్నాఁడు
 గాకపుట్ట॥ లెక్కఁబోవంగ నేటికినింతలోన॥ నట్లకాదగువానికినడలనేలు॥ తే॥
 కానసంబులఁబుటలలోనఁదిరుగు । పన్నగంబులకేలవాగ్నందనము॥ సేయఁద

గురుక్షాపిమేముచేసినట్టి తప్పులొగొన్నమామంచుదయదలిర్పఁచ॥ పశువ
 టునే॥ పలుకొండబలకమిన్నకయేగుదెంచిరి॥ యలవడఁజేయునట్టి॥ ౪
 నల్పయునుంగొఱగాకయుండని॥ శృలమతితోడఁజేసిమఱిసత్తుగనీసుతుచా
 తకయంతయుం॥ దెలియుచుపోయినచావుదుసతీతిలకంబతిశోకచిత్రయై॥^౩
 పిటియేమియునుచూఱుచుటలుపలకంగలేకధీరతనట్లకాకయనుచు॥ బామ
 టుకిసందెజాచుపోయినదాకవరపుమపనుటసర్వంబుదీర్చి॥ యలసియుం
 నువకయరుదెంచిభక్తిమైనొక్కవరణంబులాత్తుచుండ॥ బెట్టుకంబలుమా
 ణ్ణినిట్లుగొనిచ్చుచుభీకరంబుగగుటపెట్టుకొనుచు॥ తే॥ జెమటచేనవయవము
 లుచేంమగిలగఁదఱుచుదుస్వప్నములమతితడబడంగఁగలవగించుచునొడలె
 టుగకసెలవుల॥ జొల్లుకాఱంగబ్రాహ్మణినుప్తిగొందె॥ ౪॥ అప్పుడప్పల్లవా
 ధరచరణంబులుచోప్పుచుగాకయుండఁగదలిసదనంబువెలువడినిజహృదయా
 భ్యంతరంబునంబాదలుశోకధ్వాంతంబునకుదోడుబాహ్యాతిమిరంబసహ్యాం
 బైపొదివికొనబ్రహ్మచారులుదెప్పినచోప్పునంబతిభక్తియేతనకుసహాయంబు
 గామహాధైర్యంబునంజనివటభస్మపుజంబునకైచరణంబులువల్చికంబునకైశి
 రంబునుంగావసుందరంబడికించినున్నీలితనయనుండైవిచారదూరక్షాననుండై
 యూగళమున్ననిద్రించువిధంబుననున్న గారాబుకుమారులొహితాస్యఁగ
 న్నెంగొని॥ తే॥ తరుణియోర్వంగంజాలకతప్తంబధరణిపైబడిమూర్ఛిల్లిదైర్వి
 చూచి॥ కొంతవడికింతదెలిసినిజాంతరంగ॥ భరితశోకాగ్నికీలలుప్రజ్వలిల్లి॥
 ద్భూహనుకుమారహావరగుణాకరహాచిరపుణ్యశీలహా॥ వాసరవల్లభప్రకటవంశ
 మనోహరశుక్తిమాక్తికాహాసరనీకుహరిసదృశాంగవిభాసితలోహితాస్య
 నిక॥ బాసిచరింపనోపననుబాచుకంబాడియెనీకునకటా॥ నీ॥ మొలకనవ్వల
 నునుముద్దులనీమోముగూమికరెట్టింకంగన్గొంకయున్ననమృతంబుచిలుకునిచి
 మలవాక్యంబులువీనులుచల్లగావినకయున్నసంపూర్ణపూణిమాశశిరబోలునీ
 మేనుచెలువారఁగెఁగిటఁజేర్చకున్నవిగుపమానములైననీచిన్నిచెకులుప్రేమ
 తోఁగదిసిచుంబింపకున్న॥ తే॥ నిమిషమాత్రంబుప్రాణముల్నిలుపఁజాల॥ నేనుజ
 నుదెంతునెటఁబోయి తేతనూజ॥ చేరిచాతోడనొకమాటచెప్పవయ్య॥ పలుమఱు
 నునిన్నుబిలువంగబలుకవేల॥ క॥ రాహుగ్రహముఖకబళితనీహారమరీచికరణి
 నివదనముక్రూ॥ రాహేంద్రనిషానలకీలాహతిచేఁజెలుపుదటిగెననుగుగుమా
 రా॥ ఉ॥ బాలికలూచుచుంగదిసిపాడఁగవేడలలోనరత్నశో॥ భాలలితంపుటు
 య్యెలకపైసుఖముండెడునీపునేడుతా॥ నేలునరణ్యమధ్యముననిర్భరలీలలనిద్ర
 ఘోయెదాభీలస్సగాతరావములుపెలుగనెలెడనుపతిలకగ్గ॥ ౪॥ అనితమాగ

వునింబా యంజాలక మోహపరవశత్వంననకు నంశేచ్ఛి పేర్చుకోకోద్రేకంబు
 నంగటినిన కాకోదరంబుందలంచి॥ ఆ వక్రగతినయెపుడువతికంచురంభమున్
 వెదకుచుండుమిగులవిషముగురియు॥ నోరపడగఁ బెట్టునోయన్నయేమందు॥ జి
 ణ్ణుబుస్సుమనెడిచెడుగుంబురుగు॥ క॥ ఏమందునిన్నలోహితయేమందు॥ మాను
 నందుఁక నెవ్వరితో॥ నేమందునిన్నుగఁజిచిన॥ పామందేకూడియుండెచాపపు
 విధియు॥ వ॥ అనియకుఁభీనసంబుచుపల॥ భించియారంభోరువుహృదయూర్చ
 భోరుహంబుందనకుందానయూరడించుకొనిధైర్యవివేకంబుల నలవరించియు
 కవీనికింబుగ్ధలోకప్రాప్తియగునట్లు గానుచితసంస్కారంబులొనర్చి కలహ
 కంటకిమేలొనక మున్నరయంబునంజనిసముచితకృత్యంబు లొనర్పందగున
 చోటచాలస్యంబుగతఁ వ్యంబు గాదనిపట్టిందనమూపునంబొట్టుకొని కొంత
 దవ్వచుపరేతనికేతనంబుంప్రవేశించి॥ గుండుభూతప్రేతవిశాచ శాకినీధాకినీ
 బేతాళకలకలస్వరంబులనతిభయంకరంబొదవనారుద్రభూమిందనపాశ్చత్య
 ధైర్యంబులుసహాయంబులు గాఁబుత్రునిడించిదందవ్యామానంబులైనశుష్కకా
 వ్యంబులుకొన్నిగూర్చిపుత్రునందునిడియంగలంబుతగుల్పంబూని పూనలేకశో
 కావేశంబుననిట్లనియె॥ సీ॥ మాతామహుండునుమాతామహీయుఁజేయుగా
 రాముగైకొనఁగానవైతి॥ వానందముననెత్తియమికలిముద్దాడుమేనమావల్ల
 మేలుగానవైతి॥ గరిమనకుఁనఁజేర్చిశిరముమూర్చొనుతండ్రికొఁగిటమెలఁగ
 గఁగానవైతి॥ వృత్సంగమునమించివాత్సల్యమునఁబాదిగైసేయుమోహంబుగా
 నవైతి॥ తే॥ పరిజనంబులుసఖులునుబ్రతుదమెసఁగఁ బూరియొరరించుప్రియము
 లుగానవైతి॥ చుట్టములకెల్ల వెలివడిరట్లుపడిన॥ నాకుజనియించియిట్లయితివేకు
 మార॥ తే॥ ఇవ్వసుంధరలోపలనెన్నదగిన॥ భాగ్యసౌభాగ్యవతులైనేపడఁతు
 లుండ॥ సకలదుర్లక్షణములకుసదనమైన॥ నాకునేటికిఁబుట్టితయోకుమార॥ వ॥
 నియిఁతెఱంగున॥ డి॥ పంచమనాదయుక్తివికభామిఁగూయుతెఱంగుదోఁపనా
 చంచలనేత్రహస్తజలజంబులుమోమునఁజేర్చియేడ్చినే॥ త్రాంచలబాష్పబిందు
 నివహంబులదోగునురోజకుంభము॥ ల్పంచునదోఁగుపద్మముశిలంబులతోఁడత
 జెల్పినేయఁగ॥ వ॥ అయ్యార్థరవంబువినిహాశ్చంద్రుండుమహాశ్చర్యంబునం
 బొందియూయర్థరాత్రంబిచ్చటనేకతంబుతోకించువనితానిస్వవంబువినఁబడియె
 నిస్సందేహంబుగాఁగనుంగొనవలయుననిముద్రగుదియభుజంబునంబూని కర
 ఖిడ్గంబుకటిబద్ధాంబరంబునఁగీలించికులకుధరశిఖరంబుననుండి మహీమండలం
 బులకులఁఘించుపంచాననంబునుంబోలెనారాజపంచాననంబామంచెపైనుండి
 వసుధధరకవతరించిమెల్లనచనుదెంచి॥ సీ॥ నిబిడశోకారుణనేత్రకోణంబులబలు

మాటుదొరికిండు బాష్పములను | జెకుక మై శరీర చిగురు కెం గేలును వట్టిపోయి
నయట్టవా తెలు యును | వేడి మై బలు మాటు వెడలున్ ట్టు బులుగొదకొని వెకెకా
డుకుత్తుక యును | గడుజికుక చీటు గావిడిన క్రొమ్మడియును నవనిరజోళ ప్తమైన
మేనుగి తే దొలగిపోయిన చనుక ప్పములిన పటము మిగులవాడిన మోము దమ్మి
యును గలిగి | దీనదశ నున్న చంద్రమతీపురంధ్రీ | కట్టెమరనియైన త్యక్తకరుణవౌద
త్రిచ || నిలిచిన భీతియు న్నడకుని వ్యెఱ పాటును భూరిలజ్జయుం | గళవళమన్జ్వలం
మనధికంబగు శోక ముంబొందికుందుచుం | దొలగిన పవ్యైదన్వలుదతోరపుంజన్ను
తుక ప్పచున్నయా | నలినదళాక్షింజూచినర నాయక వంశలలాముండిట్లనుక || సీ ||
ఈనట్టనడు రేయియీ దుద్రభూమిలో సీ పెనుచీకటి నేవిధమున | నొక్కింత శం
కింపకున్న సాహసురాల వేటికి వెఱపునీకి తైఱుం గున | నేకారణమున నీకిట్టి దుదక శ
వచ్చె నెఱిగింపవలయు హాకివ్విధంబు | స్థితకయెవ్వఁడునీ రామమెయ్యెదియె
చ్చోటవసీయి | తు వెవుడునీవు || తే || బాలుండేటికి మృతంబొందె చాలు గంటి | యని
నవద నాంబుజమువంచి యశ్రుధార లాలుక గద్గదకంతియై పలికె ధరణి | కాం
తుమానసమునకనుకంపవొడమ || ఉ || ఓనరలోక వంద్య వినుము జ్వలభూరికృ
పావిధేయ నే | నీనగరంబులో నొక మహీసురపుంగవు మందిరంబునక | బానిసనై
వ్రుంతున సుభతక ఋణంబున కైధ నాధి | యోమానిత సత్యవా జ్ఞేయతి మానక
శోకడవెట్టె దాలిమి || తే || నాదు రామంబు వినుమంస నారిమతుక | మారుండి
తెలిదుభూమి బృందారకుండు | గోరిపుత్రేరం గా సమితుక శఫలాధక | మడవికే
త్రొంచి ఫణిదష్టుడగుచునీలై క || మీరెవ్వరనఘసతకృప | నారని నాదుఃఖ మెల్లనడ
పంకమదిటో | గోరిప్రియంబు జలంకంక | జేరంజు దెంచినట్టి సిద్ధాగ్రణివో ||
తే || కాక బహుభూత సేవహములక దిసికొలువ | భీతింబుట్టించు నేతత్ప రేతభూ
మి || బీతిపహరించుచుండేడిభూత పతివో | యానతియ్యంగ వలయుదయానిధా
న || చ || శ్వరితమమతుక మారునక వార్యకృపన్విషవైద్యమిచ్చియో | చిరతరేపుణ్య
క్రమ్మఱసజ్జీవుని శ్రేణిమదీయమా నేసాం | బురుహము సమృద్ధస్ఫురణంబొందకంజే
యుమహానుభావత | త్వరమతిబుత దానసుక్మతంబున మస్తమునీకుగల్గె || క || వ ||
అనుటయున మ్మందగమనప్రియవచోవి శేషంబులవలనఁదనకులాంగన యగుట
కకంబుగా మనంబునందెలియక సందేహంబున నారాజపురందరుండు వెండి
యుంజంద్రమతింజూచి || తే || పంకజానన నేభూత పతియం గాను | దురితహంక
డైన యట్టిసిద్ధుండకగాను | దగినవిషవైద్యమంత్రతంత్రముల నెఱుంగ | బాలుప్రా
ణంబు ముగిడింపఁజాల నేను || సీ || వనజాక్షి యిప్పు రేతని కేతనత్రోణితనగు త్తగాజే
సికొనివసించు | చందాలకుల పాలకుండు నా యేలికవీర బాహుండను పేరివాడు

సదయుఁడై యీముద్రగుదియ నాచేతకించ్చి యీతఁడునన్నఁచటనుండఁ బనిచి
 ననుండుదుభక్తిమీఱగఁదదానాయ త్రచిత్తుండనగుచు నెపుడు॥ తే॥ వినుమునా
 నామధేయంబువీరదాసు॥ నేనెఱుంగకయుండఁ గనికునివ॥ నట్లుండు రేయివచ్చి
 యీపట్టెడెచ్చి యిచటనునుపంగఁబాడియేయిగుఁబోడి॥ సీ॥ అఁడుదానవు
 గాననుకంపజనియింపఁబోవులను నేమిపలుకనోడి॥ యూరకయుంటిఁడ
 కొఱుని నెవ్వని నైనశిరముఖండిరితుఁగొన్నెమకమున॥ సౌదపేర్పఁదగునంత
 చోటికినొకమాడతెచ్చి నాకిత్తుగమచ్చకంటి॥ యీచొప్పుదప్పకయి యుగంప
 లయునుదొరకకయుండినదొలఁగఁపొమ్ము॥ తే॥ మాటలింకెలయిచ్చటమనలే
 నియంత్యజాగ్రణిమత్స్వనియైనవీర॥ బాహుపదములయానయోభామయ
 నిన॥ మిగులశోకంబునిగుడనమ్మగువపలికె॥ చ॥ పరహితమాగవతనశుభంక
 రనన్నొకకొంతనీదయా॥ సరిణిగనుంగొనన్వలయుసరిపదగల్గినదానివాతెని॥
 ఘృగతిమాడవేడెదవుచూడఁగనేనిరుపేదరాలనె॥ వ్వరుమఱిదిక్కులేరుతగ
 వాననుశోకపయోధిముంపఁగన్॥ క॥ శ్రీలుకదైవాఱజలధి॥ వేలావలయితఁధరిత్రి
 విమలయశుండై॥ యేలున్యపసూతియడుగెడు॥ నేలకుఁబాత్రుఁడుగొడెసికిటు
 తగునే॥ వ॥ అనిమఱియుచ॥ మ॥ అకటాచేరెడు నేలకుందగఁడెసప్తాభోధిఁజ్ఞప్తి
 భవత్సకలదీప్తిపకలాపధూపమఱిటాచత్పద్మరాగోజ్జ్వల॥ ప్రకటానగోళిసె
 గళత్రురణశుంభత్పదుఁడైనట్టిరా॥ జుమమారుండనియే డ్యెఁగన్నఁగవ
 శ్రులొల్వలైపాఱఁగన్॥ చ॥ కుదురుమెఱుగునిబృరపుగుబ్బలపైనయనాంబు
 పూరముల్॥ చెదరఁగనేలయే డ్యెదవుచెల్వదురంతవిషాదవేదనా॥ పదభితమా
 సంబుననువేమఱునాయువుశాశ్వతంబెసం॥ పదలస్థిరంబులేపఁగిపాక్షముద
 టందరంబెయేరికన్॥ వ॥ అనినఁజుద్రవతియిట్లుచెయె॥ ఆసుజనవినుతగోరుచుట్లు
 మైర్జొకటి॥ పోటునకినట్లుపోతలంప॥ మొదలశోకజలధిమునఁగంగనందుమై
 నీవుపక్కినట్టివిష్ణురోక్తి॥ మత్తకోకిలఁటమహాత్మకమ్ముదూఱఁగయుక్తమేప
 రింపమీ॥ రేమిసేయుదురయ్యమాటికిహెచ్చికొశికమానిమా॥ యామయంబయి
 వెంటవెంటనహర్నిశంబులుబాయకు॥ ద్వావశక్తినినాదుకమకముదాయుక్తేవ
 డినుండఁగాన్॥ వ॥ అనుటయునవ్యాక్యిబులాకణిఁచిహర్చింద్రన్యఃపుంగ
 వుండంతరంగంబునంగలంగియిక్కురంగనయనమదీయభార్యయగుననియంత
 లోనందనమనంబుమగుడందిగిచికొనినిశ్చయంబుగా నెఱుంగకితైఱంగునందలఁ
 పేలపుట్టెనొకోయనిపశ్చాత్తాపంబునంబొన్దియమ్మందగమనంగనుంగొనిమఱ
 యుచు॥ చ॥ హరపదపూజకుందొలఁగియంత్యజాగొల్చికులాభిమానముల్ సర

మువచ్చిననుష్టబుద్ధికిం గరుణదలంప నెక్కడేదిగంధగ జేంద్రసమానగామినీ॥ఉ॥
 అలకుల వేణివీడుచునుద్ధిపరీతమహీన లేకుండై। యలరున్య పాల శేఖరునియా
 త్తజుడంటివిమున్నవీవుత। శుక్లసతివింశదైన్యమునకుంబనిలేదొక మాడమా
 త్రముంగలుగ దెసికునిట్లు పలుకందగు నేవిపరీత వాక్యముల్॥ క॥మాడకుమిక్కిలి
 యుదుగముచేడియమ త్స్వమిమున్నుజేసినమేల్॥ జాడగనడపంగదగుమొగ
 మాడంగారాదుమాకుమొగి నెవ్వరికి॥ తే॥నీకుమఱియొందు పాయంబులేక
 యున్న! నెలతమాకిచ్చు మాడకు నెలవు గాంగ॥ నెమ్మిగైకొనియెదనిచ్చునీదుకం
 తాసూ॥ తముననున్నమిను కైనశోకముడిగి॥ చ॥సరసీజనేత్రజీవితముసత్యముగా
 దుశరీరధారికి॥ మరణమునిశ్చయంబుపలుమాటుగమారునిబొచియెచ్చిన!
 న్నగలు నెవీప్రపాణములునుంగళసూతసువణమిచ్చినీ॥ వరసుతునిందహించు
 మగువాఁడునమూఁభిలిశోకమగ్నమై॥ వ॥తెప్పిరిలియప్పలుకులకులికిపడియ
 మ్మత్తకాశినిచిత్రంబునమత్పావిత్యవిశేషంబునంజేసి మదీయగళంబుననున్న
 మంగళసూత్రంబుమినుకపగవునుమలకెన్నందునులోచనగోచరంబుగాదుగా
 వుననిచ్చుహానుభావుండుహంసకులావతంసంబగుహరిశ్చంద్రుడే॥ రేంద్రుండుసం
 దేహంబునంబొందవలదనియా రాజపురందరుండున్నదురివస్థకుం దనయంత
 తంగరునుంగలంగిలుకురంగనయనతన్నుదా నెటుంగక షహీతలంబునకు
 వాలియొకిరంచుకద్యైంబున నెట్లకేలకుందెలివినొంచి॥ తే॥హరిశ్చంద్రునిపు
 త్రులోహితాన్యుగ జేరిచూడుముమున్నోయూగుపీఠినిద్ర॥ జెందినకైవడినేఁ
 గుదీఘ॥నిద్రవోవుచునున్ననిజేంద్రతేజు॥ వ॥అనిపలికి పాణేశ్వరుచరణకమ
 లంబులకునుచురించికరంబుశోకంబుననిట్లనియె॥ సీ॥పృథుశిలాసంభసంభృ
 తమైనయీమంచెనవరత్పసింహాసనంబెనీకు॥ సరశిరికితవబంధురక పాలంబు
 లునుంగళాచారకుంభములెనీకు॥ శూలోగమానవస్తూలకేశంబులురమణీయ
 మగుచామరములెనీకు॥ భూతబేతాళజంబుకనిచాదబులుకవిగాయకప్రసంగ
 ములెనీకు॥ తే॥మరుచత్రమహస్త్వశానోపకంఠ॥ శాకినీలోకభయదస్త్రశానభూ
 మి॥నకలరాజ్యరమానివాసంబెనీకు॥ సత్యగుణసంపదభిరామసార్వభౌమ॥సీ॥
 గునిగూడియున్నయీకొఱవిదయ్యంబులుపంజులవారలెచాధిపేంద్ర॥ దారు
 ణఫేగవద్వనికంచుకవ్రాతసాంద్రహుంకారమేసార్వభౌమ॥ప్రీతిజేరిభజించుబే
 తాళనివహంబుమంత్రసందోహమేమనుజనాధ॥ సందడిసేయుపిశాచులునుడ్డి
 గంపుటశివలెభానుకులావతంస॥ తే॥రుద్రభూమియయోధ్యయేభద్రమూర్తి॥
 మంచెసింహాసనమెజగన్మాన్యవీర్యతోడర్చిదైవంబునేమనిదూఱుదాన॥ గట్క
 టాయోహరిశ్చంద్రకాంతిచంద॥శా॥అభాగోన్నతియాసమగవిభవంబాహు

మీరఁబ్రోదనగరుఁడుక పటమృదులగంభీరవాచాసమేతుఁడగుచుఁకఁ ఎటకే
 నాదవిపెనుచీఁ కటిసొంటిమెయిన్ల తొంగికల తెఱఁగెల్లఁ దటుకునఁజెప్పుము
 నావృడుఁ గుటిలాలక వానిఁజూచిగురుతరభీతిఁ తే॥వంతఁగొందుచుఁదనదువృ
 త్తాంత మెల్ల నెఱుఁగఁజెప్పటయునువృషాకృపదలిర్ప నాసహూదరివీవుకాం
 త్రాలలామఁ యేడ్వఁ గా నేమిటికినీకునివ్యధమున॥ నీ అనిపలికెనచేతిమనుజేం
 ద్రసుతుపొన్ములన్నియుముకిగట్టియందియిచ్చె । నాసమయమునభయంకరా
 క్షులుముమకింకరులమించునట్టివార । లవ్వీటితలవరులత్యుగకరవాలహస్తు
 లై పడపదండనుచునిగిడి । చేదివియలుపూనిచెచ్చెర నేతేరవారికం టెనుమున్ను
 చోరకుండు॥ తే దొంగఁబట్టితిరండనిసంగతిగనుదలవరులలోనఁగలసియై త్తలి
 రుఁబోడఁ బట్టికొనిభూరితరముప్లిఘట్టనముల । పాలవఱుచుచునత్యంతభయద
 భంగి॥క॥కొనిచనివేగమభీషణుఁ డచితలవరిమోలఁబెట్టయద్భుతమడరం । గ
 నుగొన్నఁడఁ తొడవులుదర్శనముగనిడదొంగచనియెసాహసలీలక॥ ఉ॥అంత
 టభీషణుండుహృదయంబునగోషకృశాన లీలల । త్యంతసమగ్రమైపెరుగునత్యు
 లఁగె పుజింపమేదినీ । క్కాంతునిరాణివాసమునకల్తషపావనశీలఁజూచియో ।
 యింతిన్పాత్యజున్మిశువునెట్లువధించితిసాహసంబునక॥ తే॥ కాతయిటువం
 టబిడ్డలఁగన్నకడుపు । గాదునీకునొకింతయుఁగరుణలేక । యిట్టిపాతకమునకొ
 డిగట్టితేల । చిత్రమయ్యెనుమాకునీచేతఁడలఁప॥ వ । అనిపలుకుచునమ్మహీకాం
 తునిసమ్ముఖంబునం బెట్టిననతండు॥చ॥కలుషవిహీనఁజంద్రమణిఁగన్గొనిపల్కెన
 కకటా । నెలఁతమహాదురాత్మకుఁడునిదకాయుఁడెవ్వఁడునిన్నుఁబంపెనిట్లుకు
 నుభావజన్మమనియాభరణంబులవాఁచనీమదిం । గలిగిననినిత్తునిందుకయిగా
 ఁలిపుతువర్షిపనేటికిక॥ ఉ పున్నమచందమామసరిపోలెడుచక్కనిపట్టిఁబట్టి
 నం । పన్నమహోగ్రసాహసముపర్వఁగఁజంపఁగఁజేతులాడెనే । యెన్నఁడుని
 ట్టిపాతకములెచ్చట నేముద్రిత్రిమున్నుగ । న్గొన్నలేదునీకతనఁగ్రొత్తలుపుట్టె
 నుహోగ్రకమకముల్॥ క॥పురులకం టెనుసాహస । మిరుమూఁడుగుణంబులర
 య నెఱుఁగుబింబా । ధరలకుననియెడువాక్యము । తరణీవివరింప నేడుతథ్యఁబ
 య్యెక॥చ॥ అనిధరణీశ్వరుండుహృదయంబునశోకముపొంగభీషణుం । గనుఁగొ
 నిదీఁజూచిననఘంబొదవుంగడు వేగబాలఘాతనిదలఁదెవ్వ నేయుఘ్నితెంపు
 నఁజెప్పుమువీరబాహుతో । గనికరమింతయున్నిలుపఁ గావలదియ్యెడవేయ నే
 టికిక॥ తే॥ ఇంకఁ బ్రత్యుత్తరంబునీవెద్దియైనఁ । బూనిచెప్పితివేనిసాయాననీకునిది
 యమృతముఁటికినీ నెలవేగుమనిన । నట్లకాకనిభీషణుండనుమతించె॥ తే॥ అప్పుడు
 పునఁబడిదేనియనువలెన । వేదమునందునుచునందువేదకెన । నెలఁతమహాదు

యంగనిచ్చెవరము తగదుచింతింపనింక డెందమునననుచు॥చ॥ తెలివిఘట్టిల నెం
 తయుఁగదీసి తతోడలవంచియేమియుంబలుకక మైవడంకఁగనుబల్కఁబుమిన్నక
 నేలవాయుచుకొనిలిచిక్యతాపరాధకరణిన్ధరణీపతిమోలనుండెహృ॥ జలజ
 మునంద్రిలోకనుతుసత్యవసుంబియునిందలంచుచుకొ॥వ॥ అంతటబ్రహ్మతనము
 యంబగుటయు॥శా॥ సత్యశ్రీనిధి నేడుకమ్మఱహరిశ్చంద్రమానాయకుండు
 త్యంతస్థిరరాజ్యపీఠమునుదంబుదంగసిరీశనా చిత్తబాహుప్రకాశనన్న
 తినక్షీప్రభాస్ఫురితనా॥ దిత్తుండయ్యుదయాది నెకెకధరణీదేవోత్తము
 ల్లాక్ష్మకృక్షకృక్ష॥ వ॥ అంతటవాభీషణుడశ్శతరోషంబునఁగాంతాశిరోమణి
 యగుచంద్రమతిందోడ్కొనిపోవంగదిసి రాజవీధిం బారకాంతాజనంబులుగ
 నురగొని॥ తే॥ కటకటాచిన్నినెత్తురుగందురాచ॥ పట్టిచక్కనిపాశనిబట్టిచంప॥
 నేనిమ్మత్యుస్వరూపమైయెచటనుండివచ్చెనీపదులులీండియిచ్చటెక్కిని॥క॥ పౌ
 దిగిల్లలోనబిడ్డలముదముననిడియాదమఱచిముందటిరీతిం॥ గొదకొనినిద్రింపఁగ
 రాదిదిమిగులబ్రహ్మాదమయ్యెఁకనివ్వీటకొ॥ క॥ ధరమీదచాడుదొంగలు॥ ప
 రికింపఁగలేరుతొల్లిపన్నిదమునకుం॥ గరమాశ్చర్యముగానీ॥ పురిలోనేంగలిగిరిట్టి
 బూమెలుగలవే॥చ॥ కలుషముబాలఘాతకముగాదనియాత్మనొకించుకేనియుం
 దలకకయిట్టిసాహసము దారుణవీలనొనర్చెనింకనీ॥ యిలఁటువంటివారలకు
 నెల్లభయంబుగదీనిదకయక॥ వలయువధిపదోషములవంబునజెందదుభూ
 మిభతకకుకొ॥వ॥ అనిపలికినవెండియుఁగొందఱుదనలోబిట్లనిగి॥ క॥ ఎంతయుప
 రాధమొదలిననింతింజంపంగఁబాడిమేపకింపం॥ గొంతదయసేయఁదగుభూ
 కాంతునకువివేకబుద్ధికలిమిదలిర్పకొ॥ క॥ సొమ్మెకచోయడఁగనజన్మయొక
 చోటనుండునరులకు నెపుడు॥ నైమ్మదింబరికించివివేకమ్మనఁదెలియంగవలయు
 గల్గయ్యనిజముకొ॥మ॥ జలజాతాక్షికేశక్యమేమనమునంజర్చింపనిర్భీతిగో॥ బ్రహ్మ
 లంఘించికవాటములైఱచిచండస్ఫూర్తిమైనుండుక్షుకకలవాకట్టివుపావరో
 ధగృహభాగంబుల్పవేళించినిశ్చలతర్వాహసలీలరాకొనురువాశ్చర్యంబుగా
 జంపఁగకొ॥ సీ॥ కపటమాగమునఁదస్కరుడెవ్వఁడోదోషకారియొక్కఁడు
 తెంపుగానుపింప॥ శిశువుఁజంపితదీయచిత్రభూషణరాజిగొనిపోవఁదలవరు
 ల్లాడఁదఱుమఁ॥ బొదివినభయమునముదితపైనుచ్చంబుగాఁగనాతోడవులు
 కట్టివైచి॥ చొప్పుదప్పకవాడుసురిగిననపరాధమెల్లనుదానవహించియాత్మ
 తే॥ సీ॥ గుప్తరాజసభలభాషింపనోడి॥ తేనిదొంగతనంబుదాఁబూనియాత్మ
 తానొక్కొంతయునుశంకనూననీక॥ పోవుచున్నదికాఁబోటులువృద్ధిబోడి॥
 తేనిదొంగతనంబుదాఁబూనియాత్మ

నిపోయి మహానాయకుండానతచ్చినవిధంబు తెలియఁజెప్పియప్పడఁతనొప్పు
నంబుచేసిభీషణుడుతలవరులుం దానును నిజగృహంబునకరిగెనటవీర బాహుం
డును నిజాధీశ్వరునాజ్ఞోల్లంఘనంబుచేయఁదలంకి రయంబుననిత్యంత క్రూర
వృత్తులను భయంకరకరవాలహస్తులునగు నిజకింకరులంగనుంగొనిమీరింకద
లగుగూడి మందగమనమందగమనంబునంబరేత నికేతనంబునకుంగొనిచని
యచ్చటం గదలకున్నవీర బాసునిచేతికిమ్మచ్చకంటినిచ్చిచంపింపుటనుటయువా
రునుఁబ్రానిచంద్రమతిందోడ్కొనిపోయివీర బాసునిముందఁబెట్టి॥ క॥ ఓ
హరిహర! నతియునుదమ! పతియగునవ్వీర బాహుపంపునుగడున! ద్భృతముగఁ
జెప్పినదివినిధృతిదూలికలంగియులికెదీనాననుడై॥క॥ మిగులవెఱంగుఁదిహాహా!
జగముననెవ్వారింక శక్తులువిధిచేతగడవఁదైవమునిలుపఁగఁ । దగునుల్లము
బోనవగవోదగదొరుక్తయు॥ చ॥ అరసిరణాంగణంబునదృఢాంకురసంగత
వక్త్రులన్భయా । కరమతులన్నిరాయుధులగర్వముసర్వమునుజ్జగించుచు॥
శరణమువెడువైరులనుసారికృపామతిఁబోచునేనుని! షరారుణగృవాణధా
రంగులకాంతవధింపఁగ నెట్లుపూనుదు॥ క॥ ఈహరిణనయనఁగెడపిన! స్త్రీ
హత్యయుఁగెడపకున్నదేజ్జేర్చెరస్వామి! ద్రోహంబునుబాటిల్లేదు! నూహించిన
శాపానెద్దియుచితముచేయ॥ చ॥ అనిబాప్సపూరితనేత్రుండై మొగంబువంచి
యున్నయన్నరేంద్రునకుంజంద్రమతియిట్లనియె॥క॥ ఓవసుధాధిపశేఖర! యీ
వేటగనిధమమాగఁ మెందునుగలదే! భావింపఁదైవమెడలక! కావింపఁగ
గయుస్వామికార్యంబెపుడు॥ క॥ ఊహించిచూడస్వామి! ద్రోహమమితభా
రమునుచ్చేల్చిగరుత్త! ద్వాహనునితోడసిస్సం! దేహంబునఁబలికెధరణిదేవి
ప్రియశా॥ చ॥ అదియునుగాకరాకొమరునర్చకుజంపెమహాదురాత్మురా! విది
ప్రసరిందఁబోందితనిరేశ్వరకావునసింకనన్వధిం । పడగుఁదలంచిచూడఁజూ
నూత్రమునొండుతలంపుమానుడి! హృదయములోపలంగరుఁయేటికినిల్పెద
రిట్టినిట్లున్నమానవులుదేవతలనువిస్తయములొదవ! నెచటనెచటనుబొ
గడనుహీతలేశ! శంకఁబొందకమిగులశిశ్వలతఃలిచి! తెంపుమిఱంగఁదెంపుమా
నీయశిరము! చ॥ అనియమందధైర్యంబునంజంద్రమతిప్రాణేశ్వరుపదంబులకె
ఱంగిముదంబునఁగృతప్రదక్షిణయై కరకమలంబులుమొగిడ్చి దరహాసవికాసం
బులువదనంబునంబ్రకాశింపనిరింతరరక్తపంకసంసిక్తంబైచూపట్టువధ్యశిలో
పరిభాగంబునం బద్మాసనంబునంగూచుఁడిమార్తాండమండలంబు పైఁజూ
సినిలిపి! తోసితిలలోకైకవంద్యయోనీరజాప్ర! నాకుఁగృపతోడజన్మజన్మము
యందు! సతలసంశీలుఁడగుహరిశ్చంద్రునపతి! బాణనాయకుఁగానొనర్చు

గవలయు॥ వ॥ అనియత్కంత తాత్పర్యంబున నాదిత్యుంబ్రాధికంచ ప్రాణవల్ల
భునుల్లంబునం శేచికయుండుటయు నవ్వాలుగంటింగనుంగొని మహావాత
దుతదీయరయిర్యవివేకంబులకుమనంబున విస్తయంబునఁబొంది సకలజగదా
శ్చర్యంబుగానిశ్చలత్వంబునంగదిసి సింధువేలావలయిత వసుంధరాభారభర
ణసామర్థ్యంబున నొప్పువామేతర భుజాదండంబునఁబ్రచండ రిపుశిరఃఖండ
నోగ్రఁబగుమండలాగ్రంబుమర్చి చంద్రమతీకంతభాగంబునం గదియించియు
న్నసమయంబున॥ తే॥ భానుబింబసముజ్జ్వలప్రభలుపర్వఁగదిసిగ్రకుంజనే
డఁజొచ్చి గాధిపట్టి చేతిఖడ్గంబుపట్టి ధాత్రీతలేశుఁ బలికెరోమాతిరేక
షణముల॥ ఉ॥ చాలఁబురేన రేశ్వరప్రచండతరఁబగునట్టిసాహసం బేలయున
చేదీవునినునీక్షణ సేయఁగఁబాతకంబుచం । డాలునకై నఁగొంతకరణారస
మబ్బుమనంబులోననీ । బాలికజూచినంగినిసి పాయకచవుతలింపువట్టునే॥ క॥
దానవుండవుగాకరయఁగ । మానవుండ వెనీవునిన్నమగువలఁజంపం । గానియ
మించెనెమీగురు । వై నవసింతుండుగడుదురాత్తుండ వెందుక॥ క॥ బలవద్గర్విత
వైరుల । గళములుదునుమంగళ కీగలనీఖడ్గం । బెలతీఁగఁబోడులసేవి । ట్టులక
వధింపంగఁదొడఁగెహయిటుతగునే॥ తే॥ సరవిద్రాక్షాక్షణ కామమోక్షములు
నాల్గునీకునొసంగఁజాలువణికతచరిత్ర । నీపురంధ్రీశిరోమణి నెట్లుచూడ
బూనినాడవు నీబుద్ధిపోడిమిదియె॥ ఉ॥ పావనమైనతింపఁదగు భానుకులంబు
ననుద్భవించి ధాత్రీవరవతఁనంబుడిగిదీనగఁగ వెడలివాడనానికీ॥ సేషయ్య
నచికప్రేతవనసీమవసీచుటనీకుధమకమే । భావములోఁదలంచిననపాత్రయ్య
నీమచరిత్రమెంతయుక॥ చ॥ కులసతీగ్రూరఖగ్గహతీగూలిచిప్రొక్కెడ సో
ఖ్యమెల్లనిష్ఫలముదలంచిచూడనరపాలకభార్యకునై మహాగ్రతం దొలఁగ
కదత్తునింగినుకతోవధియించినశూలపాణికీ॥ వెలయగనీకుఁగల్గినవివేకము
బుద్ధియులేకయుండెనే॥ ఉ॥ కావుననిట్టియుగ్రతరకమకముసాహసవశజె
యధా । త్రీవరనీతిగాదుభవదీయవివేకవివేషమిట్టిదే । భూవల్లభుంబుభక్తని
నుఁబుణ్యచరిత్రుండవంచుఁబూనిరా । నావనినాథవుంగవసంభాంతరసూరజను
ల్నుతింపఁగ॥ మత్తకోకిల॥ నాకుమారికలంద్రిలోకజనస్తుతోజ్జ్వలరూపరే ।
భాకలౌనిధులై నయంత్యజకన్యలన్వరియించినక॥ నీకుమారునిపాణముల్క
టినీసముజ్జ్వలరాజ్యముక॥ నీకులాంగనతోడిపొందునునీకునిప్పుడకలెడిక॥వ॥
అనిబహువిధంబులంబోధించునగ్గాధినందనుంగనుంగొనియంమాననాధీశ్వరుం
డుదరహాసితాననుండై॥క॥ ఓముషి శ్చాయకయీసం । సారిషయ్యరాశిశీరసం
ప్రావునిగాఁ । జేరిచియీకాశీపురిగారిపతి నన్నుఁబ్రోవఁగరుణఁదలంచె॥

[illegible]

కక మొగింబికక టిల్ల దేహంబునంబుల కాంకుర సమూహంబుల నిమాన్యబులై
జనియింపనానందబాష్పబిందుబృందంబులునయ నారవిందంబులందొయ్యె
స్థాంగదండప్రణామంబాచారచిలేచినిలిచిముకుళితకరకవ లుండై సీ జయహా
ర్వతీమనోజలజాతమాతాఁడజయర సాతలపిఘావణకరండ జయజాసు
రగర్వజలదజగత్పాణజయభక్తలోకరత్నోధురీణ జయఫాలలోచనజ్వలనజ్ఞి
తానంగజయ పాణిసంభృతోజ్వలకరంగ జయవియద్వాహీశశశిక
రజయకుండచందనసమశరీర తేజయరమాధీశభారతీప్రియపురందర
ర్వాణమకుటవిన్యస్తరత్నశటలశోభావిభాసితపాదపద్మ జయవనాశ్రయ
ధౌతశైలసదన అః బహువిధములభక్తినివినుతించుచున న్నభూమివిభుజూచి
కృపావనరాశిభక్తజనశోభనదాయిషహాసురాగభరితాత్మ్యుండై ఉ భూ
కులాగ్రగణ్యనినుబోలునృపాలురు లేక మాడఁగా నీపదునాల్గులోకములవే
తయు మేలునితాంతసూన్యతా లాపవిశేషధైర్యగుణలక్షణసాహసవైభవ
యాదీషితమయ్యెనీనడతదివ్యమునీశ్వరవణానీయమై క॥ అచ్చముగఁబూడు
చ్చులు మెచ్చితఁజిత్తమునఁగరుణమికుటమయ్యెన్ గెచ్చలమగనదుగుమనీ
కిచ్చెదవలసినవరింబులెయ్యవియైన్ ॥ తే అనుచు యంగరమ్మనియాదరించి
మ్మదులకరపంకజంబున మేనునిమిరి గౌరవంబొప్పుదాసలికంటఁచూపు పరఁ
నిగిడించుటయువ హీపాలవరుఁడు వలజ్ఞావనతవదనండైయేమియు బలవ
నేర కూరకున్నందదీయమనోభావంబెఱిగియబ్బావజా గాతీసెలఁబాటు
నన్వయిట్లనియె చదలముగ మేన నెల్లభసితల బెసలారనలందిచమమి ము
మొలగట్టిఘాతగణమల్పజియింపఁగఁగిప్రదేతభూమిలపసియింపిసట
బోలినవాడవునీవునీకునొనలినహితాస్వయాభరణచానవహింపన్
యై ॥ మ॥ ఇదిగా ధేయున హేంద్రజాలముధరిత్రీశాసమస్తంజన్మదశమ
స్వీకరించెదన్వనుముయుష్మత్సూనృతాలాపసంపదయెల్లఁదెలియంగఁగి
లముఁబంతంబురెట్టింపయి ట్టిదశంగుఁదఁగఁజేసెను నితనకౌశల్యంబుపాటి
ల్లఁగన్ ॥ సీ॥ ఇదిప్రేతభూమిగాదివకులేశ్వర పావనంబగుయజ్ఞవాక్యంబుగాని
యస్థిప్రోవులునుగావమితసూక్ష్మతవవస్సోభాగ్యబహుసపితమైతిగాని ఘన
కపాలములుగావనవద్యసాహసవిమలోపకరణపాత్రములుగాని రక్తపూర
ముగాదురాజన్యలోకైకనాథహయ్యంగవీనంబుగాని॥ తే॥ కిడిదికొఱ్ఱులుగా
వ్రేసంగరజయొక పాదుకొల్పినభూరియూషములుగాని చికురజాలంబుగా
దుశిక్షితసమస్త విమతనర పాలనవషశవితతిగాని॥ క దీనినిభృత్యులం గా నే
లినయాత్మీయభాషణలలోపలఁజూడఁబడు గాఁడుకృతాత్ముఁడనె లెకహీ

తా ~~ప్రభు~~ బ్రహ్మత్రేతా || క || నీ సఖి విచిత్ర లంకక | దాసింగ నేలున తడుతరిం
వంగఁ భూసురుఁడు గాఁడు మాఁ యా | వేసి పుగలి రాజు గాని విమలచరిత్రా || తే ||
నీకు డ్డెంగంబులోన సం దేహ మేల | చేరి శ్వాస మొదవ వీక్షింపు మనుచు శుద్ధమతి
దివ్యదృష్టి యుచ్చుట యొ సర్వమును గనుఁగొని వెఱఁగం దెమను జవిభుండు || వ || ఆ
దళితహృదయారివిందుండై చ ద్రవతియునుం దానునమ్మండా కి నీ మాళి
శ్వాస ప్రాణమంబాచరించి వినయవిసమితో త్తమాంగుండై ఉ శ్రీనిగ శేషమక
దృష్టినీ దీ యములైనయట్టియ | జ్ఞానమహాధికారములు సర్వము చాక్షుఁడొ
తఁగి పోయెను | జ్ఞానదివాక రోద యముచాలఁగ సొంపువహిం చేసి భవాంభోని
ధోనేటితోడనఁబూరితరింపఁగఁ జేయఁడీదగు || క || మీపదపంకజ సేవా | నై
పుణమానసునిఁజేసి నీ సతగుణం | శేషట్టి పోవు భూధర | చాపజగద్భరితరూ
గీనరామకలాపా తానీ స్వహృద యారోజంబున నిండు వేడక | గొఱుల సద్భక్తి
నిల్పఁగల్గుటయుఁదక్క | వరములొండెన్వియును నొల్లవరమునీంద్ర | సముదయా
ర్చితనీధు పార్థములయాన || వ || అని పంకనప్పడమ్మహాదేవువా మాంగంబునను
న్న సర్వమంగళ చంద్రమతింగనుఁగొని || ఉ || ఓపిక వాణి నీకుఁగల యోపిక వాణికిలే
దువాధి = వేలా పరివేష్టతత్వితలంబున నీ సరిలేరు భామిను ల్ | నీ పతిభక్తియుక్తి
మీయును నీమతి శుద్ధియు నీవివేకవా | జ్ఞే ప్రభుగమున్చు జంగకులనాధున కైననుతిప
గేక్షిమే || క || గళమువనొప్పెడు నీమం | గళసూత్రముపె పుగాదెగఱుంపఁగఁబె
య్యుటలుభయదోషద్రవములు | దొలఁగించెభవత్ప్రియునకుఁడోయజగంధీ || మ ||
కాల్గంబు సమగ్ర రాజ్యనిభవ శ్రీఁజెందికధిల్లి యీ ధరణీమండలమేలునీదు
నీ ~~హరి~~ హరి నాడియే తెంచిసుం | దరిమా యొద్ద నెయుండు మంతయొగ్గతా
త్త ~~ప్రభు~~ ప్రభుడే | వరమైనఁదగ వేడుమిచ్చెదగడు న్వాశ్శల్యము పొంగగక
అనుటయుంజంద్రమతియగ్గి రీంద్రనందన చరణారవిందంబులకుం బ్రణమిల్లి
యో ~~ప్రభు~~ ప్రభు పుట బేదకబేయమహీవల్లభుకుమానిసజీవుఁడేసి నాకుంబ్రా
హ్మణ్యత లంగం జేయుమనిననమందసంతోషితస్వాంతయై యుమ్మహీపా
లబాలకుండై తకుమన్న బదుకుభవ త్తనూజప్రాణంబులిచ్చితింబరమహావం
బుచంబొందుమను సమయంబున | చ || పొలుపుగనిద్ర మేలకనినపోలికనల్లనలేచివ
చ్చెగో | మలపదపద్మ సంఘటితమంజులనూపురకింకిణీరవం | బులుగచుఁబర్వ
లేనగవు ముద్దులచెక్కులఁదొంగలింపను | జ్వలమతిలోహితాస్యండునిశాక
రతుల్కుండు సంభ్రమంబున || తే || ఇట్లువచ్చిననందను నెలమిదొంకఁ జంద్రమ
తిచూచి యానందజనిత బాష్ప | కణములు పొంగనకుకనగదియఁదొత్తి | యు
రేఁగొంగిటఁజేసి ముదాడుచుండె || క || ఆవేశఁగొనికుండులు నాననవతిగము

డగుచునాగ్రహమెల్లం బోవంగవిడిచియితివై న్యావనామగంజిక్షుతొంది
 యద్భుతమడరక॥ క॥ చిరకాలాజీతమగుమత్పరమతపోధనముగంటవల్ల
 కడుదఱిగెక॥ దురహంకృతిసేబలికిన । నిరుపమఘోరప్రతిజ్ఞ నెఱముననక
 టా॥ఉ॥ పాకవిరోధియేమిటికిఁ బశ్చిమమైనరైసమస్తతాపసా । నీకమనూర
 కుండనతిసిర్భరగర్వముపూనిబేలనె । తోకొనియవ్వసిష్టమునితోడుతన్నే
 న్నాగహించితిక॥ నాకువివేకిహీనతమనంబున నేటకెంబుట్టెనయ్యెడఁబా
 కమలభవునితోడగర్వించిప్రతిస్పృహఁ జేయఁజాలినట్టి నాయశేష॥ మతే
 ల్లమందీభవింపంగ॥ వట్టిజగడ మేలపెట్టుకొంటి॥ వ॥ అనిపశ్చాత్తాప
 బొందుచు నమ్మహీరమణుంగనుంగొని రారమ్మనియాలింగనాదిసంభావనంబు
 లమనంబలరించియిట్లనియె క॥ మిగులబ్రహ్మసమునొందితి॥ వగజితసూక్ష్మ
 వచస్సమంచితనీధై॥ ర్యగుణప్రాగల్భ్యంబులు॥ జగదాశ్చర్యంబులు
 త్యంబుల్॥ తే॥ నిత్యమైయుప్పభవదీయసత్యమహిమ॥ దెలియఁగోరహనంబు
 సందలక కేను॥ వితతకపటక్రియావృత్తిసతినినిన్ను॥ బాధనొందిడిచికడునపడా
 ధినైతి॥క॥క్షమియింపుమునాయపరా । ధములన్నియుదయదలర్పఁదావకసా
 మా॥జ్యముగైకొనియేలుమ పూ॥ జ్యముగాఁకఁద్రోక్షమాప్రజలసిరిదొల
 కక॥ చ॥అనవినినవ్వయికరణి॥ నతియియ్యఁగనీక్షఁబాడియే॥ మునికుల్ల
 మీరుజగముల్గానియూడగనుండువారుమీ॥ కునునపరాధముల్లలవెకోరికలిరికత
 త్తమీకతంబునఁగడుమించెనాయశమపొందుగ నెల్లడ నేటితోడుతక॥ ము
 మనవియొకటివినుమిక॥ నోమునికులతెలకవ తిచియును రాజ్యమన॥ స్నేహము
 గుడఁగఁగొనుమని॥ యేమియంబులక కుండు నాకునింతియచాటక॥ ఆనీ
 తిస్వద త్తమైననుబరదత్త॥ మేనముల్లుమోపునంతమేర॥ భూమియ
 వంగఁద్రోచిన॥ యతఁడుసరకగామియండుబుధులు॥శా॥ నీకిష్టండుగు
 శ్వసునిచేనిత్యప్రసన్నుండవై॥ యేకశ్చత్రముగాఁగనీక్షితితలంబెలించిపా
 మ॥స్తోకప్రాభవలీల నేలుమజయతోణితలేశుండరి॥ త్త
 వహీదావానలసూఫికవై॥ ఉ॥ నావుడలెస్సయ్యెనరనాథశిరోవణియ
 ట్లచేయుదుక॥ నీవుమదిష్టభూషతివినిన్ను॥ బియంబుననిల్పెద్యరి॥ త్రీవలయు
 బుసర్వమునుదేజముపర్వఁగ నేలుచుండుమీ॥ నావచనంబమోఘముమనంబ
 నసంశయమింక నేటికిక॥ తే॥ ఇంకొకడబడకుంటివేన్మపవరేణ్య॥ పూ
 నీబొంకితిననిపొమ్మపోవకున్న॥ నరసి నేనెట్లుదెప్పినట్లచేసి॥ కీతికబొందుమ
 సత్యవిసూఫికమెరయ॥క॥మనుదేవసభామధ్య॥ బునవాచేసివ
 రితపుర॥ జయనెప్రతిజ్ఞాభంగం॥ బునకంటెనుదురితవెద్దిబుద్ధిదలండుక

క॥ నల్లవృక్షముగలినపదునాల్గుమహాయుగములనుంధరా । స్థలికినధీశుఁ
గొనినుమునంబుననిల్పెదవంచుఁబూనినే॥ బలికినవాఁడవాప్రతిసప్తాధిపహిం
సాగనంతకాలము॥ జలధిపరీతభూతలముసర్వమునేలుప్రజానురాగివై ॥క॥
మహిమిందఁబాకశాసను॥ సరిగద్దియనొగింజతుదశశమహిమన్వం॥ తరములుని
జ్ఞుననినే॥దిరమారఁగఁబలికాఁడఁద్రుదశులువిసఁగ॥ క॥ అందఁకనుం
డనందంబునఁబొందినీవునాకంబునసం । క్రందనుమాటగద్దియ॥
సృష్టిశోధరునియానయింక నేమనిన॥ ఆ॥ అనిననొండుపలుకనాత్మలోశం
కునకులాధిరాధుఁడేమియనఁగ । నేమియగునొయనుచునెంతయుఁజిం
కొనుచున్నయంతశిష్యులొలఁగొలువ॥ ఉ॥ తోయజగర్భసన్నిభుఁడుదుష్కృ
తుసర్వతప్తపాణియా॥ మ్నాయరహస్యవేదియసమానతపోవిభవప్రభావ
శ్రీమద్భువనశైవమౌగఁ సుచరిత్రుఁడుపాత్రుఁడరుంధతీసతి । నాయకుఁడ
స్వశిష్యమునినాధుఁడువేడుకవచ్చెఁజెచ్చెర॥ గీ॥ వచ్చిరాజీవభాంధవవంశతి
నెదురగుచుటయునుజూచిహృదయమలర । మ్రొక్కియిట్లునిపలికెనో
మునివరేణ్య॥ మిగులఁబుణ్యుడనైతి నేమికతనమున॥ చ॥ పరసముతోడమోపిసు
భంబుగలోహముఁ బంచసంబుగాఁ । బరువడిఁజేసినట్లునిరప్రాణతపోమ
హిమనుభావబం । ధురుఁడవుగాధినందనునితోడుతనన్నొటయించినత్యను॥
శరకీతిఁమంతనిగఁజేసీతిరెంతయుసతకృపారతి॥ క॥ భూతలనాథుల
మహానాతతమగుకీతిఁ నేఁగ్యతాధుఁడనైతి॥ మీతలఁపానతియిండికఁ
టఁగునడతునుచితమెయ్యదియనిన॥ ఉ॥ శ్రీకరసత్యవైభవవశీకృతచం
ద్రాక్షర్యంబునయి॥ త్వేకులకీతిఁ నీకతనవన్నియమించెధరిత్రిమీదఁసు॥ శ్లో॥ కుం
భాక్షర్యంబునూనృతదైర్యవివేకదానరే । ఖాతలితప్రతాపములుగన్గొన
వచ్చియిండునెచ్చట॥క॥ అనఘాత్తనాపురోహితుఁడనియెంతయునాద
కుంచురుదుగనాచే । నీనప్రతినదప్పకుండఁగ॥ ననుగెలిపించితివిత్రిభువనంబు
లెల్లగ॥ క॥ శకమునిపుంగవుఁడేకరణిన్ద్రులఁగుమనియేనేపారంగా॥
వాకరణిమెలఁగందగు॥ నాకాధిపసదృశయిదియనాదుతలంపు॥ క॥ నావు
మగురువాక్యంబులు॥ ద్రోవకగాధేయునాజ్ఞతోరపుభక్తి॥ గావింపననుమ
తించెమహివల్లభుఁడంతఃజకరేంద్రుఁడుకడక॥ సీ ॥ షడనారిపనువునమ
శికుభములవియన్నదివారిదెప్పించినరవరేణ్య । జానొందమంగళస్నానంబు
చేయించివరవస్త్రబహువిధాభరణగంధ । మాల్యాదివస్తుస్థామగ్రిచేనెంత
మృగీకృతులఁగవలంకృతులొనర్చి । చంద్రకాంతశిలావిశాలవిత్తదికొపరి
భాగమునఁజూలఁబుతమీ॥ తే॥ మేరుశిఖరంబుతోడుతమేలమాడు॥ బాద

సంహాసనంబునఁబరఁగనునిచి | యగ్రజన్తులనుచితదానాదివిధులన్జేర్చి
త్తులఁగావించిప్రియమువెలయ" వ॥ ఇందు శేఖరుకృపావిశేషంబున నవ్వీశ్వర
భరామండలంబునను స్తంబును మోదంబుననేలుచుని సమగ్రవైభవంబునఁబ
ట్టంబుగట్టెచాసమయంబునం గమలాసరాదిగీర్వాణలు వసిష్ఠవిశ్వామిత్రాది
సంయమిజవంబులునచేకప్రకారంబుల నాశీర్వాదించిమంత్రాక్షతంబు లిచ్చి
దుఃసీ॥ దివినాదితేయవాదిత్రమట్టోషించెఁగురి నెఱుగుప్పగావిరుల
ధర్మకామినీ గానముల్విలసిల్లెనప్పరిస్త్రీలచాట్యములుచెలఁగె॥ నత్యంత
వైత్యమాంద్యంబులమలయానిలమువీచెఁగలయదిశల । దహనఁడొప్పా
దక్షిణార్చులచేతనిగచ-ద్రదీధితులేపుచూపె॥ తె॥ భుజగవంశాధివాధాగ్రజ
రాహాకూమకకులపర్వతంబులుకుతలభార । మెడలవిశ్రాంతివహించు
లమిదొలక॥ సకలజీవులుపొదలిరిసమ్మదముల॥ వ॥ తదనంతరంబు
ఖగుఁడాహాశ్వంద్రుఁజూచి । యీవుసాకేతపురమునకేగుచునుచు
రించిపురందరాద్యమరవరులు । గొలువవేంచేసెఁగైలాసకుర్చుమునకు
అంతటఁదద్వైతాంతం । బంతయునారదునివలననమరఁగవినియ॥ త్వరత
మోదభరితస్వాతుండైసత్యకీర్తిసంభ్రమముప్పక॥ త్తాకాంతమాళిర
త్నము । రాకపురింజాటఁబంచెరయమునఁద వ్యా॥ రాకణకీనసంజీతమ
కౌశుకములఁజెలంగిరాపౌరసతుల్॥ వ ॥ బహుప్రకారంబులఁత్యంత
బుగాఁబులఁబలఁకరించిరాసమయంబున నపరిమితకాహయ రథపదా
మేతుండైమంగళతూర్వరవంబులుచెలంగ నుప్పొంగినమగ్రవైభవంబున
పున్నమనాటిరేయిపరిపూర్ణసుధాకరురాకఁగాంచిసంపన్ను
కీ॥ ణపర్వఁగనంబుధిరాజుదానెను॥ స్తోమవిధంబునన్నృపశిర్
త్యర్తియత్పున్నతభక్తియుక్తిచెలువొందనెనుగ్నొయెంచిరుంబున
ఎదురుకొనిసంభ్రమంబుననినకులేశునంఘ్రిపంకజములకు సామంక్ష
లుఁదమ్ములుశిరసుపైఁగీలుకొలిపి పతకెనిట్లువిచయసంభాషణ
ద్రుశోరమావిభవసత్యవచోమణిహారియోహారి శ్చంద్రనరేంద్రశేషన
యమిత్రజయప్రతాపని । స్తోమపురందరాదివిభుద్రుజరఁజిహ్వాపట్టభద్రభ
గీంద్రునకైశక్యమగు నేనుతియింపభవత్ప్రభావముల్ ॥ మ ॥ అఁఘుండైవ
శిష్యునోనాటసిలోకాశ్చర్యధుర్యోబుగాఁ । దనయక్షీణతపోవివేషగరిమన్వహించి
చిబ్రహ్మసిక్తైః । విచింతింబొందినవేదమూర్తిశ్రేణగద్విఖ్యాతుఁడగ్గాధిరృద
నుండైత్రేవేఁగఁదఃస్పృతివినిత్యంబైససత్యబిలక॥ తే॥ మహామహానిరకబూ
జుసామజగతి॥ వెలుగునెఱుంగునా పజావితతిఁజోవ । వేగవిచ్చేయ

నీనిన్నువు చుచునును హవః మొదల గదరహసి తాన్యండుగుచుచు సముచిత
 శిష్యులను సమంతసముదయ సత్యకేతికను తమసచివాగ్రణిన్నిజహితస్థిర
 కార్యరహస్య వేదిను ర్వమతసమూహసంహరణవిక్రమనిదగ నాదరించెర
 తమమయపినూత్నకాంచరథ బుముదలబున నెకేకానున్నతిక సీ అమలంబుల
 ద్రుచతురంగబలంబులుగరిమదీపించినల్లడలగొలువ మృద్యంబులైబహువా
 యుక్తులు మోతుమాగధ గానములుచెలంగ వండిబృందములుకై వారము
 ఘోరేరిపుణ్యస్త్రీలు సేసరిడగగిగంక యుజయుణ తాగరములైలరేగ
 యుజయించిజామరములువీవఁ తే గలికేకన్నుల పార కాంతలుపసిండి పల్లెరం
 ఘోరత్పదీపములునించి నిండువేడగానివాళింపనిజపురంబు మంచిశుభలగ్నము
 ప్రవేశించెన్య పతివఁ ఇవ్వధంబునంబురంబుంబ్ర వేశించిరాజమాగంబునం
 ఘోరపృథ్వి సీ అరవింద నాభుండ్లియవనీత లేశ్వరుండిందిర యీశరదిందు
 మా మాకాననుండివివాక రాన్వయభతక పోలోమియీపురధీలలామనీ
 ఘోరకీరణుండీ త్యసత్యధనుండురోహిణియీపంకరుహదళాక్షి ప్రసవకోదం
 వీరి పాజలేవాదు మరతిదేవియీలోకనుతచరిత్ర తే యనిహరిశ్చంద్రసా
 నుజోమాగ్రగణ్యుఁ జంబుమతిఁజూచియానందజలధిఁదేలి పౌరజనబృందము
 లు మాసాధమధుర చిత్రవాగ్వైఖరులఁబ్రశంసించిరెలమి వ ఇవ్వధంబునం
 బుజననికాయసంస్తూతుమానుండైహరిశ్చంద్రుండుమహానందంబునంబొం
 దుమెదిరంబుదటిసిసముచితవతకనంబులంబ్రవతికంచుచు నయమాగం
 దుగబజాపరిపాలనశీలుండయిపూజ్యంబగు రాజ్యంబు సేయుచుండెనని క
 పతి కేకంఠేయంఁడనఘంఘయుధిష్ఠిరునకునను రాగమునక వినిపిం
 చుగావనినాథుకథాక్రమంబవార్యప్రౌఢిక

*

శా॥ వాగ్భోగీంద్రనుపర్వసి ధురశర ద్వారాహతా రానుధాగుగ్న
 పాశ్చాత్య పగోపగ్రహత్రోటిచ్చటామల్లికా స్రగ్భావిభ్రమశుభ్రకీతికరు
 ఘోరేరిపుర ద్విగ్భామాకుచమండలాగ్రవివిధాధికవాతచింతామ
 ఘోరేరిపుర తాపకుతుబవ మలకేంద్రకృపాసమగ్రమహిమాన్వితకో
 ఘోరేరిపుర మనకేతన జలసీమారక్షణైకచాతుర్యధీ
 డకాశాశా రాట్సభాంతరాశధీధురంధరప్రశస్తపా
 వృట్సమాగమాంబుభృన్నవీనదానగర్విత
 ద్వీట్సమాజదంతిసింహాధీరతామరాచల
 పట్సహస్రవంశదుగ్ధసోగరక్షపాధిపా

గద్యః ఇదిశ్రీమదాపస్తంబసూత్రపవిత్రకౌండిన్యమునిచక్రప్రతిష్ఠా
 త్రసకలసుకవిజహానీకమిత్ర దేచనామాత్యకుమారవినయ,
 వేకవిద్యాఅంకారశంకరనామధేయప్రణీతంబైన హ
 రిశ్చంద్రోపాఖ్యానంబును మహాప్రబంధంబు
 నందుసర్వంబునుబంచమాశ్వాసము
 సంపూర్ణము॥

హరిశ్చంద్రోపాఖ్యానము - ముగిసెను.

